

PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

DETALJPLAN FÖR

Kv Läkaren 9, 11 med flera, Västerviks sjukhus

Västervik, Västerviks kommun, Kalmar län

HANDLINGAR.....	4
Detaljplan	4
Kontaktpersoner.....	4
Planprocessen	5
PLANENS BAKGRUND OCH SYFTE.....	6
GESTALTNING	11
Områdesbeskrivning.....	16
Areal	16
Markägoförhållanden.....	18
PLANKARTA OCH BESTÄMMELSER.....	20
Planerad bebyggelse, markanvändning	20
Användning av mark.....	22
Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap	23
Kvartersmark	23
Egenskapsbestämmelser för allmän plats.....	24
Egenskapsbestämmelser för kvartersmark.....	24
PLANFÖRSLAG OCH FÖRUTSÄTTNINGAR.....	28
Tidigare ställningstaganden	28
Intressen.....	31
Kulturmiljö.....	34
Bebyggelse.....	40
Stadsbilden, höjdanalys.....	43
Natur, vegetation	51
Offentlig och kommersiell service.....	52
Gator och trafik	53
Geoteknik	63
Hälsa och säkerhet	63
TEKNISK FÖRSÖRJNING	72
PLANENS KONSEKVENSER	77
Undersökning av betydande miljöpåverkan	77
Genomförandepåverkan enligt MKB.....	78
Samlad bedömning enligt MKB	80
Sociala konsekvenser	81
GENOMFÖRANDEBESKRIVNING.....	83
ORGANISATORISKA FRÅGOR	83
Planförfarande.....	83

Tidplan	83
Genomförandetid	83
Ansvarsfördelning, huvudmannaskap	83
Avtal m.m.	83
Markreservat	84
FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR	84
Fastighetsbildning	84
Ledningsrätt.....	84
TEKNISKA FRÅGOR.....	85
Teknisk försörjning	85
Buller	85
Brandskydd	85
Geoteknik	85
Förorenad mark.....	85
Radon	85
Gator, parkering	85
Arkeologi	85
Tekniska utredningar	86
EKONOMISKA FRÅGOR.....	86
Plankostnadsavtal.....	86
Planavgift.....	86
Anslutningsavgifter.....	86
Utredningar	86
Byggnation och rivning.....	86
Markföroreningar	86
MEDVERKANDE	87

HANDLINGAR

Till detaljplanen hör följande handlingar:

- Plankarta med bestämmelser
- Plan- och genomförandebeskrivning

Till detaljplanen hör även följande underlag:

- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Fastighetsförteckning
- Miljökonsekvensbeskrivning

Bilagor:

- Bilaga 1 Dagvattenutredning, bsv arkitekter & ingenjörer, 2022-10-26, Rev. 2023-01-27
- Bilaga 2 Markteknisk undersökning, bsv arkitekter & ingenjörer, 2022-10-31
- Bilaga 3 Trafikutredning, Sweco, 2022-10-07
- Bilaga 4 Helicopter Noise and the Acoustic Design of the Building Envelope, 2022-10-06
- Bilaga 5 Riskanalys helikopterplatta, Sweco, 2022-10-28
- Bilaga 6 PM Grönstruktur Västerviks sjukhus, 2022-09-30
- Bilaga 7 Bebyggelsehistorisk utredning – Sjukhusområdet i Västervik, Kalmar läns museum, 2022-10-03
- Bilaga 8 Parkering i etapp 5, 7 och 10, Sweco, 2022-09-28.
- Bilaga 9 Riskutredning Västerviks sjukhus, Sweco, 2022-09-27
- Bilaga 10 Bullerutredning, Sweco, 2022-09-27.
- Bilaga 11 PM Parkeringsbehov vid Västerviks sjukhus, Sweco, 2022-09-27(bilaga trafikutr.)
- Bilaga 12 Antikvarisk volymstudie, Kalmar läns museum i samarbete med Atrio Arkitekter, 2022-07-06.
- Bilaga 13 Utbyggnad etapp 1-10 enligt Regionens lokalstrategiplan, LOST, Atrio Arkitekter
- Bilaga 14 Volymstudier/Montage blickpunkter, Atrio Arkitekter, 2022-10-24.
- Bilaga 15 Bebyggelsehistorisk utredning – Ellen Keyskolan i Västervik, Kalmar läns museum, april 2021.
- Bilaga 16 PM Resvaneundersökning, Sweco, 2021-03-22, Rev. 2022-09-27 (bilaga trafikutr).

Detaljplan

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. Till planen hör en plan- och genomförandebeskrivning med en eventuell illustrationskarta, som finns för att underlätta förståelsen av planförslaget innebär samt redovisa de förutsättningar, konsekvenser och syften planen har. Plan- och genomförandebeskrivningen har ingen egen rättsverkan utan ska vara vägledande vid tolkning av plankartan som är det juridiskt bindande dokumentet. Avsnittet *Gestaltning* i planbeskrivningen är en viktig grund för förståelsen av planen och i samband med bygglov när planbestämmelser ska tolkas. Undersökning av betydande miljöpåverkan har utförts och visar att en Miljökonsekvens-beskrivning MKB krävs.

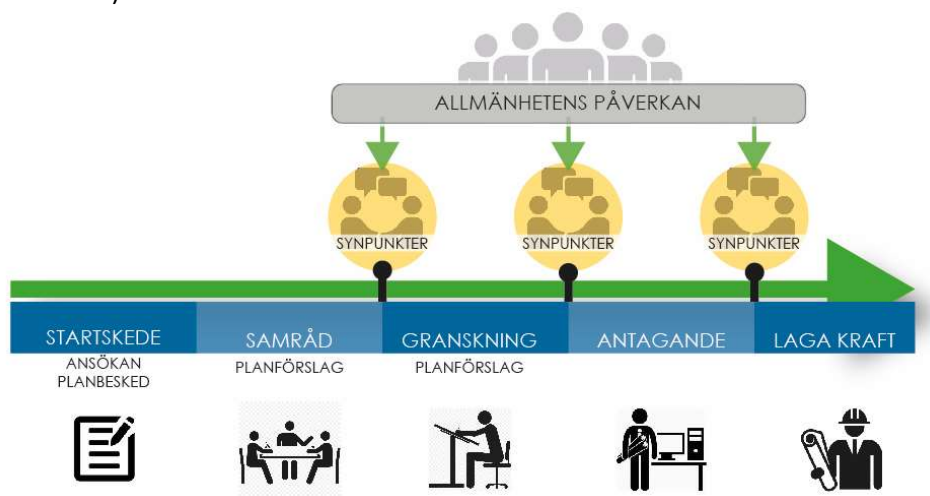
Kontaktpersoner

- Marcus Åberg, planarkitekt. E-post: marcus.aberg@vastervik.se
- Fanny Hansson, planarkitekt. E-post: fanny.hansson@vastervik.se

PLANPROCESSEN

Detaljplanen handläggs med ett utökat förfarande enligt 5 kap Plan- och bygglagen (2010:900).

Figur 1: Planprocessen enligt Plan- och bygglagen (2010:900),

Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget i ett tidigt skede i detaljplanearbetet. Kommunen ska samråda om ett förslag till detaljplan med bland andra länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, kända sakägare och boende som berörs.

När ett förslag till detaljplan har varit på samråd och därefter redigerats efter inkomna synpunkter ska det färdiga förslaget vara tillgängligt för granskning under minst två veckor innan det kan antas. Under granskningen ges myndigheter, sakägare och andra som berörs av planen möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget. För att vara säker på att senare ha rätt att överklaga beslutet att anta detaljplanen ska skriftliga synpunkter lämnas senast under granskningstiden. Efter granskningen kan kommunen endast göra mindre ändringar av planförslaget. Om förslaget ändras väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

Detaljplanen antas av Kommunfullmäktige.

När detaljplanen har antagits ska kommunen skicka ett meddelande om det till länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten och de kommuner och regionplaneorgan som är berörda samt till dem som senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda.

Ett beslut att anta en detaljplan vinner laga kraft tre veckor efter att beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. Detta är under förutsättning att ingen har överklagat beslutet och att länsstyrelsen inte heller valt att överpröva beslutet.

PLANENS BAKGRUND OCH SYFTE

Bakgrund

Under 1950-talets andra hälft inleddes en större expansiv fas på sjukhusområdet. Den kom att sträcka sig fram till början av 1970-talet. Då revs flera av de äldre byggnaderna inom sjukhusområdet och ersattes av de större byggnadskroppar som idag karaktäriserar området. Området har sedan dess utgjort sjukhusområde. Därefter har under åren fram till idag flertalet sjukhusbyggnader tillkommit inom området. Sjukhuset har idag 3500 besök/dag och ca 1000 anställda.

Region Kalmar län svarar för att, såsom huvudman för sjukvården, regelbundet uppdatera lokalstrategier för de tre regionsjukhusen; Kalmar, Oskarshamn och Västervik. Lokalstrategiplanen (LOST, används som förkortning i fortsatt text) syftar till att *kartlägga och planera för långsiktig användning och utveckling av sjukhusområdets byggnader, funktioner och ytor*. Planen baseras på de krav som Regionen ställer för sjukvårdens innehåll och omfattning. Detta formuleras i en plan (LOST) för hur såväl befintliga som framtida byggnader nyttjas och placeras för att möta nuvarande och framtida lokalbehov.

Nuvarande detaljplan kan inte möta de stora förändringsbehov som utvecklingen av sjukhusområdet kräver varför det under år 2019 fattades beslut om att en ny detaljplan skulle tas fram för området. Regionen har nu i samarbete med Västerviks kommun, parallellt med arbetet med ny LOST, utarbetat ett förslag till ny detaljplan.

Någon utredning avseende lokaliseringsalternativ har inte varit aktuellt mot bakgrund av de ställningstaganden som gjorts i samband med arbetet med LOST:en samt den pågående byggnationen av nya psykiatribyggnaden.

Syfte

Detaljplanen syftar till att på ett långsiktigt hållbart sätt möjliggöra att Västerviks sjukhus utvecklas och förändras i enlighet med de mål som formuleras i LOST:en.

Detaljplanen ska beakta sjukhusets behov av förändringar i såväl yta som volym, möjliggöra moderna och hållbara funktioner och samtidigt medge flexibilitet inom rimliga gränser för framtida icke kända krav och behov. För att minska påverkan på stadsbilden är kommande arkitektur och gestaltning med ett varierat uttryck av vikt, samtidigt som sjukhusområdet hålls samman som en gestaltningsmässig helhet. För att underlätta förståelsen och vikten av områdets arkitektur och gestaltning har gestaltningsprinciper arbetats fram.

Det övergripande målet med gestaltningen för Västerviks sjukhus ska vara att åstadkomma en ordnad variation där varje byggnad har sin egen karaktär men som också bidrar till och håller samman sjukhusområdet och staden som en gestaltningsmässig helhet.

Utveckling av sjukhusområdet

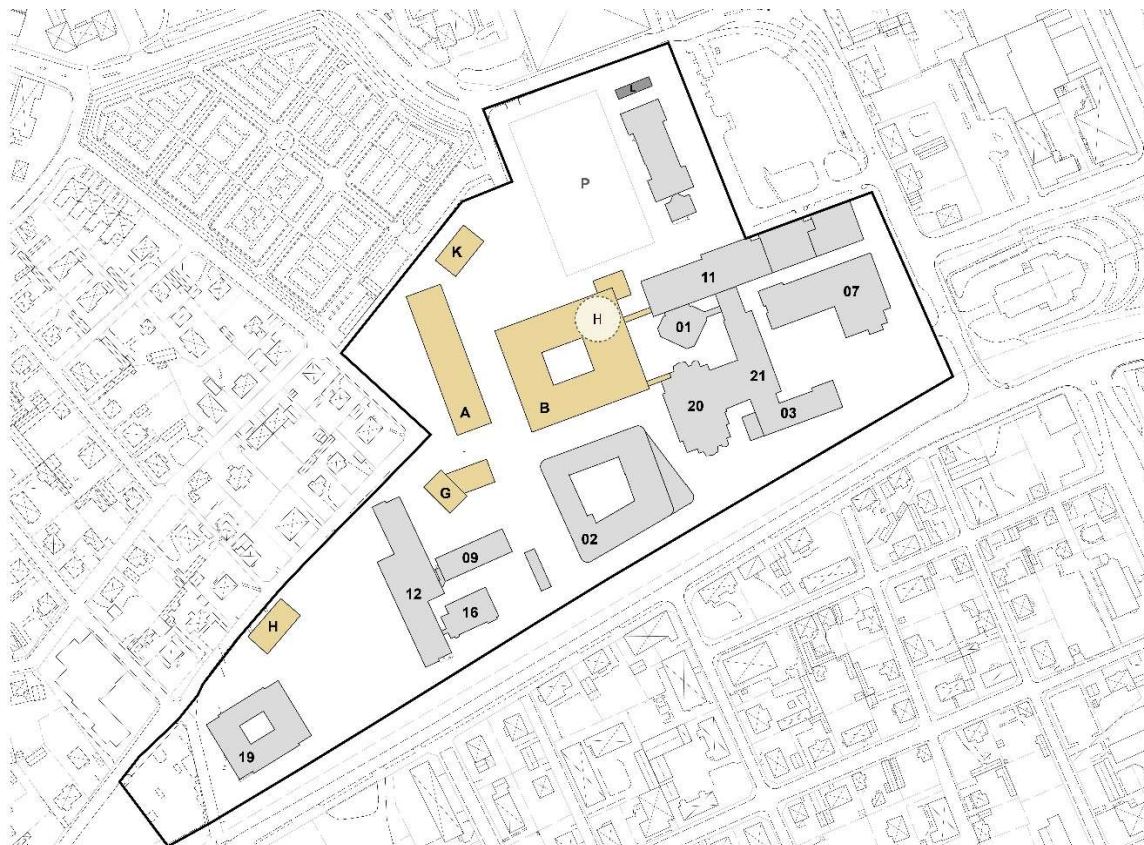
Nuvarande LOST har varit föremål för omarbetning under de senaste åren. Det nu pågående arbetet med LOST:en redovisar den tänkta utvecklingen av sjukhusområdet under ca 30-40 år framöver. I ett fullt utbyggt skede uppdelat i tio etapper, motsvarar detta en nybyggnation på ca 98 000 kvm bruttoarea (BTA). Det totala avtrycket på marken (BYA), inklusive Nya psykiatrin och befintliga byggnader som bevaras (Gamla läroverket Ellen Keyskolan, Hus 09 och Hus 19), blir i ett sådant scenario ca 25 000 kvm. Det kan jämföras med "fotavtrycket" idag som är drygt 24 000 kvm.

Det är en stor utmaning att i detaljplanen förklara och illustrera den flexibilitet som detaljplanen rymmer. I samband med avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen diskuterades hur planen på bästa sätt skulle visualisera denna flexibilitet och de möjligheter som planen behöver medge för lång tid framöver. Detta ledde fram till att vi nu illustrerar utbyggnaden av området inom ramen för LOST och det arbete som gjorts här. Utbyggnaden illustreras därmed för närmaste tre decennier **i tre "huvudsteg"**. Inom respektive huvudsteg ryms flera etapper som av praktiska skäl inte särredovisas i planen.

För respektive huvudsteg illustreras i detta dokument, förutom byggnadsförändringar, anpassningar för trafik och kommunikation samt grönstruktur och dagvattenhantering.

Steg 1 (etapp 1-5)

- Ellen Keys lokaler byggs om och blir en del av sjukhusområdet. Huvudentré flyttas. Ny parkering och parkeringsgarage under mark anläggs väster om Ellen Key. Flertalet byggnader rivs (Hus 04, 05, 06, 08, 13, 14, 17, 18 samt två byggnader väster om Ellen Key). Nya byggnader tillkommer, t ex nytt bårhus, godsmottagning, produktionskök, helikopterlandningsplats för ambulanshelikopter, operation, akutmottagning, apotek, barnklinik, förlossning mm).

VERKSAMHETER

(inom parentes antal plan ovan mark inkl. teknikplan)

A (4)	Stödfunktioner så som drift, produktionskök, godsmottagning, läkemedelsförsörjning m.m.	B (8)	Teknikintensiv sjukvård	C, E, F (8;8;6)	Vårdavdelningar & mottagningar	D (-)	Möjlig expansion
		G (1)	Bårhus	H,K,L (1;1;1)	Teknik	I, J (5; 3)	Mottagningar, habilitering, rehab m. m.

FÖRKLARINGAR

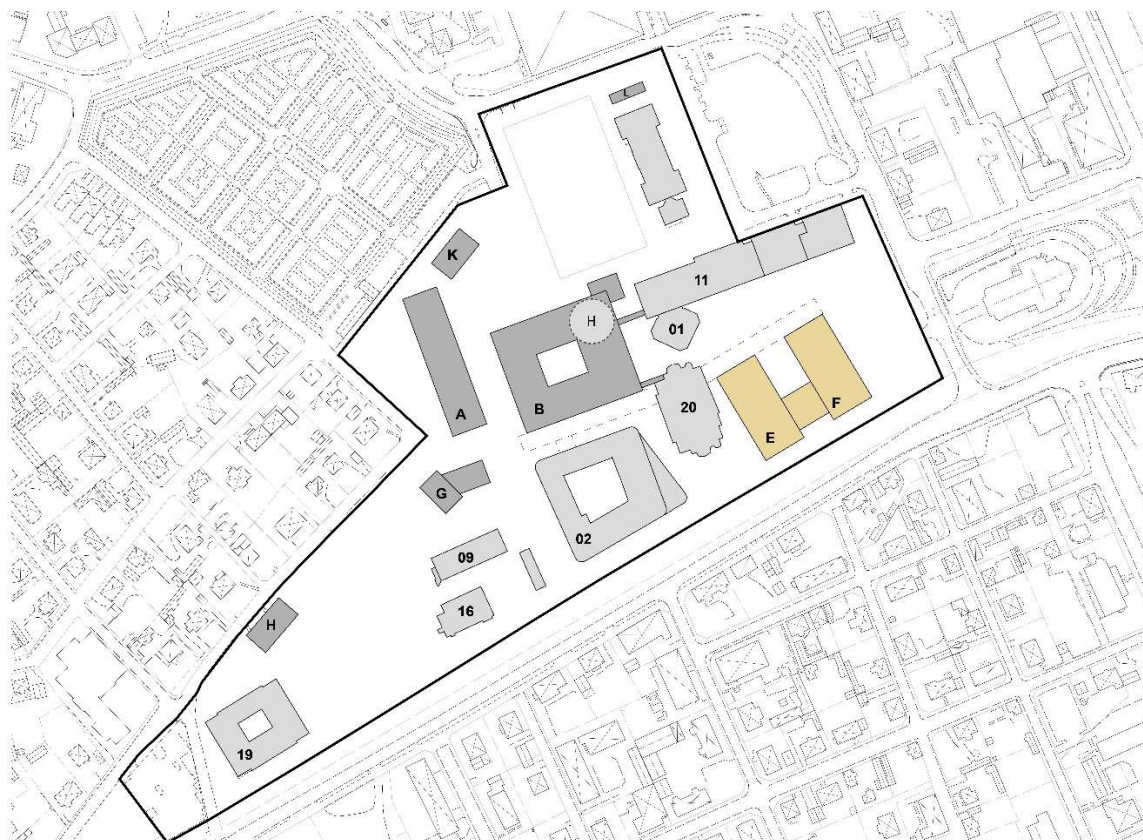
 Nya byggnader (etapp 1-5)	 Nya byggnader (tidigare etapper)	 Befintliga byggnader	 Möjlig expansion
---	--	---	---

Figur 2: Situationsplan Steg 1 (fullt utbyggda etapper 1-5).

Steg 2 (etapp 6 och 7)

- Rivning av hus 03, 07, 12 och 21. Ny byggnad tillkommer med bl a medicinmottagning, ögonklinik, kirurg- och ortopedavdelningar.

VERKSAMHETER

(inom parentes antal plan ovan mark inkl. teknikplan)

A (4)	Stödfunktioner så som drift, produktionskök, gästmottagning, läkemedelsförsörjning m.m.	B (8)	Teknikintensiv sjukvård	C, E, F (8;8;6)	Vårdavdelningar & mottagningar	D (-)	Möjlig expansion
G (1)	Bårhus	H, K, L (1;1;1)	Teknik	I, J (5; 3)	Mottagningar, habilitering, rehab m. m.		

FÖRKLARINGAR

 Nya byggnader (etapp 6-7)	 Nya byggnader (tidigare etapper)	 Befintliga byggnader	 Möjlig expansion
---	--	--	--

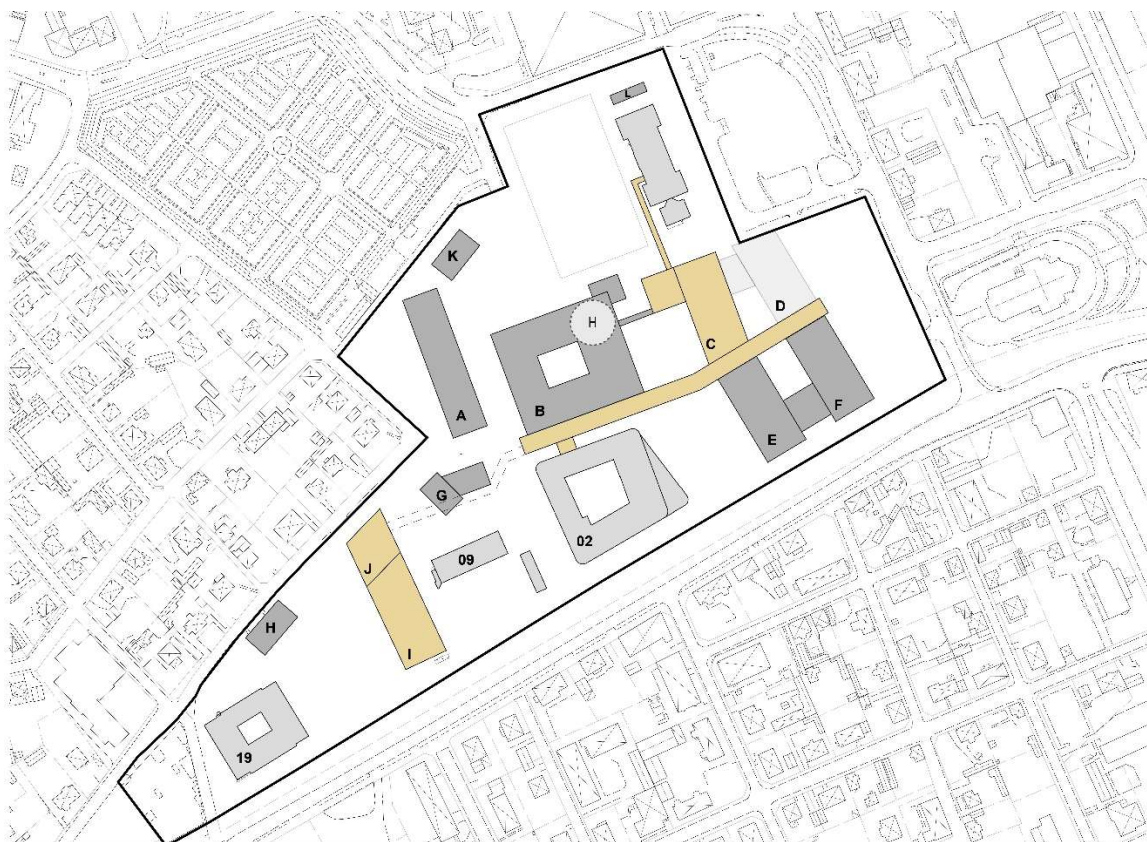

Figur 3: Situationsplan Steg 2 (fullt utbyggda etapper 1-7).

Steg 3 (etapp 8-10)

- Rivning av hus 01, 11, 16, och 20. Nya byggnader tillkommer med bl a syncentral, rehab, rehab-bassäng, specialisttandvård, dialys mm

VERKSAMHETER

(inom parentes antal plan ovan mark inkl. teknikplan)

A (4)	Stödfunktioner så som drift, produktionskök, godsmottagning, läkemedelsförsörjning m.m.	B (8)	Teknikintensiv sjukvård	C, E, F (8;8,6)	Vårdavdelningar & mottagningar	D (-)	Möjlig expansion
		G (1)	Bårhus	H,K,L (1;1;1)	Teknik	I, J (5; 3)	Mottagningar, rehabilitering, rehab m. m.

FÖRKLARINGAR

	Nya byggnader (etapp 8-10)		Nya byggnader (tidigare etapper)		Befintliga byggnader		Möjlig expansion
---	----------------------------	---	----------------------------------	---	----------------------	---	------------------

Figur 4: Situationsplan Steg 3 (fullt utbyggda etapper 1-10).

GESTALTNING

Den arkitektoniska verkshöjden behöver hållas särskilt hög för det nya sjukhuskomplexet med tanke på det relativt stora avtryck som bebyggelsen kommer att göra i stadsbilden: både på håll i en stadssiluett av riksintresse och nära i ett flertal olika stadsrum. I arbetet med planhandlingarna har detta varit en central och viktig aspekt.

Gestaltungsprinciper ny bebyggelse - i punktform

- Nya byggnadsvolymer ska, liksom de befintliga, vara orienterade i samma riktning som stadskärnans rutnät nordost om sjukhusområdet.
- Byggnadernas placering ska ge utrymme för grönytor och definierade rum i utemiljön.
- De nya byggnadsvolymer trappas ner mot den lägre skalan hos de angränsande områdena i både öst och väst.
- Varje byggnad ges en egen karaktär t ex genom kulör, struktur och förhållande mellan vertikalitet och horisontalitet;
  - Horisontella fönsterband
  - De första våningarna gestaltas som en sockelvåning
- Volymförskjutningar används som ett verktyg för att nå variation i stadssiluetten.
- Teknikvåningen högst upp dras in.
- Enskilda våningsplan förskjuts där verksamhetens behov så tillåter.
- Kulörpaletten ska hållas ljus och dämpas – tänk lågmäld och neutral. Alltför ljusa, mörka eller kulörta kulörer på de stora volymerna riskerar att helt förta upplevelsen av staden på håll.

Gestaltungsprinciper grönstruktur - i punktform

- Skuggiga platser skapas, kopplat till ett förändrat klimat och fler förväntade värmeböljor.
- Vistelseytor och gångstråk särskiljs från transporter och parkeringsplatser.
- Träd och grönska ska ha en framträdande roll i mötet med staden och fungera som en övergång mot både kyrkan i öster och villaområdet i nordväst.
- Äldre träd sparas så långt det är möjligt. Då träd hamnar i konflikt med ny byggnation ska en flytt av träden inom området övervägas.
- Vegetation i parkmiljön intill Ellen Keyskolan bevaras där utrymme finns.
- Entréer utformas välkomnande med noga genomtänkt grönstruktur som skapar lugn och orienterbarhet.
- Parkeringsplatser gestaltas med trädrader och häckar.

På plankartan har föreslagits bestämmelserna f_1 , f_2 , och k_1 vilka hänvisar till gestaltungsprinciperna ovan.

f_1 – Ny byggnad ska genom sin utformning bidra till en arkitektonisk variation genom uppbrutna volymer och kontrasterande materialval.

f_2 – Ny byggnad med en totalhöjd på över 45 meter över angivet nollplan ska utformas med en indragen översta våning. Undantag får göras för byggnad som omfattas av helikopterplatta.

k_1 – Byggnaden ska med avseende på byggnadsvolym, proportioner, material och detaljering bibehållas med sin ursprungliga karaktär.

Bebyggelsestruktur

Utgångspunkten för området nya struktur ska vara ett samspel mellan att tillgodose sjukhusverksamhetens krav och samtidigt hantera de stadsmässiga förhållandena till omgivningen. Den centrala placeringen i staden och omedelbara närhet till riksintresset för kulturmiljövården Västervik, ställer särskilda krav på gestaltning i flera skalor.

De föreslagna byggnaderna måste även tillgodose infrastruktur, interna flöden och verksamheternas sambandskrav. Den etappvisa processen, framtagen i lokalstrategiplanen ska ta avstamp i de befintliga byggnadernas förutsättningar där även intilliggande läroverksbyggnad blir en del av sjukhusområdet. Placeringen av nya byggnader är utformad för att säkerställa bibehållen verksamhetsfunktion från första till sista etapp.

Bebyggelsens karaktär och gestaltning

Det övergripande målet med gestaltningen för Västerviks sjukhus ska vara att åstadkomma en 'ordnad variation' där varje byggnad har sin egen karaktär men som också bidrar till och håller samman sjukhusområdet och staden som en gestaltningsmässig helhet.

Arkitekturen ska vara hållbar över lång tid och integrera teknik och funktion, generalitet och flexibel användning, robusthet och estetik. På nära håll ska karaktären vara seriös och lugn men också välkomnande genom en omsorgsfull, omhändertagande/vänlig och sinnlig gestaltning. Huvudbyggnaden ska vara överordnad i sin gestaltning som markering av dess betydelse i området. Målpunkter och entréer ska vara lättlästa, tydliggjorda och välkomnande.

Varje byggnads karaktär uttrycks i fasadkompositionen genom materialval, kulör, struktur och förhållandet mellan vertikalitet och horisontalitet. Ett exempel på formgrepp är horisontella fönsterband, ett sätt att uppnå rumslig flexibilitet och generalitet, som behöver balanseras med vertikala element. Ett annat exempel är att de första 1-2 våningarna ska gestaltas som sockelvåning. En betonad och omsorgsfullt utformad sockel som genom material och/eller kulör skiljer sig från den övriga fasaden skapar en mänsklig skala i mötet med byggnaden och gör så att de övre våningarna upplevs som lättare. Entréer ska av samma anledning ges särskild omsorg i materialval och utformning.

Sammanfattningsvis är ambitionen att skapa en tydlig och ordnad struktur, med nära anknytning till stadens förutsättningar och verksamhetens krav, som samtidigt bidrar till en livfull, varierad och intresseväckande miljö. Dessa gestaltningsprinciper för området utgör ett utdrag ur lokalstatregiplanen för Västerviks sjukhus. I denna utformas ytterligare målsättningar från Regionen kring gestaltning och utveckling av området över tid.

Stadssiluetten och stadsfronten mot vattnet

Västerviks småskaliga stadskärna (samlad låg stadskropp med uppstickande kyrktorn), vattenrummets öppna rumsförhållande samt öppna stadsrum närmast runt om sjukhusområdet och den högt belägna placeringen gör sammantaget att sjukhusområdet med sina tillkommande byggnader kommer att vara väl synligt både nära och på långt håll.

Områdets omfattning och byggnadskropparnas, relativt sitt sammanhang, påtagligt storskaliga volymer innebär att sjukhusområdet blir ett nytt stort landmärke på håll i staden. Den stora fysiska och visuella påverkan ställer höga krav på gestaltningen i flera skalor. På långt håll finns risk för negativ påverkan på Västerviks ikoniska stadssiluett och stadsfront mot vattnet.

För att sjukhusområdet inte ska upplevas som alltför dominerande över stadsbilden genom sin stora massa är det viktigt att byggnaderna utläses och definieras som enskilda kroppar i stället för en samlad solid volym. Detta hanteras genom uppbrutna volymer och volymförskjutningar samt för byggnaderna sinsemellan olika fasadkulörer som samtidigt hålls samman i en harmonisk kulörpalett. Volymförskjutningarna uppnås genom att teknikvåningarna dras in högst upp, men även genom att enskilda våningsplan förskjuts där verksamhetens behov så tillåter.

De höga kulturvärdena i kombination med den stora påverkan motiverar att gestaltningen primärt handlar om att inordna sig i staden. Sjukhusområdet ska samtidigt uppvisa en hög arkitektonisk verkshöjd som förmår uttrycka dess viktiga funktion som vårdanläggning. Sjukhusområdets samhällsviktiga funktion ska vägleda utformningen, utan att inkräkta på eller förvanska stadsbilden, den stora skalan till trots.

Grönstruktur och utemiljö

Utemiljön i och kring sjukhusområdet är väsentlig att planera ur flera aspekter. Primärt utgör den fria och grönområden för sjukhusverksamheten. Grönytor inom sjukhusområdet utgör välbehövliga miljöer som bidrar till avkoppling, trivsel och välmående hos såväl patienter som personal. Grönytorna är också välfrekventerade gång- och cykelstråk för boende i Västervik. Därtill är de väsentliga för den biologiska mångfalden i staden samt dagvattenmiljöer och bidrar till att motverka värmeöar. Det är flera aspekter som sammanfaller när grönytor ska planeras och viktas, men i första hand kommer utemiljön att präglas av funktion och koppling till sjukhusverksamheten.

Grönstrukturen spelar också en viktig roll i gestaltningen av nya entréer till området. Förslaget till ny placering av huvudentrén innebär att den synliggörs och öppnar upp mot staden. Dispositionen med huvudentré, den befintliga läroverksbyggnaden från 1870 och den nya parkeringen kantad av riklig grönska skapar ett tydligt rumsligt förhållande och inbjudande möte med staden.

Området får även en sekundär entré som ansluter till stadsnätet. Där Båtsmansgatan landar skapas en motsvarig axel i form av ett nytt internt kommunikationsstråk som löper genom sjukhusområdet och sammanlänkar byggnaderna i två våningar över mark. Här tas också hänsyn till den befintliga kyrkan med hjälp av ett nyskapat och välgörande mellanrum då huskropparna är indragna från gatan.

Målet med sjukhusområdets grönstruktur är att främja hälsa och återhämtning för både personal och patienter, reducera stress samt påskynda läkningsprocesser. Ytterligare ett mål är att främja biologisk mångfald i gestaltningen av utemiljön samt skapa skuggiga platser kopplat till förändrat klimat och fler förväntade värmebjör. I samband med att de nya sjukhusbyggnaderna planeras finns en unik chans att utforma miljön utifrån ett helhetsperspektiv där grönstrukturen samverkar med inomhusmiljön så att den även fyller en roll för dem som vistas inomhus.

Det ska vara lätt att tillgodogöra sig grönstrukturen som hör samman med personalrum, inngårdar, takterrass/barnhabiliteringen samt bårhusets trädgård.

Vid entréer och parkeringar finns också en viktig möjlighet att visa intentioner med biologisk mångfald och att på ett hållbart sätt hantera dagvattnet. Här finns ofta de största hårdgjorda ytorna med asfalt och plattor som skapar höga flöden vid kraftiga regn.

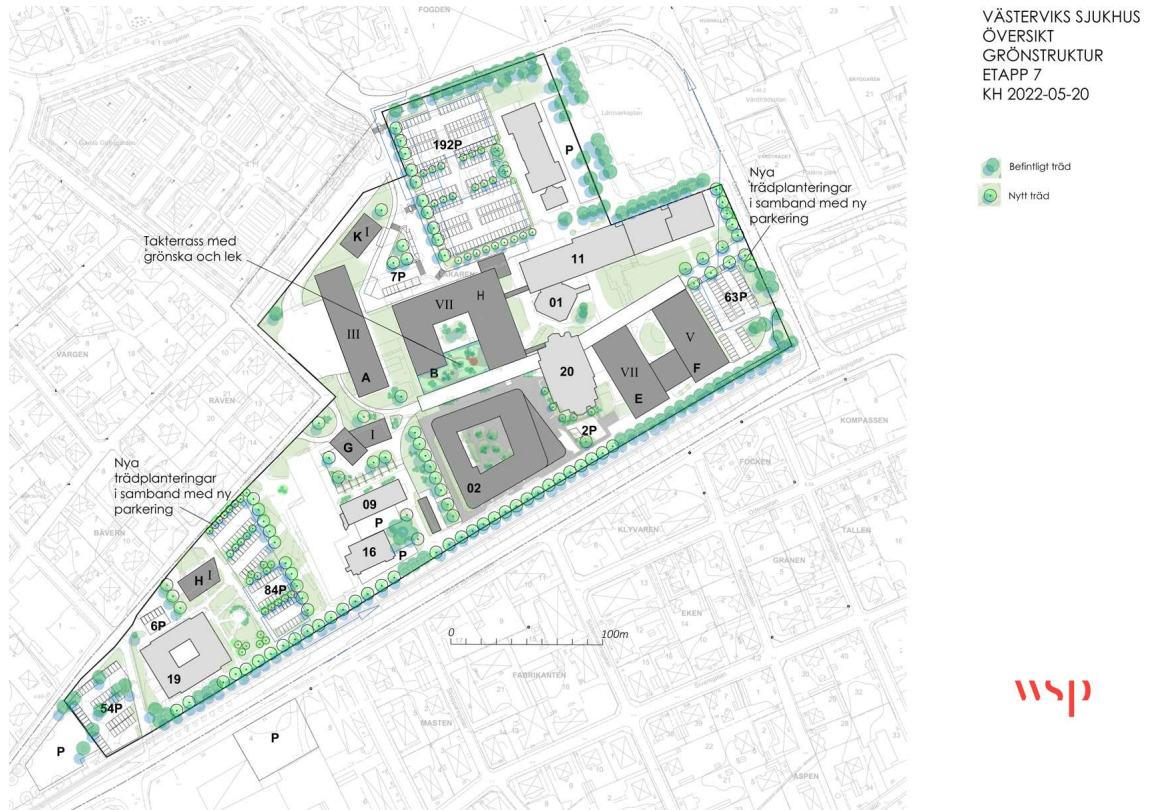
WSP:s utredning; PM Grönstruktur Västerviks sjukhus, 2022-09-30, lyfter fram följande punkter att beakta i samband med områdets grönstrukturplanering:

- **Skyddade och trygga platser**
Dessa ger en känsla av kontroll och möjlighet till privatliv, en vetskap om att det finns en miljö där brukaren kan komma bort från vårdssituationen en stund.
- **Platser med rofylldhet och lugn för stilla eftertanke**
- **Platser med intryck av vildhet, artrikedom och känsla för natur och distraktion**
Biologisk mångfald som stimulerar våra hjärnor utan att stressa.
- **Orienterbarhet**
Grönstrukturen ska vara enkel att ta sig till och synas inifrån byggnaden.
- **Platser som ger möjlighet till socialt stöd**
Det vill säga utbud av platser för olika sociala konstellationer och storlekar på grupper, omgivna av grönska. Dessa platser får inte komma i konflikt med möjligheten att vara i fred.
- **Öppnare ytor med möjlighet att utföra fysisk aktivitet och träning**
- **Behovet av skugga ska beaktas**

Figur 5: Situationsplan Steg 1 (fullt utbyggda etapper 1-5).

Figur 6: Situationsplan Steg 2 (fullt utbyggda etapper 1-7).

Figur 7: Situationsplan Steg 3 (fullt utbyggda etapper 1-10).

OMRÅDESBESKRIVNING

Huvuddelen av planområdet upptas av fastigheten för Västerviks sjukhus, Läkaren 9. Ett område som idag innefattar ett 20-tal sjukhusbyggnader av varierad ålder och storlek. Fastigheten Läkaren 11 omfattar Ellen Keyskolan. Utöver dessa två fastigheter berörs mindre delar av kommunens gatu-fastigheter Västervik 4:1 och 4:5. Området avgränsas i söder av järnvägen och i öster av Östra Kyrkogatan. Mot norr utgörs gränsen av gamla kyrkogården och Kvarngatan och i nordväst angränsar planområdet mot Karstorpsvägen. Omkringliggande bebyggelse utgörs främst av bostadsbebyggelse i form av friliggande villor och mindre flerbostadshus, kontors-/butiksverksamheter och i öster ligger Sankt Petri kyrka. Planområdet är beläget centralt i Västerviks tätort.

Sjukhusområdet angörs idag från olika håll beroende på trafiktyp. Huvudsakligen sker angöring via tre tillfarter; Augustenburgsgatan, Kvarngatan och infarten till huvudentrén från Östra Kyrkogatan. Ambulanser angör via Kvarngatan och kör ut från området mot Östra Kyrkogatan.

Figur 8: Översikt över planområdets läge i Västervik. Blåstreckad linje visar planområdets ungefärliga avgränsning.

Areal

Planområdet omfattar drygt 9 hektar. Enligt planförslaget utgörs huvuddelen av ca 8,6 ha kvartersmark för vård (inkl. möjlighet till en helikopterplatta) och tekniska anläggningar. Resterande mark utgörs av allmän platsmark i form av gata, gc-väg, p-plats och natur.

Figur 9: Ortofoto över planområdet. Blåstreckad linje visar planområdets ungefärliga avgränsning. Lantmäteriet, 2022.

Figur 10: Översikt över befintliga byggnader inom planområdet. Hus 10 o.15 är rivna; plats för den nya psykiatrin

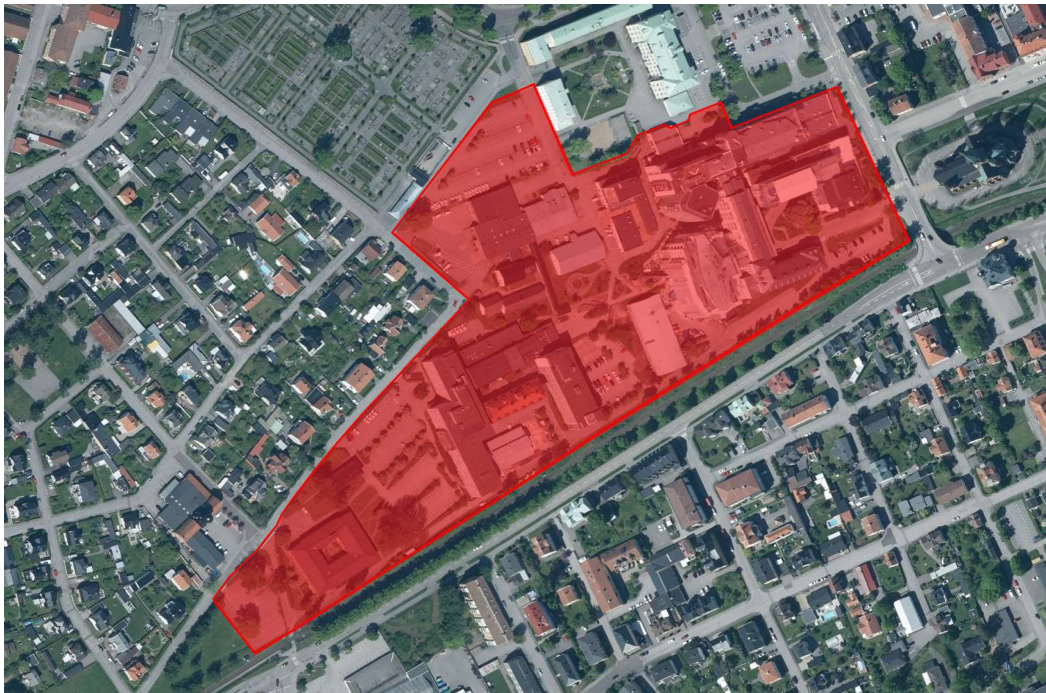
I planbeskrivningen hänvisas ibland till specifika byggnader. För tydlighetens skull används då de nummer som redovisas i föregående figur 4.

Markägoförhållanden

Fastigheter som helt eller delvis ingår i planområdet är:

Läkaren 9	Ägare: Region Kalmar Län	Ca 71 000 kvm
Läkaren 11	Ägare: Tjustfastigheter AB	Ca 12 000 kvm
Del av Västervik 4:5	Ägare: Västerviks kommun	Ca 2 400 kvm
Del av Västervik 4:1	Ägare: Västerviks kommun	Ca 4 700 kvm
Del av Västervik 2:1	Ägare: Trafikverket	Ca 65 kvm

Figur 11: Röd yta visar fastigheten Läkaren 9 som ägs av regionen. Resterande delar inom planområdet ägs idag av TjustFastigheter AB och Västerviks kommun och en mindre del utmed järnvägen av Trafikverket. Kartunderlag från Lantmäteriet, 2022.

PLANKARTA OCH BESTÄMMELSER

Planerad bebyggelse, markanvändning

Bebyggelse

Planförslaget möjliggör en utbyggnad av Västerviks sjukhus som i ett fullt utbyggt scenario, t o m etapp 10 enligt pågående lokalstrategiplan, innebär en tillkommande yta om ca 98 000 kvm bruttoarea (BTA). Detta motsvarar, med föreslaget antal våningar, ett avtryck på marken (BYA) på ca 25 000 kvm (inklusive Nya psykiatrin och befintliga byggnader som bevaras; Gamla läroverket Ellen Keyskolan, Hus 09 och Hus 19). Omvandlat i exploateringsgrad/procent av tomtytan blir detta ca 32%.

Den huvudsakliga markanvändningen inom planområdet föreslås vara **D** – Vård. Inom planområdet föreslås även markanvändningarna **F₁** – Helikoptertrafik, **E** – Tekniska anläggningar samt allmän platsmark i form av gata och gång- och cykelväg och parkering

Bebyggelsen är illustrerad med de planer och volymer som Region Kalmar län inom ramen för LOST bedömer krävs för att möta framtida försörjningsbehov. Förutom det nuvarande sjukhusområdet omfattar planen även Ellen Keyskolan.

Även om såväl ytbehov som lokalförsörjning är väl utrett i LOST:en, krävs ett stort mått av flexibilitet i planen. Förändringar i funktioner och verksamheter, nya riktlinjer och krav, miljö- och energianpassningar av byggnader mm. är exempel på händelser som kan få stor återverkan på utformning och lokalisering av byggnader. Planen reglerar därmed huvudsakligen byggrätter och höjder.

Föreslagen ny detaljplan möjliggör högre bebyggelse med en högsta totalhöjd på +56 meter över angivet nollplan (h₁56). Då marknivån inom området varierar innebär bestämmelsen + 56 meter över angivet nollplan, olika byggnadshöjder/nockhöjder beroende på var inom området som en byggnad uppförs. Byggnaderna enligt förslag i LOST (Se figur 4) har följandenockhöjder:

Redovisningen av våningsantal nedan utgår från en våningshöjd på 4,7 meter.

Höjderna och våningsantalen utgår från nuvarande markhöjder.

- Inom bestämmelsen h₁ 28 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 6,8 meter (1 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 44 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 23,6 meter (5 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 39 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 19,4 meter (4 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 26 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 6,4 meter (1 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 56 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 37,6 meter (8 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 53 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 33,4 meter (7 vån.)
- Inom bestämmelsen h₁ 48 möjliggörs byggnation med en nockhöjd om 29,6 meter (6 vån.)

I ett fullt utbyggt scenario kommer endast enstaka befintliga byggnader vara kvar. Flertalet av sjukhusets nuvarande byggnader uppfyller varken i organisation, placering eller våningshöjder de krav som modern sjukvård ställer. Därför har det inte ansetts som möjligt att bevara byggnader varken av hållbarhetsskäl eller kulturhistoriska skäl. Inte heller Ellen Keyskolans två sidobyggnader anses kunna renoveras eller byggas om för att ha en funktion för sjukvården. Den aktuella markytan har ansetts fylla viktigare behov genom att användas för parkering och dagvattenhantering. Bevarande av byggnaderna har därmed nedprioriterats.

- Bra skick, uppfyller dagens krav.
- I grunden bra, men behov av omfattande åtgärder för att uppnå dagens kravnivå.
- Bör inte åtgärdas, utan rivas för att ersättas med ny byggnad alternativt fungera enbart som administrativa lokaler

Figur 12: Situationsplan som redovisar Region Kalmar läns inventering av befintliga byggnader.

Av kulturhistorisk hänsyn föreslås Hus 09, Hus 19 samt Ellen Keyskolan sparas. Övriga byggnader kommer successivt att rivas i takt med att de olika etapperna genomförs. Ellen Keyskolan införlivas i sjukhusplaneringen. Genom att denna kan nyttjas som administrationsbyggnad, kan den dels bevaras (med en långsiktigt hållbar funktion), dels användas som bricka i det "15-spel" som den långsiktiga förändringen av sjukhusområdet innebär.

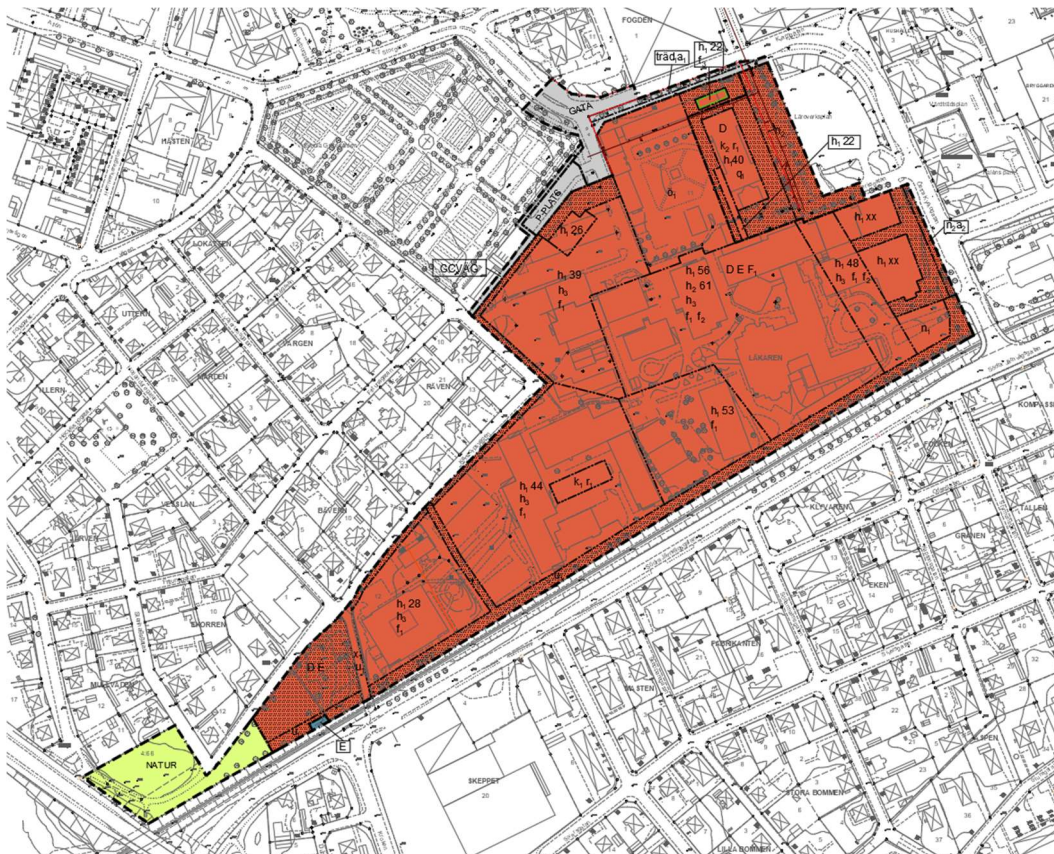
Bild 1 och 2. Hus 09 till vänster och Ellen Keyskolan till höger. Kalmar läns museum, 2021, 2022.

De etapper som redovisas i LOST:en (situationsplaner nedan och utförligare i bilaga) omfattar i huvudsak följande;

Användning av mark

Plankarta

En plankarta med bestämmelser är det juridiskt bindande dokument som reglerar användningen av mark- och vattenområde. Plankartan omfattar det område inom vilken detaljplanens bestämmelser gäller och visar vilka byggrätter som medgivits. Nedan följer en beskrivning av respektive bestämmelse och dess syfte.

Figur 13: Plankarta.

Bestämmelser

De allmänna ytorna inom planområdet säkerställs genom användningen NATUR (natur) GATA (gata) respektive GCVÄG (gång- och cykelväg) och P-PLATS (parkering). Kommunen är huvudman för allmän plats.

Inom planområdet föreslås kvartersmark för D (vård), F₁ (Helikoptertrafik) samt E (Tekniska anläggningar). Byggnadshöjder inom området uttrycks som högsta tillåtna totalhöjd över angivet nollplan och har anpassats till de behov som LOST:en ger uttryck för.

En anpassning av byggnadshöjder och utformning ska ske för att säkerställa att inte riksintresset för kulturmiljövården Västervik påtagligt skadas. Se vidare under rubrik "Gestaltungsprinciper".

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap

GATA₁

Gata

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa tillfarten till planområdet norrifrån med utrymme för de eventuella trafikåtgärder som kan komma att krävas. Genom bestämmelsen säkerställs även utrymme för befintlig gång- och cykelväg samt trädplanteringar längs med Kvarngatan. Kommunen är huvudman för gatan/lokalgatan.

I bestämmelsen gata ingår trafikanordningar, trottoarer, gång- och cykelvägar, planteringar, ytor för dagvattenhantering, gräsytor med mera.

GCVÄG

Gång- och cykelväg

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa befintlig gång- och cykelväg mellan Södra järnvägsgatan och Augustenburgsgatan/Karstorsvägen i den sydvästra delen av området. Kommunen är huvudman för gång- och cykelvägen.

P-PLATS

Parkering

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa befintlig parkeringsyta utmed kyrkogårdens sydöstra gräns. Kommunen är huvudman för parkeringsytan.

NATUR

Natur

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa området för natur, men även att möjliggöra utrymme för eventuell framtida räddningsväg.

Kvartersmark

D

Vård (D)

Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra utveckling av befintligt sjukhusområde. I användningen vård ingår all öppen och sluten hälso-, sjuk- eller kriminalvård som avser människor. Verksamheten kan vara både offentlig och privat. Även sådan verksamhet som kompletterar vårdverksamhet ingår. Det kan t ex vara restaurang, apotek, parkeringsytor och administrationsytor.

F₁

Helikoptertrafik (F₁)

Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för en helikopterplatta med tillhörande teknikhus inom sjukhusområdet. Utöver

helikopterplatta för start och landning vilken tar ett utrymme på ca 30 m i diameter, krävs utrymme för ankomsthall, hiss mm.

E

Teknisk anläggning (E)

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa utrymme för de tekniska anläggningar som krävs för verksamhetens drift. Användningen omfattar flera olika typer av tekniska anläggningar. Det handlar om anläggningar för produktion, distribution, omvandling eller hantering av elektricitet, tele-TV- och radiosignaler, digital datatrafik samt värme, kyla, vatten och avfall eller om annan teknisk anläggning.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

- trä_{d1}** *Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk*
Utmed den södra sidan av Kvarngatan finns en rad med lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i gatumiljön och ska bevaras och vid behov ersättas.
- a₁** *Marklov krävs även för trädfällning*
Syftet med bestämmelsen är att bevara träden ut mot Kvarngatan. Träden avskärmar sjukhusområdet visuellt.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

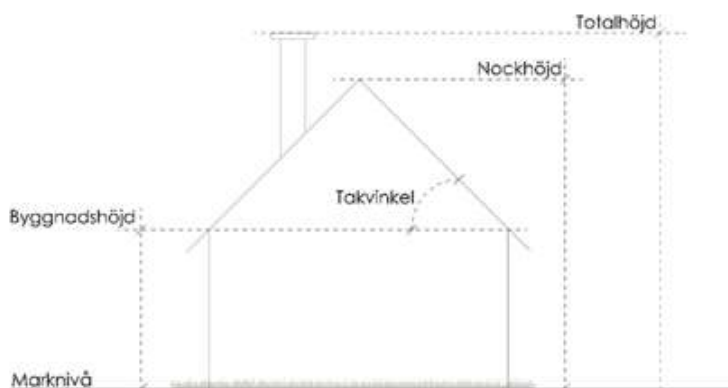
Marken får inte föreses med byggnad
Syftet med bestämmelsen (benämnd prickmark) är att begränsa byggnation samt för att säkerställa markåtkomst för åtgärder inom u-område (Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar). Byggnader får inte byggas på eller flyttas till område som omfattas av prickmark. På prickmarken är det tillåtet att uppföra andra anläggningar som till exempel parkering. Inom prickad mark får vid behov murar eller andra anordningar uppföras som kan behövas för att hantera marknivåer på ett lämpligt sätt. Prickmark föreslås enbart där det krävs med anledning av u-område, gc-stråk eller större parkeringsytor samt ut mot angränsande fastigheter. Detta för att skapa största möjliga flexibilitet.

- ö₁** *Endast byggnadsverk under mark. Ovan mark får endast mindre komplementbyggnader och anläggningar placeras.*
Syftet med bestämmelsen är att parkeringsgarage ska placeras under mark för att säkerställa kulturmiljön kopplat till Ellen Key. Ovan mark kan exempelvis hiss och trapphus placeras.

Höjd på byggnadsverk

- h₁₀₀** *Högsta totalhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan*
Syftet med bestämmelsen är att reglera höjden på tillkommande bebyggelse, så att den anpassas till omgivning, till kulturvärden, till fria flygvägar och för att skapa en ändamålsenlig struktur inom planområdet.
- h₂₀₀** *Högsta totalhöjd för helikopterplatta med tillhörande byggnader är angivet värde i meter över angivet nollplan.*
Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra etablering av en helikopterplattform på en av byggnaderna. Till plattformen hör byggnader i form av ankomsthall och utrymme för hiss mm.
- h₃** *Master som behövs för vårdverksamheten och helikopterplattan tillåts 15 meter över högsta angiven totalhöjd.*
Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra etablering av en helikopterplatta på en av byggnaderna. Till helikopterplattan hör master som är högre än övrig totalhöjd som tillåts enligt planen.
- h₄** *Skorstenar som behövs för vårdverksamheten tillåts 5 meter över högsta angiven totalhöjd.*
Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra uppförande av skorstenar.

Figur 14: Illustration över vad som räknas som totalhöjd.

Markens anordnande och vegetation

- n₁** *Området ska anläggas som park, rekreationsområde*
Syftet med bestämmelsen är att säkerställa större ytor för park och rekreation, utöver de övriga grönytor som kommer att planeras in runt omkring ny bebyggelse inom området.
- n₂** *Träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk*
Utmed Östra Kyrkogatan, Läroverksplan och utmed järnvägen finns ett antal lövträd. Dessa utgör ett värdefullt inslag i miljön och ska bevaras och vid behov ersättas/kompletteras.

Utförande

Fördröjningsmagasin med en volym av minst 1300 m³ ska finnas inom kvartersmark

Fördröjning av dagvatten ska ske inom kvartersmark.

Bestämmelsen medför att behovet av fördröjningsvolym säkerställs inom kvartersmarken inom planområdet.

Utformning

f₁

Ny byggnad ska genom sin utformning bidra till en arkitektonisk variation genom uppbrutna volymer och kontrasterande materialval

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att nya byggnader uppförs i linje med till planen hörande gestaltungsprinciper.

f₂

Ny byggnad med en totalhöjd på över 45 meter över angivet nollplan ska utformas med indragen översta våning. Undantag får göras för byggnad som omfattas av helikopterplatta

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att nya byggnader uppförs i linje med till planen hörande gestaltungsprinciper.

f₃

Ny byggnad ska ges en utformning som underordnar sig kulturvärdena på Ellen Keyskolan

Syftet med bestämmelsen är att tillkommande byggnad inte ska vara framträdande och därmed underordna sig Ellen Keyskolan.

Rivningsförbud

r₁

Byggnad får inte rivas

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnaderna bevaras.

Varsamhet

k₁

Byggnad ska med avseende på byggnadsvolym, proportioner, material och detaljering bibehållas med sin ursprungliga karaktär. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnaden bevaras med sin ursprungliga karaktär, även när den blir föremål för ombyggnad/renovering.

k₂

Byggnad ska till sin exteriör bibehållas med sin ursprungliga karaktär med avseende på volym, proportioner, indelning, material och materialbehandling samt detaljersnivå. Fasadernas putsdekoration ska bibehållas och inte förenklas. Klockhuv på taket med klocka ska bevaras. Ursprungligt utförande ska kopieras vid utbyte av detaljer, exempelvis fönster.

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnaden bevaras med sin ursprungliga karaktär, även när den blir föremål för ombyggnad/renovering.

Skydd av kulturvärden

- q₁** *Aulans ursprungliga rumsvolym ska bibehållas. Ursprungliga fasta inredningsdetaljer ska bibehållas, även sådana som kan finnas bakom senare tiders ytskikt.*
Syftet med bestämmelsen är att bevara aulans ursprungliga rumsvolym och inredningsdetaljer.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u₁** *Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar*
Bestämmelsen syftar till att säkerställa markåtkomst till områden där allmännyttiga underjordiska ledningar är lokaliserade eller ska lokaliseras.
- x₁** *Markreservat för allmännyttig gång- och cykelväg*
Syftet med bestämmelsen är att säkerställa befintlig gång- och cykelväg i den sydvästra delen av planområdet, vilken det finns servitut för.

Ändrad lovplikt

- a₂** *Marklov krävs även för trädfällning*
Bestämmelsen syftar till att bevara träden utmed Östra Kyrkogatan, Läroverksplan och längs med järnvägen. Träden utgör en visuell avgränsning mot sjukhusområdet.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 180 månader(15 år) över hela planområdet och börjar gälla från den dagen planen får laga kraft

Genomförandetiden ger en skälig tid för en utbyggnad av området. Före genomförandetidens utgång, det vill säga både innan genomförandetiden börjar gälla och under genomförandetiden, får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Fastighetsägarna har under planens genomförandetid en garanterad byggrätt i enlighet med planen.

PLANFÖRSLAG OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer

Översiktsplanen för Västerviks kommun (ÖP 2025) är antagen av kommunfullmäktige 2013-01-28, § 6.

Översiktsplanen anger inga särskilda anvisningar för området.

I bilagan markanvändningskartan är Västervik stad utpekad som *tätort*.

Enligt översiktsplanen ska bebyggelse i första hand utvecklas i anslutning till befintliga tätorter eller genom förtätning. I översiktsplanen finns även ställningstagande gällande att ny bebyggelse främst bör tillkomma i anslutning till eller som en förtätning av redan bebyggda områden på ett sådant sätt att unik kultur- och naturmiljö skyddas och att hänsyn tas till grön- och blåtytor för de boende. Ytterligare ett ställningstagande är att tjänste- och servicenäringen med fördel lokaliseras i närheten av service, bostäder och infrastruktur.

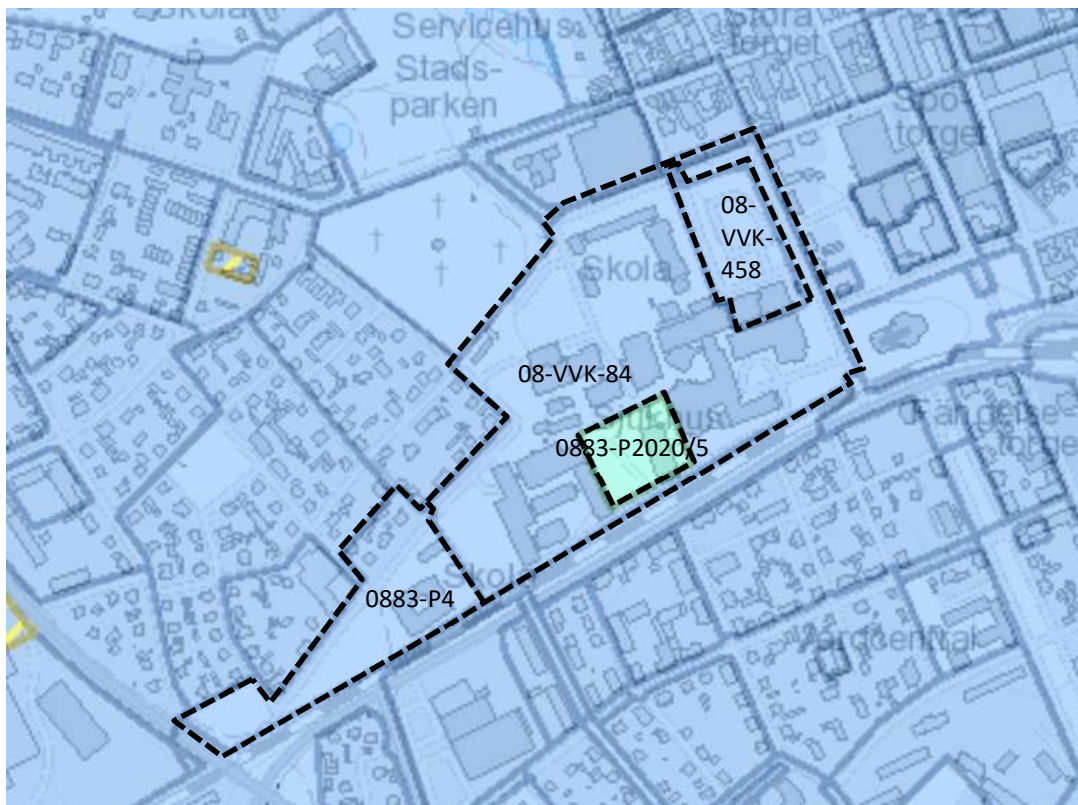
Planområdet är utpekad som större skol- och vårdinrättningar i de fördjupade tätortsstudierna från 1992.

Detaljplaner

För aktuellt planområde finns följande gällande detaljplaner:

- *Förslag till ändring av stadsplanen för kv. Läkaren mm i Västervik. 08-VVK-84. Fastställd 1970-11-13.*
- *Förslag till ändring av stadsplanen för del av kv. Läkaren mm i Västervik. 08-VVK-458. Fastställd 1976-04-12.*
- *Del av Läkaren mm, Västervik. 0883-P4. Fastställd 1986-05-27.*
- *Ändring av stadsplanen för Kvarteret Läkaren m.m. Västervik. 0883-P2020/5. Laga kraft 2020-04-02.*

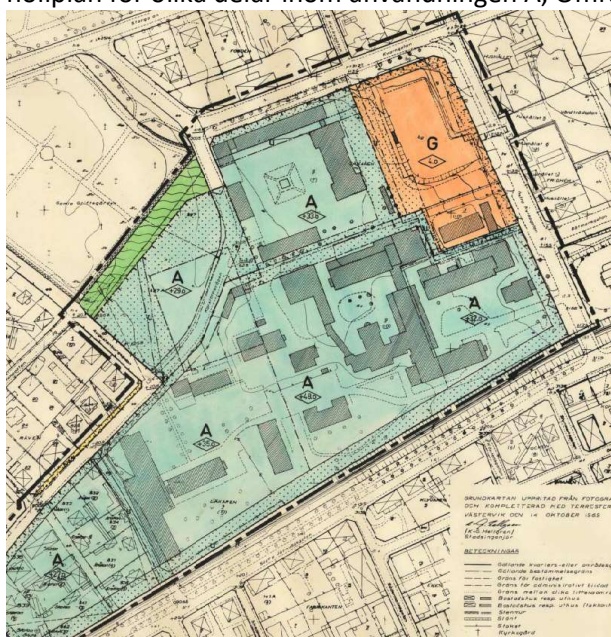

Figur 15: Gällande detaljplaner.

Förslag till ändring av stadsplan för kv. Läkaren mm i Västervik.

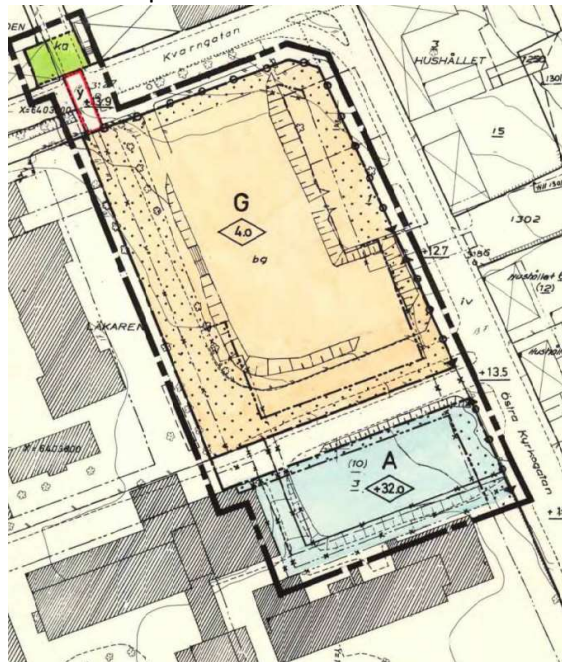
08-VVK-84. Fastställd 1970-11-13. Genomförandetiden har gått ut. Planen medger markanvändningarna A, Område för allmänt ändamål, parkmark och Gata för de delar som berörs av aktuellt planförslag. Planen medger olika höjder räknade från stadens nollplan för olika delar inom användningen A, Område för allmänt ändamål.

Figur 16: Förslag till ändring av stadsplan för kv. Läkaren mm i Västervik.

Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm i Västervik

08-VVK-458. Fastställd 1976-04-12. Genomförandetiden har gått ut. Detaljplanen medger markanvändningarna A Område för allmänt ändamål och Gata för den del som berörs av aktuellt område. Planen medger en byggnadshöjd om +32 meter från grundkartans nollplan.

Figur 17: Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm i Västervik.

Förslag till ändring av stadsplan för del av kv. Läkaren mm, Västervik.

0883-P4. Genomförandetiden har gått ut. Detaljplanen medger Markanvändningarna A Allmänt ändamål och Park för de delar som berörs av aktuellt planområde. Planen medger en byggnadshöjd om +27 meter räknat från grundkartans nollplan inom användningen Allmänt ändamål.

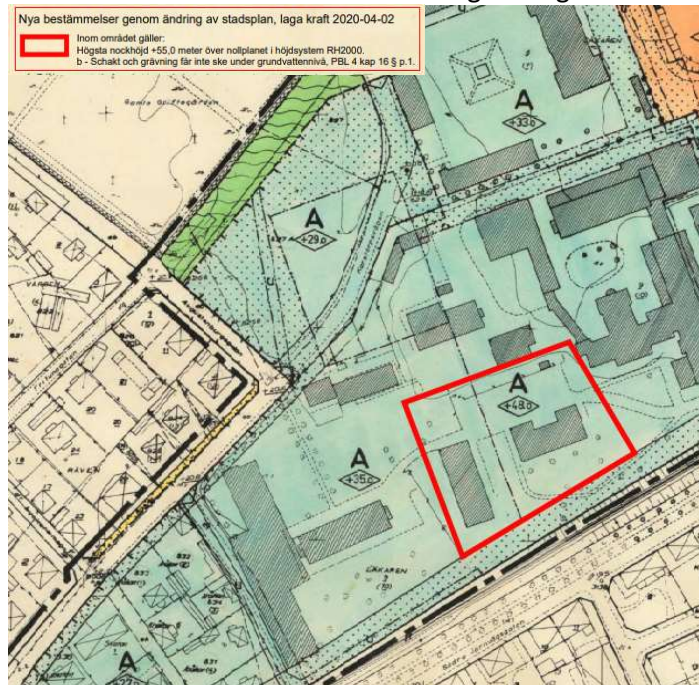

Figur 18: Förslag till ändring av stadsplanen för del av kv. Läkaren mm, Västervik.

Ändring av stadsplanen för Kvarteret Läkaren mm, Västervik

0883-P2020/5. Genomförandetiden har inte gått ut, och gäller till och med 2025-04-02. Stadsplanen med ändringen medger markanvändningen A; Område för allmänt ändamål. Planen medger en nockhöjd om +55 meter över nollplanet i höjdsystem RH2000. Inom området får schakt och grävning inte ske under grundvattennivå.

Figur 19: Ändring av stadsplanen för Kvarteret Läkaren mm, Västervik.

Om nu aktuell detaljplan antas och får laga kraft upphör tidigare detaljplaner att gälla inom planområdet, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det nu aktuella planområdet.

Övriga kommunala beslut

Kommunstyrelsen gav, 2019-11-11, Ks § 359 kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att upprätta detaljplan för kv. Läkaren, Läkaren 9 m.fl., Västerviks kommun, Kalmar län.

Intressen

Riksintressen syftar till att värna vissa egenskaper eller värden hos ett mark- eller vattenområde. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada intressena. De värden som varit grund för utpekandet är utgångspunkten vid bedömningen av om en åtgärd kan anses medföra en påtaglig skada. För blickpunkter över befintlig och framtida situation se rubrik *Stadsbilden, höjdanalys*.

Riksintresse naturvård

Planområdet ligger inte inom riksintresse för naturvård.

Riksintresse kulturmiljövård

Planområdets nordöstra del ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljövården (RIK H90 Västervik); 3 kap 6§ MB, se karta nedan. Som motivering framgår följande; *Trä- och småstad* präglad av sin nära och visuella kontakt med Stegeholms slottsruin från mitten av 1300-talet, som tillsammans med en småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet och en stadsplan från 1670-talet visar stadens utveckling och långvariga betydelse som staden haft som hamn och *handelsplats*.

Som uttryck för riksintresset framgår följande;

- Slottsholmen med ruinen efter Stegeholms slott och dess visuella samband med Västerviks stads äldsta medeltida delar.
- S:ta Gertruds medeltida kyrka med kringliggande miljö.
- Stadens rätvinkliga gatunät som till stor del är utförd enligt stadsplanen från 1670-talet.
- Den medeltida hamnen vid Fiskartorget och den Yttre hamnen från 1600-talet samt inloppet till staden.
- Sjötomter av medeltida slag med bebyggelse ända ner till vattnet, Norénska handelsgården och sammanbyggda loftbodas från slutet av 1700-talet.
- Bibehållen kvartersindelning sedan tidigt 1700-tal med små tomter i stadens nordvästra och sydöstra del samt större tomter i centrum kring Stora Torget.
- Trästädsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½ - 2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade.
- Båtsmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del.
- Stadens kommersiella centrum kring Stora Torget med varuhus och bankplats från början av 1900-talet, ofta 2-4 våningar höga i sten och med putsade fasader.

Kalmar läns museum har 2022 utfört en antikvarisk volymstudie som underlag till aktuell detaljplan. Se även under rubrik; **Stadsbilden, höjdanalys**.

Enligt rapporten framgår bland annat följande gällande riksintresset;

Motiv av särskild relevans i detta fall:

- Trä- och småstad präglad av nära och visuell kontakt med vattnet.
- Småskalig trähusbebyggelse från 1700-talet till 1900-talet.

Uttryck som riskerar att påverkas av den föreslagna byggnationen:

- S:ta Gertruds medeltida kyrka med kringliggande miljö.
- Trästädsbebyggelse från 1700- till 1900-talet med hus som vanligtvis är 1½-2½ våningar höga, klädda med träpanel eller putsade och målade i ljusa färger eller rödmålade.
- Båtsmansstugorna från mitten av 1700-talet i stadens sydöstra del.
- Stadens kommersiella centrum kring Stora Torget med varuhus och bankplats från början av 1900-talet, ofta 2-4 våningar höga i sten och med putsade fasader.

Figur 20: Riksintresse för kulturmiljö (RIK H90 Västervik, markerat med lila).

Riksintresse kommunikation

Planområdet ligger inte inom riksintresse för kommunikation. Däremot omfattas järnvägen som ligger i direkt anslutning till planområdet av riksintresse för kommunikation; 3 kap 8§ MB.

Riksintresse totalförsvaret

Planområdet ligger inte inom riksintresse för totalförsvaret. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 meter utanför, och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Forsvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas. Plankartan reglerar högsta totalhöjd till +56 meter över angivet nollplan.

Riksintresse för turism och rörligt friluftsliv

Planområdet berörs ej.

Riksintressen för kust och skärgårdsområde

Planområdet berörs ej.

Natura 2000-område

Planområdet berörs ej av natura-2000 område.

Naturreservat

Planområdet berörs ej av naturreservat.

Strandskydd

Strandskyddsområde berörs ej av detaljplanen.

Fornlämningar

Strax nordöst om planområdet finns lämningar av en kolera- och pestkyrkogård ("Dölyckan") från 1700-talets början, omfattande ca 200 gravar. (L1955:6525). Förundersökning är utförd 2017. Även en övrig lämning – Fossil åker (L1955:6525), finns registrerad på parkeringsytan i direkt anslutning till planområdet.

Kulturmiljö

I Västerviks kommuns kulturmiljöprogram, antaget 2022, ligger merparten av planområdet inom "Kärnområde – Värdeklass 1". Kärnområdet ska enligt kulturmiljöprogrammet hanteras som särskilt värdefulla bebyggelseområden. Alla enskilda byggnader i ett sådant område behöver inte vara särskilt värdefulla men de ingår i ett område där särskild hänsyn ska tas. Detta innebär att områdets karaktär ska hanteras särskilt hänsynsfullt vid bygglovsprövning och att karaktärsdrag som är av bevarandevärde bör hanteras med särskild omsorg. Sjukhusområdet ingår i ett park- och institutionsstråk som ligger strax utanför den historiska stadskärnan.

Kalmar läns museum har 2022 upprättat en **bebyggelsehistorisk utredning** med kulturhistorisk värdering, antikvariska rekommendationer och enklare konsekvensanalys. Utredningen behandlar sjukhusområdet i Västervik, kvarteret Läkaren 9 och följer planhandlingarna som en bilaga. Nedan följer en sammanfattning av utredningen.

Området togs i anspråk för sjukhusbyggnader på 1860-talet då ett nytt sjukhus för norra Kalmar läns sjukvårdsdistrikt stod klart. Idag finns en blandning av byggnader på området. Den äldsta bevarade är från 1925 och det senaste tillskottet är en nybyggd psykiatribyggnad (under uppförande 2022).

Kvarteret Läkaren där sjukhusområdet ligger har ett centralt läge vid infarten till Västerviks stadskärna. De storskaliga byggnaderna är en tydlig markör för områdets funktion. Läget i stadens park- och institutionsstråk berättar om platsens historia och den utveckling som Västervik genomgick vid sekelskiftet 1900 och vidare under 1900-talet.

Strukturer och visuella samband

Sjukhusområdet tillsammans med läroverket ligger högt. De stora byggnader som kom att byggas här blev därmed ännu mer anslående. Sjukhusområdet syntes i staden. Så är det fortfarande idag men de äldre byggnader som finns kvar har fått träda tillbaka för de än större byggnadskroppar som tillkommit från slutet av 1950-talet och fram till idag. Sjukhusområdets profil i staden har genom åren kontinuerligt förändrats.

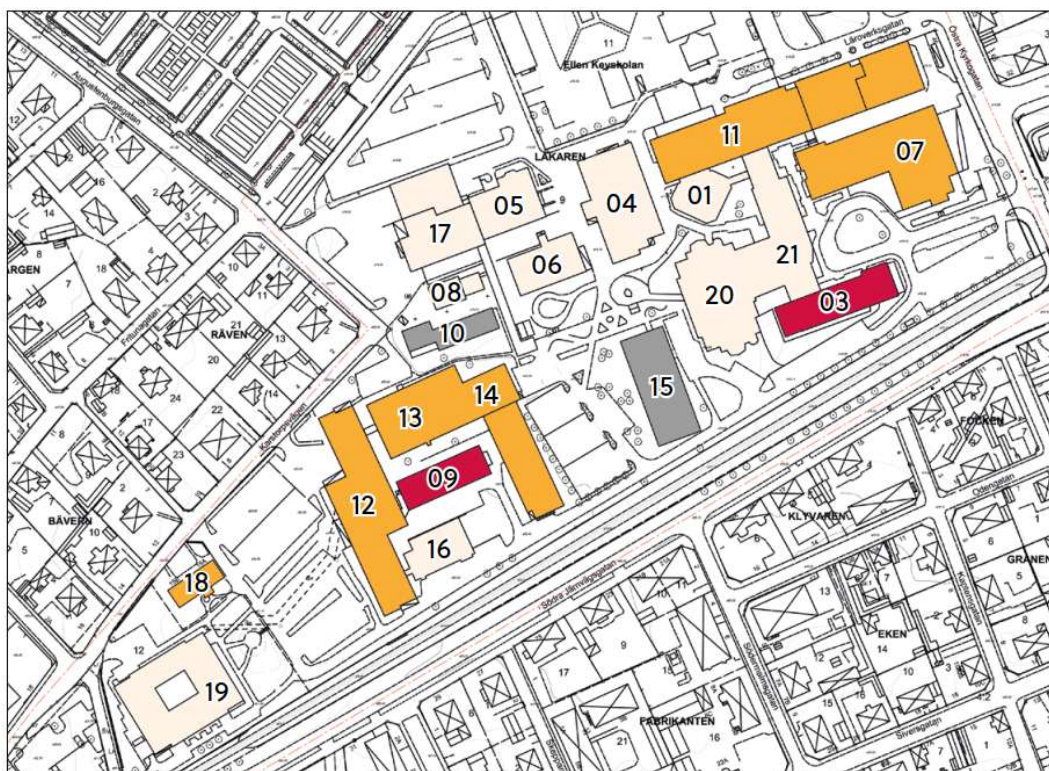
Antikvariska rekommendationer

- *Värna den kvarvarande äldsta sjukhusbebyggelsen som finns kvar i utredningsområdet.*
- *Värna den modernistiska arkitekturen med kulturvärden som sätter sin prägel på området.*
- *Värna det fria utrymme som fortfarande finns kvar kring sjukhusområdet i syfte att låta såväl området som andra större byggnader i närområdet behålla sin monumentalitet i miljön.*

- Värna gatusträckningarna, Kvarngatan och Östra och Västra Kyrkogatan, utlagda redan 1707.
- Följ den historiska traditionen av att inkorporera gestaltade grönstrukturer i sjukhusmiljön på ett genomtänkt sätt för såväl patienter som personal och besökare.

För varje byggnad finns en kulturhistorisk värdering. Byggnaderna har klassats i tre kategorier:

- "Särskilt värdefull byggnad" som avses i PBL 8 kap 13§ (förvanskingsförbud) och även omfattas av PBL 8 kap 14§ (underhåll) och 17§ (varsamhet).
- "Byggnader med kulturvärden" som omfattas av PBL 8 kap 14, 17§.
- "Byggnad utan utpekade kulturvärden" som omfattas av PBL 8 kap 14, 17§.

Figur 21: Karta med sjukhusområdets utseende före de nyligen genomförda rivningarna av hus 10 och 15. Röd markering avser byggnader med särskilt kulturhistoriskt värde. Gul markering avser byggnader med kulturhistoriskt värde. Kalmar läns museum, 2022.

Nedan följer en sammanställning av respektive byggnads värdefulla karaktärsdrag för de byggnader som bedömts som "Särskilt värdefulla byggnader":

Byggnad nr 3:

- Ljus slätputsad fasad med rusticeringar och horisontella listverk vid sockelvåning och takfot.
- Symmetriskt placerade fönster och dörrar.
- Fönster med spröjsindelning.
- Trapphuset med sin arkitektur som exteriört markerar byggnadsdelens funktion och interiört har flera bevarade, tidstypiska detaljer och material.

Byggnad nr 9:

- *Ursprunglig volym med slätputsade fasader med rusticeringar vid hörnen och runt dörrarna samt omfattningar i sten.*
- *Tvåkupigt lertegeltak.*
- *Symmetriskt placerade ventilationshuvor utformade som svartmålade skorstenar.*
- *Symmetriskt placerade svartmålade takkupor med dekorativa plåtarbeten.*
- *Befintliga fönster och dörrar med omsorgsfull och tidstypisk utformning.*
- *Stuprör med skarpa vinklar, svartmålade.*
- *Årtalet "1924" och "1925" som ankarlut i fasaden.*

Bild 3 och 4. Hus 3 till vänster och hus 9 till höger. Kalmar läns museum, 2022.

Förändringen av sjukhusområdet innebär att de flesta av området byggnader planeras att rivas. Endast två byggnader, hus 9 och 19, beräknas i nuläget bli kvar. I etappindelningen finns angivet att man planerar ombyggnader av dessa båda hus. Eftersom det i nuläget inte finns färdiga förslag på hur byggnaderna kommer att byggas om har den kulturhistoriska utredningen inte tagit ställning till hur byggnadernas kulturhistoriska värden kan påverkas. Båda byggnaderna är stilmässigt starka förebilder för arkitekturen under den tid de tillkom. Generellt är det ur kulturhistorisk synpunkt viktigt att de får behålla sina ursprungliga uttryck och material.

Slutsats

Tidplan för de olika etappernas genomförande finns inte idag. En uppskattning som Region Kalmar län gjort är att förslaget kommer kunna vara fullt utfört om cirka 30-40 år. Det kommer hända mycket under dessa år, saker som kommer att förändra metoder för kulturhistorisk värdering och synsätt på vad kulturhistoriskt värde är. Utifrån dagens synsätt kommer de olika etapperna av förändringar leda till att dagens sjukhusområde bit för bit försvinner. Därmed försvinner också möjligheten att, utifrån fysiska uttryck, förstå hur sjukhusområdet en gång växte fram. Med lite större perspektiv är det en bit av framväxten av det moderna samhället/välfärdssamhället som försvinner och en viktig del av Västerviks stads historia.

Bevarandet av hus 3 kommer vara en viktig länk till sjukhusområdets äldre historia. Sannolikt kommer de modernistiska byggnaderna (exempelvis hus 7 och 11) som är så utmärkande på området idag uppskattas än mer och vara mer ovanliga om några årtionden. De anses inte idag riktigt uppfylla kriterierna för "särskilt kulturhistoriskt värdefull byggnad" men om de hanteras varsamt är det troligt att de inom ett antal år skulle kunna bedömas annorlunda.

Med de nya etapperna som utförs kommer nya byggnader och nya grönstrukturer och annat läggas till området. Därmed byggs ny kulturhistoria och nya kulturvärden upp. Det är viktigt att det nya som byggs och anläggs utförs med hög kvalitet och därmed blir en tillgång i stadsbilden och Västerviksbornas liv.

Kalmar läns museum har även utfört en bebyggelsehistorisk utredning för Ellen Keyskolan, 2021. Utredningen behandlar det som nu heter Ellen Keyskolan, kv Läkaren 11, byggd som läroverk med övre och nedre läroverksplan som ingående delar. Förutom läroverkets huvudbyggnad från 1870-talet ingår också en byggnad från 1930-talet och en från 1950-talet. Ellen Keyskolan, läroverket är en viktig märkesbyggnad som berättar om vad detta var för stad under 1800-talets andra hälft. Utredningen behandlar sjukhusområdet i Västervik, kvarteret Läkaren 9 och följer planhandlingarna som en bilaga. Nedan följer en sammanfattning av utredningen.

Kvarteret Läkaren där Ellen Keyskolan, läroverket, ligger har ett centralt läge vid infarten till Västerviks stadskärna. Läroverket är en viktig märkesbyggnad för Västervik som berättar om vad detta var för en stad under 1800-talets andra hälft.

Antikvariska rekommendationer

- *Värna kvarvarande bebyggelse från sent 1800-tal som finns kvar i anslutning till utredningsområdet.*
- *Värna det fria utrymme, övre och nedre läroverksplan, som fortfarande finns kvar kring den äldsta läroverksbyggnaden i syfte att låta den behålla sin monumentalitet i miljön.*
- *Värna gatusträckningarna, Kvarngatan och Östra och Västra Kyrkogatan, utlagda redan 1707.*
- *Värna och eventuellt förstärka den allé som delvis finns bevarad i Västra Kyrkogatans södra del, framför läroverket.*

Värdefulla karaktärsdrag för övre och nedre läroverksplan:

- *De öppna ytorna som övre och nedre läroverksplan utgör.*
- *Den gestaltade skolgårdsmiljön på övre läroverksplan från 1950-talet.*

Antikvariska rekommendationer

- *Värna den öppna ytan som nedre läroverksplan utgör samt den betydelse ytan har i mötet mellan den gamla täta staden och den mer öppna och storskaliga institutionsmiljön.*
- *Värna om en öppen yta i direkt anslutning till den gamla läroverksbyggnaden. Vid framtida ny användning bör hänsyn tas till skolgårdens yta och 1950-talsgestaltning.*

Figur 22: Karta över utredningsområde Ellen Keyskolan, information över årtal för uppförande

Nedan följer en sammanställning av respektive byggnads värdefulla karaktärsdrag:

Gamla läroverket:

- Byggnadens framträdande placering i stadsmiljön som trots tillbyggnader och ny omgivande bebyggelse är avläsbar.
- Byggnadens symmetriska uttryck och putsade och rikt dekorerade fasader med i stort sett originalutseende samt fasadutformning med fönstersättning, fönsterindelning och markerade entréer.
- Takets utformning med stora rena ytor och ett fåtal dekorativa element.
- Ursprungliga byggnadsdetaljer med hög kvalitet i utförandet såsom äldre träfönster.
- Kvarvarande äldre planlösning samt särskilt aulans volym och inredningsdetaljer.

Bild 5. Gamla läroverket (Ellen Keyskolan) från öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läroverksbyggnaden från 1936

- Byggnadens skala och tydliga funktionalistiska karaktär med släta, putsade fasader i en ljus färgsättning.
- Byggnadens fasadutförande med rytmiskt placerade fönster- och markerat entréparti med betongportal.
- Byggnadens nätta och flacka plåttak.

1950-talsbyggnaden

- *Byggnadens gestaltning med den ursprungliga fasadutformningen i puts samt fönsterindelningen.*
- *Byggnadsdetaljer i originalutförande, så som fönster, takmaterial och entrépartiet med sitt nätta skärmtak.*
- *Byggnadens interiöra karaktär med välbevarad planlösning, ursprungliga och omsorgsfullt utformade trapphus samt ursprungliga material av hög kvalitet, så som kalkstensgolv, fönsterbänkar av kalksten och trädörrar.*

Bild 6 o. 7. Läroverksbyggnaden från 1936 till vänster, de båda sammanbyggda huskropparna från 1950 till höger, Kalmar läns museum 2021.

Förändringars konsekvenser på kulturmiljön (Ellen Keyskolans område)

Konsekvenser av ombyggnader och rivning av läroverkets byggnader

Den äldre läroverksbyggnaden föreslås vara kvar, användas främst för administration och kan komma att fysiskt byggas samman med ny sjukhusbebyggelse. Övriga läroverks-byggnader skulle kunna komma att rivas. Nedan följer en konsekvensanalys av detta tänkta scenario.

Läroverksbyggnad från 1870

Den äldsta av läroverksbyggnaden har, som denna utredning visat, höga kulturhistoriska värden och, ska poängteras, de högsta av utredda byggnader. Det kulturhistoriska värdet ligger främst i byggnadens historia/funktion samt i dess exteriöra utformning/arkitektur. Utredningen har också visat att det finns höga värden interiört främst i den välbevarade aulan.

Nya behov kopplade till ny funktion kan komma att kräva förändringar av byggnaden. Här måste stor hänsyn tas till byggnadens kulturhistoriska värden och viktiga karaktärsdrag. Dessa värden och karaktärsdrag har tydliggjorts tidigare i denna utredning. Byggnaden får inte förvanskas och ändringar ska utföras varsamt. Om man vid renoveringar och ändringar både kan arbeta med återställande åtgärder som tar hänsyn till ursprunglig karaktär och med nya tillägg utförda med höga arkitektoniska ambitioner kan slutresultatet bli bra.

En "dockning" mellan gamla läroverksbyggnaden och en ny byggnadsdel bör inte ske mot öster, hellre på gaveln mot söder eller möjligen mot väster. Det ska dock poängteras att utformningen av denna förbindelse har stor betydelse för denna bedömning.

Läroverksbyggnaden från 1936 och 1950

En rivning av läroverksbyggnaderna från 1936 och 1950 skulle innebära att en viktig årsring i läroverkets och i viss mån stadens utveckling, försvinner.

Bebyggelse

Sjukhuset består idag av ca 20 byggnader. Det senaste tillskottet är den nya psykiatribyggnaden Nyps som är under uppförande. Byggnaderna varierar stort i ålder, innehåll och storlek. Utöver själva sjukhusområdet, innefattar detaljplanen även den nuvarande Ellen Keyskolan med skolverksamhet (högstadium). Skolan inbegriper tre byggnader från olika epoker, där huvudbyggnaden är från 1870. Områdets byggnader har bedömts och redovisats i till planen hörande bebyggelsehistoriska utredningar. Nedan följer en beskrivning av de byggnader som i dessa utredningar bedömts som mest värdefulla.

Hus nr 3

Nybyggnadsår: 1939

Byggnaden är belägen i den östra delen av området. Byggnadens fasad är slätputsad och byggnadens fönster är stora och höga. Fasadernas färg är vit och det valmade taket är belagt med svart plåt, även takkuporna samt skorstenarna är inklädda med svart plåt.

Bild 8. Hus 3 från sydost. Kalmar läns museum, 2022.

Hus nr 9

Nybyggnadsår: 1924-1925

Byggnad med ljusa och slätputsade fasader med brutet valmat tak belagt med rött, tvåkupigt lertegel. Skorstenar/ventilationshuvor och takkuporna är klädda med plåt som tidigare varit målad men som nu rostas. Dörrarna och fönsterna är målade i grön kulör.

Bild 9. Hus 9. Kalmar läns museum, 2022.

Läkaren 11, gamla läroverket

Nybyggnadsår: 1870

Byggnaden är uppförd i tre våningar och under senare tid har fasadernas puts målats med en modern täckfärg. Färgsättningen är idag ljus gul. Byggnadens ytterdörrar är moderna aluminiumdörrar som målats i samma gröna kulör som fönstren. Den gröna färgsättningen hör också samman med taket. Hela byggnaden har ett flackt sadeltak belagt med grönmålad bandtäckt plåt. Även klockhuven mot öster, fönsterhuvor och före detta skorstenar (idag ventilationshuvor) är inklädda med samma gröna plåt. I botten av byggnaden finns en hög källarvåning, delvis med en grå stensockel och delvis med en slät puts.

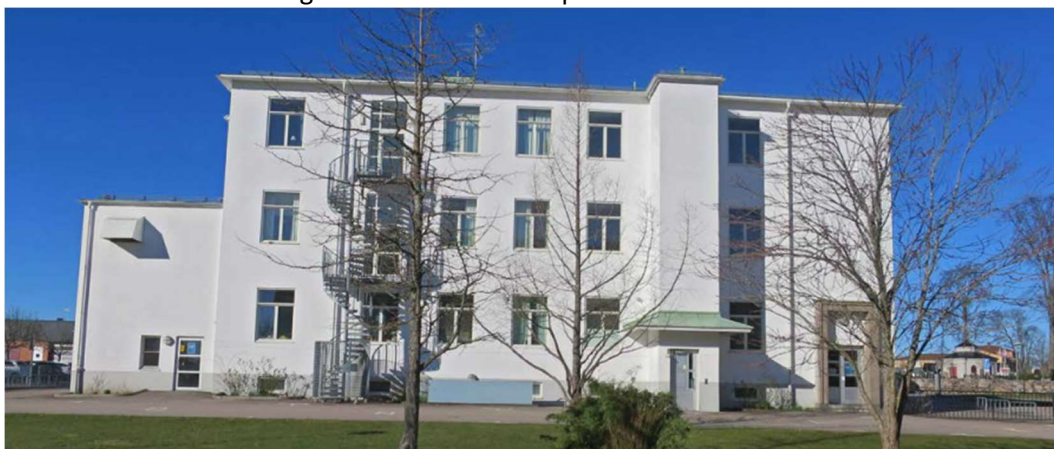

Bild 10. Gamla läroverket (Ellen Keyskolan) från öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läkaren 11, Läroverksbyggnaden från 1936

Nybyggnadsår: 1936

Byggnaden har tre våningsplan, men våningsplanen är lägre än gamla läroverksbyggnaden och byggnaden är därför lägre. Fasaderna är putsade och målade vita. Fönstren är isolerglasfönster med vita aluminiumbågar. Utformningen är av korsposttyp. Samtliga dörrar är grå aluminiumdörrar. Vid huvudentrén i öster finns en markerad portal av omålad betong. Mot söder finns en liten utbyggnad med en lastbrygga. Huset har ett mansardtak med grönmålad bandtäckt plåt.

Bild 11. Läroverksbyggnaden från 1936 från öster. Kalmar läns museum, 2021.

Läkaren 11, 1950-talsbyggnaden

Nybyggnadsår: 1950-1951

Byggnaden består av; en byggnadskropp vänd med gaveln utmed Kvarngatan och en längre byggnad som har långsidan mot Kvarngatan. Den första byggnadskroppen har två våningar och ett källarplan. Den långa byggnaden utmed Kvarngatan har en källare och tre våningar. De båda huskropparna binds samman av en sektion som markerats med lägre takhöjd. Hela byggnaden är putsad och målad i olika gul-beigea kulörer. På ett par delar av fasaden finns konstverk. Fönstren är symmetriskt placerade, de flesta med två lugter och mittpost. Fönstren mot Kvarngatan är mindre än fönstren mot skolgården. Mot skolgården är fönstren också försedda med spröjs. Ytterdörrarna är idag aluminiumdörrar. De flacka sadeltaken täcks av grönmålad bandtäckt plåt.

Bild 12 De båda sammanbyggda huskropparna från 1950.

För att möjliggöra ett genomförande av Regionens lokalstrategiplan för Västerviks sjukhus 30-40 år framåt i tiden kommer ett fåtal av befintliga byggnader att sparas. Detta eftersom dessa har svårt att klara nutida och framtida krav på sjukhusbyggnader.

De byggnader som på plankartan beläggs med rivningsförbud och varsamhetsbestämmelse är;

- Ellen Keyskolan, Läroverksbyggnaden från 1870.
- Hus nr 09 från 1924-1925.

Ellen Keyskolan förses även med en q-bestämmelse för att skydda aulan.

Stadsbilden, höjdanalys

- Planförslaget möjliggör en högre byggnadshöjd/totalhöjd jämfört med befintliga detaljplaner över sjukhusområdet. I planförslaget begränsas nya byggnader av en angiven totalhöjd över stadens nollplan inom olika delar av sjukhusområdet. Planförslaget möjliggör att inom begränsade ytor uppföra byggnader till +56 meter i totalhöjd över stadens nollplan. Denna bestämmelse innebär möjlighet för en byggnation med en nockhöjd på 37,6 meter (8 vån.) utifrån befintlig marknivå och en våningshöjd på 4.7 m.

För att kunna analysera byggnadernas påverkan på riksintresseområdet och stadssiluetten har en antikvarisk volymstudie tagits fram av Kalmar läns museum i samarbete med Atrio Arkitekter (fotomontage). Etapperna har bedömts utifrån den visuella upplevelsen av 21 olika vyer som studerats i förhållande till riksintressets olika värdeteman/kärnvärden och dess uttryck i stadens olika skalnivåer; staden som helhet/stadssiluetten respektive betydande och relevanta stads- och gaturum. Etapperna har också bedömts utifrån påverkan på stadsbilden i förhållande till plan- och bygglagens krav på hänsyn till stadsbilden och kulturvärdena på platsen. Vyerna har kategoriserats utifrån fyra olika teman:

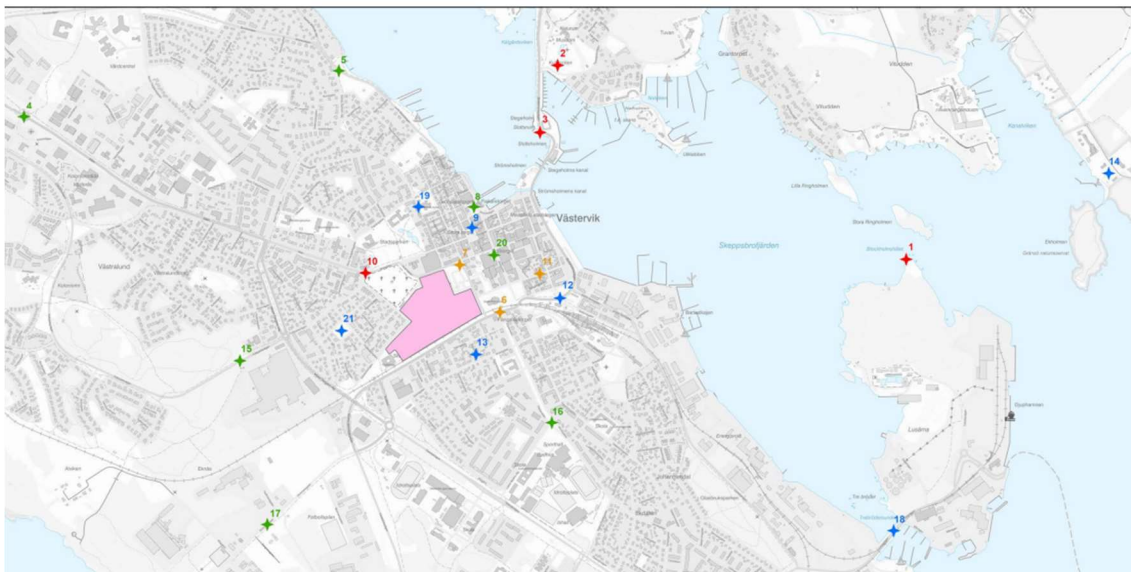
- Vyer som möjliggör en upplevelse av stadslandskapet och stadens siluett på håll.
- Vyer som utgör de första intrycken av stadsbilden vid angöring till staden eller stadskärnan.
- Vyer från stadsbilda- och kulturmiljöperspektiv särskilt betydande/ symbol-laddade stads- och gaturum (inifrån staden).
- Vyer längs det berörda kvarteret angränsande gator. (Stadssiluetten upplevd inifrån staden).

Bedömningskriterierna för volymstudien är följande:

- Trä- och småstad.
- Stad vid vattnet.
- Stadens samlade, låga siluett med vissa historiska landmärken, särskilt kyrkorna, S:ta Gertrud och S:t Petri.
- Småskalig trähusbebyggelse med bl a Båtsmansstugorna.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900.
- Hänsynstagande till stadsbilden och kulturvärdena på platsen (utifrån PBL).

Nedan redovisas en sammanfattning av volymstudiens resultat.

På kartan nedan redovisas samtliga tjugoen vyer som har studerats. Varje vy är märkt med en kulör som visar vilken grad av påverkan som föreligger.

Figur 23: Karta redovisande samtliga tjuoer vyer som studerats. Kalmar läns museum, 2022.

★ För 4 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är stor till mycket stor och att det leder till hög grad av påverkan. Dessa vyer är markerade med rött och presenteras först i denna studie, vyerna 1, 2, 3 och 10.

★ För 3 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är måttlig till stor och att det leder till en negativ påverkan. Dessa vyer är markerade med orange, vyerna 6, 7 och 11.

★ För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är marginell till måttlig och att det ger en viss påverkan till påverkan. Dessa vyer är markerade med blått, vyerna 9, 12, 13, 14, 18, 19 och 21.

★ För 7 av vyerna är bedömningen, för ett helt genomfört projekt (etapp 10), att konsekvensen är ingen eller marginell och att det ger en obefintlig påverkan. Dessa vyer är markerade med grönt, vyerna 4, 5, 8, 15, 16, 17 och 20.

Byggnadens påverkan på stadsbilden och stadssiluetten

Genomförd volymstudie visar att fyra av de 21 analyserade vyerna, vid ett helt genomfört projekt, leder till stor till mycket stor negativ konsekvens för riksintressets kärnvärden eller stadsbilden. Det gäller vyerna 1, 2, 3 samt 10. För ytterligare tre av vyerna är bedömningen, vid ett helt genomfört projekt, att konsekvensen är måttlig till stor och leder till negativ påverkan på riksintressets kärnvärden eller stadsbilden. Det gäller vyerna 6, 7 och 11.

De kritiska vyerna finns dels från långt håll, där stadens siluett och staden som trä- och småstad upplevs med framföriggande vattenspegel. Dels finns de i nära anslutning till exploateringsområdet där den täta och småskaliga historiska staden möter det luftigare och mer storskaliga park- och institutionsstråk som sjukhuset är en del av.

Allra störst utmaning finns i vyerna som visar stadens siluett på långt håll. Genom att bearbeta volymerna och lägga till färg och form kan negativa effekter mildras. I de nära vyerna finns stora möjligheter att minska negativ påverkan på stadsbild och riksintresse genom byggnadernas gestaltning. Självklart spelar arkitekturens utformning stor roll i stadsmiljön. Upplevelsen av storskalighet kan mildras av hur de olika byggnaderna delas upp (en uppbruten gestaltning) tilltalande formspråk, detaljer och material. Det är också viktigt hur grönstrukturer kring byggnaderna utförs.

Särskilt för de nära vyerna inifrån stadens centrum finns många skäl till att arbetet bör kompletteras med ett program för gestaltning. Ett sådant kan ge stöd i vilka färgvariationer, vilka formspråk, vilka material som kan ge positiva effekter och fungera som anpassning till den kulturmiljö som omger sjukhusområdet.

Volymstudier

En studie har genomförts inför samrådet för att titta på hur olika alternativa utformningar av ny bebyggelse kan minska påverkan på riksintresse, stadsbild och kulturvärden. Denna studie har lett fram till gestaltungsprinciper för framtida byggnationer inom området. Dessa redovisas i nästa avsnitt.

Fem olika vyer från den antikvariska volymstudien har valts ut och bearbetats för att visa den positiva påverkan som kan uppnås när stor omsorg läggs på utformningen av byggnaderna. Det är vyerna 2, 3, 6, 7 samt 10.

Nedan följer volymstudier för respektive vy i ett nuläge och i ett läge då samtliga etapper är genomförda, d v s till och med etapp 10 enligt LOST.

2. Vy från Kulbacken

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn från Kulbacken erbjuder stadens signatursiluett såsom många upplever den. Tack vare det öppna vattenrummet möjliggörs en överblick över staden på nära håll, inifrån staden. Här sammanfattas och visualiseras riksintresset på ett tydligt sätt.

Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Stadens samlade, låga siluett med kyrkorna som landmärken.
- Trä- och småstad.
- Stad vid vattnet.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900.

Bild 13: Vy nr 2. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 14: Vy nr 2. Etapp 10.

3. Vy från Slottsholmen

Uttryck för riksintresset kärnvärden i vyn

I vyn från Slottsholmen syns stadens signatursiluett såsom den upplevs av många. Tack vare det öppna vattenrummet erbjuder vyn från Slottsholmen en överblick över staden på nära håll, inifrån staden. I vyn sammanfattas och visualiseras riksintresset på ett tydligt sätt. I denna vy finns ett påtagligt inslag av utbyggnadsepoken kring sekelskiftet 1900. Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Stadens samlade, låga siluett med kyrkorna som landmärken.
- Trä- och småstad.
- Stad vid vattnet.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900.

Bild 15: Vy nr 3. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 16: Vy nr 3. Etapp 10.

6. Vy från Södra Järnväggsgatan/Esplanaden mot sjukhuset

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn är förlagt i gränsen till riksintresset, bort från det; i riktning över sjukhusområdet.

S:t Petri kyrkan ingår i själva riksintresseområdet.

Bild 17: Vy nr 6. Befintlig situation (inkl. färdigbyggd psykiatribyggnad).

Bild 18: Vy nr 6. Etapp 10.

7. Vy från Kvarngatan/Östra kyrkogatan mot sjukhuset

Uttryck för riksintresset kärnvården i vyn

Vyn är förlagd i gränsen till riksintresset, bort från det; i riktning över sjukhusområdet.

Bild 19: Vy nr 7. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 20: Vy nr 7. Etapp 10.

10. Vy i korsningen Allén/Storgatan/Folkparksvägen mot sjukhuset

Uttryck för riksintressets kärnvärden i vyn

Vyn är förlagd över gamla kyrkogården och vidare över staden. Mitt i vyn finns S:t Petri kyrka och till vänster trä- och småstadens vidare siluett. Till höger i vyn befinner vi oss utanför riksintresset. Bedömningskriterier att särskilt beakta i denna vy:

- Stadens samlade, låga siluett med kyrkorna som landmärken.
- Trä- och småstad.
- Utbyggnadsepoken från perioden kring sekelskiftet 1900 (S:t Petri kyrka som huvudsaklig representant inom riksintresset i denna vy).

Bild 21: Vy nr 10. Befintlig situation (inkl. färdig psykiatribyggnad).

Bild 22: Vy nr 10. Etapp 10.

Slutsats

Med bakgrund i tillkomsten av allt högre byggnader inom sjukhusområdet och Region Kalmar läns lokalstrategiplan och lokalbehov, bedöms det vara en nödvändig och lämplig utveckling av sjukhusområdet att medge högre bebyggelse.

Högre bebyggelse inom sjukhusområdet bedöms i sitt funktionella och strukturella sammanhang som en naturlig del i utvecklingen av ett modernt sjukhusområde. För att i största mån minska negativ påverkan på riksintresse, stadsbild och kulturvärden föreslås att ny bebyggelse uppförs utifrån framtagna gestaltungsprinciper. Se nedan.

Natur, vegetation

Planområdet består av ca 25 % gröna ytor. Ytorna utgör såväl ett grönt inslag i stadsbilden som viktiga ytor för infiltration av dagvatten.

Befintlig grönstruktur innehåller en variation av arter med flera olika träd i skiftande ålder samt buskplanteringar och klippta häckar. Även mindre ytor med klippt gräs förekommer, liksom ytor av mer prydnadsbetonad karaktär med inslag av perenner.

Inom sjukhusområdet finns flera mycket värdefulla äldre träd med både höga biologiska och sociala/estetiska värden. Flera av dem ingår i en kulturhistorisk kontext som går att koppla till äldre trädrader och miljön runt Ellen Keyskolan.

En trädbedömning har gjorts av Trädkontoret AB. Bedömningen har haft som fokus att identifiera de träd som berörs av ett juridiskt skydd enligt generella biotopskyddet eller samråd enligt miljöbalkens 12 kapitel 6 §. Inom området finns trädrader/allér som omfattas av generellt biotopskydd, vilket innebär att det krävs dispens för att ta ner ett av dessa träd. Inom området finns även 2 särskilt skyddsvärda träd som omfattas av krav på samråd enligt miljöbalken 12 kap 6§. Dessa träd utgörs av grova hålträd/hästkastanjer.

Exempel på värdefulla trädstrukturer utgörs av lindraden utmed Kvarngatan som är samtida med skolan och avspeglar det sena 1800-talets stadsplanering. Ännu ett exempel är resterna av en äldre allé utmed skolans östra fasad. Stora delar av sjukhusområdet har under lång tid ramats in av en trädrad utmed den södra och västra ytterlinjen. Än idag finns den södra trädraden med äldre lindar till stora delar kvar och avslutar visuellt mot järnvägen. Utöver dessa träd växer äldre solitära träd av hästkastanj, lind och lönn i området vid huvudentrén. Några av träden samspelar visuellt och åldersmässigt med äldre träd vid kyrkan, och förstärker sambandet och siktlinjen till denna byggnad.

I parken vid Ellen Keyskolan har det tidigare funnits en mängd buskar. Dessa har successivt tagits bort och idag kvarstår spridda blommande inslag i olika höjd/karaktär. Inom området finns flera häckar med blommande buskar som spirea i anslutning till parkeringsytor som friväxande buskage.

Dispositionen av grönytor kommer behöva anpassas efter framtida utveckling och placering av byggnader.

På plankartan har befintliga trädrader utmed Östra Kyrkogatan och Kvarngatan samt i gränsen mot Läroverksplan och mot järnvägen försetts med bestämmelse om att träden endast får fällas om de är sjuka eller utgör en säkerhetsrisk. Grönstrukturen inom området är ur flera aspekter mycket viktig och finns upptagen under rubriken Gestaltungsprinciper.

Planförslaget, med en ombyggnad av infarten till ny huvudentré, innebär att ett träd i allén utmed Kvarngatan behöver tas ner. Trädet står närmast infarten mot sjukhusområdet och marken behövs för att ge plats åt tillräcklig trafikyta för alla olika trafikslag. En avverkning kräver dispens eftersom allén omfattas av generellt biotopskydd.

Bild 23: Närmast till höger i bild är det träd som behöver tas ner för att ge plats åt en breddning av infarten till sjukhuset och ny huvudentré. (Foto Google maps)

Om möjligt bör det övervägas om trädet som är en lönn kan flyttas.

Offentlig och kommersiell service

Planområdet ligger centralt i Västervik. Offentlig och kommersiell service finns på gångavstånd från planområdet. Inom planområdet finns idag service i form av sjukhusverksamheter, apotek och skola (högstadium). Då Regionen tar över Ellen Key och införlivar byggnaden i sjukhusets verksamhet kommer Västerviks kommun att flytta skolans verksamhet.

Gator och trafik

För att klargöra behov och omfattning av trafikåtgärder kopplat till framtagande av aktuell detaljplan och utbygganden av sjukhusområdet, har Sweco 2022 tagit fram en trafikutredning som underlag.

I utredningen har följande punkter identifierats gällande befintlig trafikstruktur samt resor och transporter;

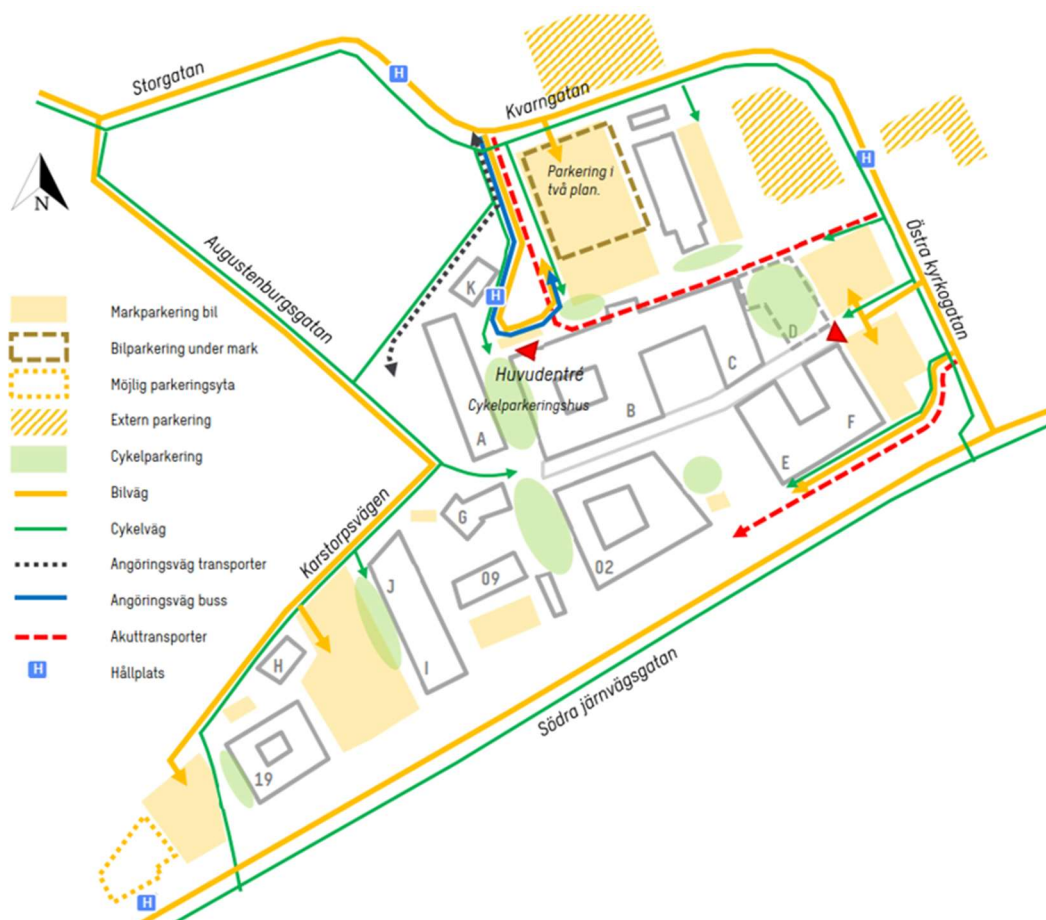
- Idag är färdmedelsuppdelningen bland anställda ungefär 50/50 bland dem som använder bil respektive kollektivtrafik/cykel eller går till fots för att ta sig till jobb. På länsnivå, bland invånarna, är denna uppdelning cirka 70/30.
- Det finns idag stora brister i gång- och cykelnätet vid sjukhusområdet, dock är kollektivtrafikförbindelserna mycket goda.
- Inga kapacitetsbrister har identifierats idag eller i framtiden gällande trafiken.
- Cirka 66 % av det totala parkeringsbeståndet är till för de anställda, resterande för besökare. Parkeringsberäkningarna som Sweco genomfört visar på att det idag finns ett underskott av parkeringsplatser för både bilar och cyklar.

Ombyggnationen av sjukhuset kommer att pågå under lång tid. Ett antal större förändringar som berör trafikföringen föreslås för att kunna tillgodose framkomlighet och tillgänglighet för anställda och besökare.

- Satsningar på förbättringar av gång- och cykelnätet för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten samt koppla till befintliga och nya busshållplatser och stora målpunkter. Ett överskott av cykelparkeringsplatser rekommenderas för att säkerställa god tillgänglighet.
- Godsleveranser och fordon för återvinningsuppsamling leds om till ny infart och utformning anpassas efter utrymmeskraven.
- Parkeringsplatser utökas både ovan och under mark i takt med utbyggnad av etapperna enligt behov som identifierats i beräkningarna. Samordning med det allmänna parkeringssystemet bör eftersträvas, bland annat genom gemensamt parkeringsledningssystem och samnyttjande av p-platser.
- Mobility Management-åtgärder implementeras för att minska bilanvändandet.

Skissen/ figur 24 illustrerar den slutliga etappen enligt Lokalstrategiplanen. Ett antal större förändringar som berör trafikföringen föreslås:

- En ny huvudentré med infart från Kvarngatan.
- Infart för varutransporter flyttas från Augustenburgsgatan till ny infart från Kvarngatan.
- En ny stor parkeringsplats anläggs på nuvarande Ellen Keyskolans mark. Här anläggs även parkering under mark.
- Nya oeller utökade parkeringar öster om hus 19 samt utmed Östra Kyrkogatan.
- Satsningar på ökad framkomlighet och tillgänglighet för gång- och cykeltrafikanter genom bland annat nya kopplingar, breddning av gång- och cykelbanor och säkra passager.
- Ökad tillgänglighet för akuttransporter och räddningsfordon genom ny koppling mot Albert Tegners väg.

Figur 24: Principer för trafikföring och parkering för framtida sjukhuset, vid full utbyggnad, etapp 10. Sweco 2022.

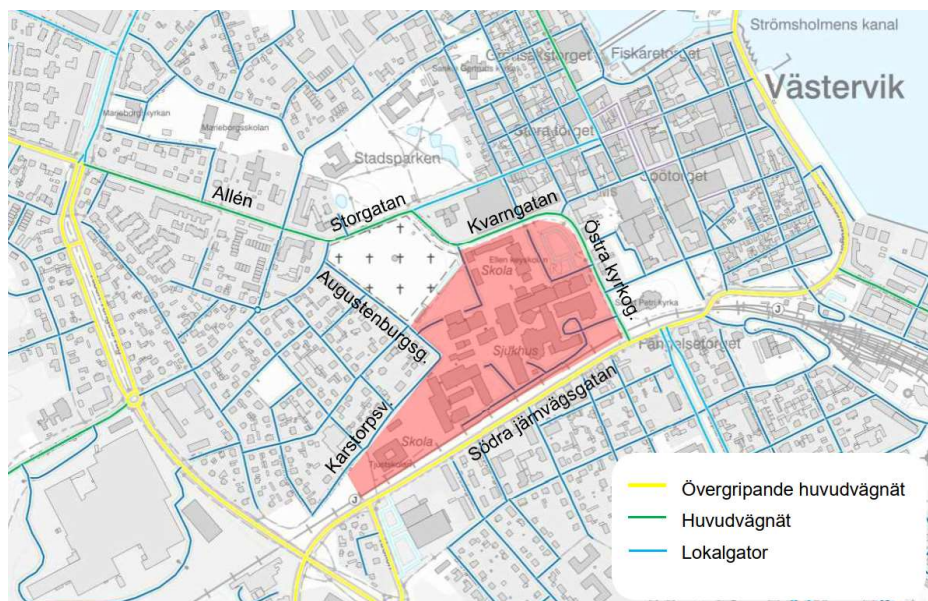
Sjukhuset har flera tillfartsvägar. Besökare med bil hänvisas från Kvarngatan till en ny parkering vid nuvarande Ellen Keyskolan alternativt parkering utmed Östra Kyrkogatan. Parkeringsmöjlighet finns även mer centralt i området och i väster.

Vid den nya huvudentrén föreslås angöringsplats för taxi, färdtjänst och buss. Här föreslås även möjlighet för korttidsparkering för rörelsehindrade.

Infarten mot huvudentrén från Kvarngatan blir angöringsvägen för både bil, buss, gång- och cykeltrafik, ambulans samt tunga transporter och korsningen behöver därför breddas för att klara alla funktioner.

Gatunät

Sjukhuset omgärdas av Södra Järnvägsgatan (och järnvägen) i söder, Kvarngatan (även Storgatan) i norr, Östra Kyrkogatan i öster och Augustenborgsgatan/ Karstorpsvägen i väster. Läroverksgatan ligger till viss del inom planområdet, det finns även interna vägar inne på sjukhusområdet. Hastighetsgränsen på omgivande gator är 30 och 50 km/h och för gatorna inom området är hastigheten 30 km/h.

Figur 25: Gatunätet kring sjukhuset. Nationella vägdatatabasen, 2022.

Storgatan, Kvarngatan, Östra Kyrkogatan och Södra Järnvägsgratan ingår i huvudvägnätet medan Augustenburgsgatan/Karstorpsvägen är lokalgator med intilliggande villa-bebyggelse. Södra järnvägsgratan har en övergripande funktion i gatunätet med koppling mot till exempel resecentrum och vidare mot Gränsö.

Angöring till **sjukhusområdet** sker idag i huvudsak via tre infarter; Augustenburgsgatan, Kvarngatan och infarten till huvudentrén från Östra Kyrkogatan.

Figur 26: Angöringsvägar och större bilparkeringar inom sjukhusområdet idag.

Angöringsparkering finns i varierande grad vid sjukhusets olika entréer, för bil och cykel.

Den befintliga anslutningen från Kvarngatan föreslås bli infart till en ny huvudentré. Även varutransporter föreslås angöras via denna infart. Detta ställer stora krav på både korsningsutformning och gata avseende kapacitet och trafiksäkerhet. Framkomlighet för akuttransporter har högsta prioritet och infarten behöver dimensioneras för att minimera risk för köbildning in mot sjukhusområdet.

Infart till den nya parkeringen på Ellen Key föreslås ske via en egen anslutning från Kvarngatan för att minimera belastningen på infarten mot huvudentré. Från Östra Kyrkogatan föreslås befintlig anslutning till nuvarande huvudentré vara kvar för att möjliggöra koppling in på sjukhusområdet. Denna anslutning tonas dock ner och en ny anslutning strax norr om föreslås bli huvudinfart till ny parkering. Trafikbelastningen på Augustenburgsgatan förändras då den tunga trafiken flyttas till ny infart från Kvarngatan. Samtidigt bedöms antalet personbilar öka något till följd av att parkeringen öster om hus 19 utökas med cirka 40 platser. Se förslag på parkeringsytor nedan.

Planförslag: Vid den nya infarten från Kvarngatan har ett område med gatemark tagits med inom planområdet. Detta med anledning av att det inom detta område kan bli aktuellt med ombyggnader för att säkerställa en säker angöring till sjukhusområdet för såväl ambulanstransporter, kollektivtrafik och biltrafik.

Parkering, varumottagning

Inom sjukhusområdet finns idag cirka 470 parkeringsplatser varav cirka 310 är reserverade för personalen och jourbilar. För besökare och patienter finns cirka 160 platser. Regleringsformen varierar för besöksparkeringarna inom området.

I närområdet finns ytterligare p-platser enligt följande:

- I nordöstra området ligger en allmän parkering "Läroverksplan" med ca 114 platser. Här finns även 30 husbilsplatser.
- Öster om Östra Kyrkogatan finns en parkering med ca 60 platser.
- Norr om kvartersgatan finns ett parkeringshus med 240 platser.

Det beräknade parkeringsbehovet baseras på uppgifter från en resvaneundersökning som genomfördes bland personalen under januari/februari 2021 samt besöksstatistik som erhållits från Region Kalmar län. Beräkningarna visar att det idag finns ett underskott på parkering. Det beräknade parkeringsbehovet är idag cirka 650 platser vilket innebär ett underskott på cirka 180 platser. Efter utbyggnad av den nya psykiatrin beräknas det framtida parkeringsbehovet öka till cirka 720 platser samtidigt som parkeringsytor på sikt kommer att tas i anspråk för nya vårdlokaler.

Besökare och patienter har ett större behov av att parkera närmare målpunkten jämfört med anställda, de hittar sämre i området, har en tid att passa och en viss andel har svårare att gå längre sträckor. Som princip bör därför besöksparkering vara lätt att hitta till, de bör placeras så nära entréer som möjligt och ha god tillgänglighet.

Personalparkering kan ligga något längre ifrån entréer och behöver inte ha lika god tillgänglighet. Parkering för rörelsehindrade bör utgöra cirka 5 % av parkeringsplatserna vilket motsvarar cirka 36 platser. Dessa platser ska ligga närmast entréerna.

I följande figurer 27-29 nedan redovisas hur parkeringsbehovet för respektive huvud-etapp 5, 7 och 10 kan lösas inom området.

Trafikföring och parkering, Etapp 5

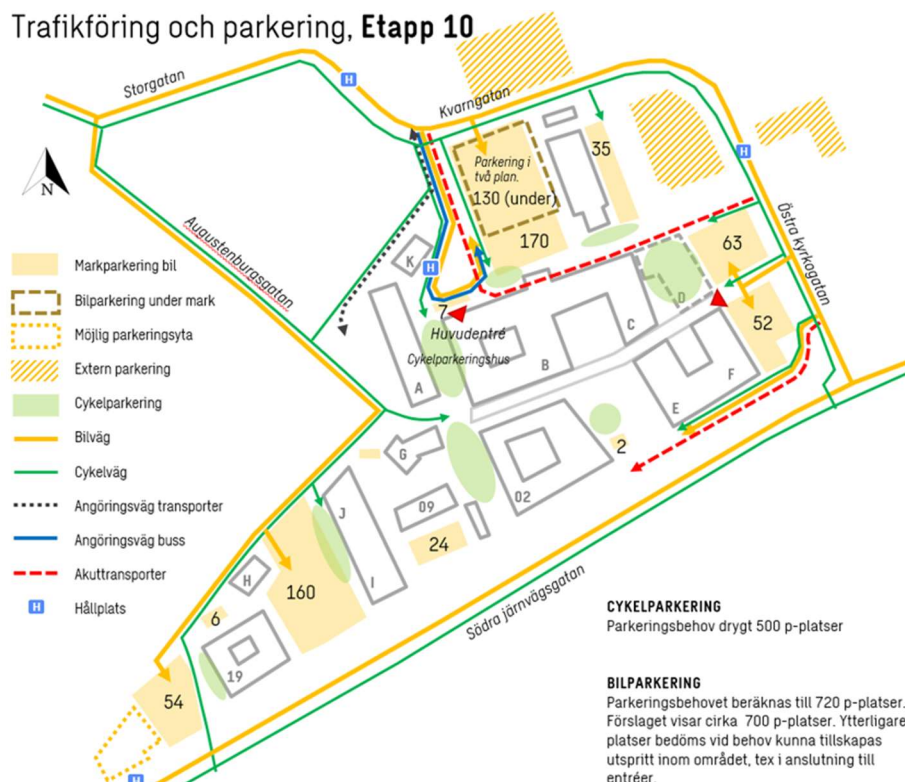
Figur 27: Parkeringslösning Etapp 5.

Trafikföring och parkering, Etapp 7

Figur 28: Parkeringslösning Etapp 7.

Trafikföring och parkering, Etapp 10

Figur 29: Parkeringslösning Etapp 10.

Planförslag: Parkeringslösningarna enligt ovan visar att det inom planområdet finns goda möjligheter att lösa parkeringsbehovet i de olika etapperna. Det största behovet kommer att tillgodoses genom en större markparkering väster om Ellen Key, samt ett parkeringsgarage under stora delar av denna yta. Utöver detta ges möjlighet till större parkeringsytor längst i öster samt även i den östra delen.

Cykelparkering

Det finns idag cirka 410 cykelparkeringsplatser, varav cirka 40 % under tak. Beräknat parkeringsbehov är cirka 450 platser vilket innebär att det finns ett underskott på cykelparkering idag. Det bör finnas visst överskott av cykelparkeringsplatser. Totalt beräknas cykelparkeringsbehovet bli drygt 500 platser. Baserat på uppgifter från resvaneundersökningen föreslås att cirka 40 % av platserna placeras centralt i området, 40 % av platserna i östra sjukhusområdet och resterande cirka 20 % i västra området. Cykelparkering ska placeras i närhet till stora målpunkter och i anslutning till cykelnätet för att vara attraktiva. Det bör vara möjligt att cykla hela vägen fram till cykelparkeringen och gångavståndet från parkeringen till målpunkten bör vara så kort som möjligt.

Planförslag: Det bedöms finnas mycket goda möjligheter att lösa behovet av cykelparkeringsplatser inom sjukhusområdet.

Varumottagning

Varutransporter och transporter för återvinning och sophantering sker idag via Augustenborgsgatan. Gatan är inte dimensionerad för tung trafik och idag vägvisas cyklister in mot centrum denna väg i blandtrafik.

Godsleveranser och fordon för återvinningsuppsamling flyttas till ny byggnad med ny angoringsväg från Kvarngatan via infarten mot huvudentrén. Infarten och korsningen från Kvarngatan bör breddas för att kunna hantera flera olika trafikslag och större fordon. Korsningen bör få en större radie och trafiksäkerhetsåtgärder bör vidtas för att minska riskerna för oskyddade trafikanter.

Svängytan framför godsterminalen är begränsad men möjliggör rundkörning för lastbil med släp. Den nya huskroppen är planerad 4-5 m längre österut jämfört med dagens byggnad. Det begränsade utrymmet ställer krav på utformning och placering av lastbryggor.

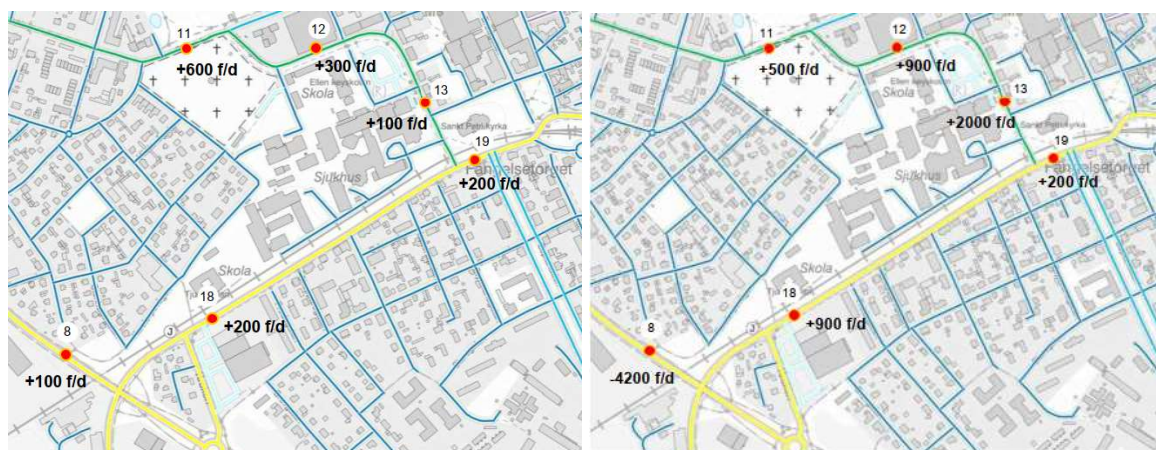
Trafikalstring

Trafikflöden har erhållits från rapporten *PM Trafikprognos Västervik (Sweco, 2018)* och visar modellerade flöden. Utifrån beräkningarna och angivna trafikmängder finns det idag inga beräknade kapacitetsproblem kring sjukhuset. Tidigare utredningar visar att belastningen på gatorna kring sjukhuset kommer att öka till följd av en ny södra infart till Västervik. Korsningen Södra järnväggsgatan – Östra Kyrkogatan är en av de korsningar som redan idag har högst belastningsgrad i staden vilket stundtals upplevs besvärande när det gäller framkomlighet. Flera busslinjer passerar i nuläget genom korsningen.

Trafiken beräknas inte öka i någon större omfattning till följd av förändringarna av Västerviks sjukhus. Ett visst tillskott av trafik uppstår till följd av den nya psykiatrin, i övrigt bedöms antalet anställda och besökare/patienter vara ungefär detsamma i framtiden.

Trafikprognos år 2040

Framtida trafikmängder baseras på befolkningsutveckling och förändring av antal sysselsatta. Till 2040 antas befolkningen ha ökat med c:a 1 900 personer och antalet sysselsatta med 500 personer. Förutsatt samma vägnät som idag beräknas trafiken i Västervik öka på samtliga gator kring sjukhuset med mellan 2 och 8 procent fram till år 2040.

Figur 30 a, b: Förändring av förväntade trafikflöde omkring sjukhuset år 2040, utan respektive med en ny södra infart.

Trafikprognos år 2040 med ny södra infart till Västervik

Diskussion och planering av en ny södra infart till Västervik har pågått under lång tid. Den nya infarten kommer att påverka trafikfördelningen i staden och även trafiken på gatorna kring sjukhuset. Vägnätet i Västervik förändras genom att den nya sydliga infarten kopplas på från E22 till Dichmansgatan.

Med en ny södra infart påverkas trafikflödena kraftigt kring sjukhusområdet.

- Östra Kyrkogatan får ökad trafik med ca 2 000 fler fordon per dygn och ökad andel tung trafik.
- Södra Järnvägsgatan ökar med ca 900 fordon per dygn och kraftigt ökad andel tung trafik.
- Kvarngatan ökar med ca 900 fordon per dygn men minskad andel tung trafik.
- Storgatan ökar med ca 500 fordon per dygn och minskad andel tung trafik.
- Albert Tegners väg minskar med cirka 4 200 fordon per dygn i höjd med sjukhusområdet.

Kapacitet i korsningen Södra Järnvägsgatan – Östra Kyrkogatan

Kapacitetsstudier har gjorts i samband med utredning av en ny södra infart. Korsningen upplevs stundtals redan idag som hårt belastad med beräkningar för år 2040 med en ny södra infart visar att belastningen ligger inom gränsvärdena för acceptabel standard.

Kollektivtrafik

Sjukhuset är relativt väl kollektivtrafikförsörjt. Busshållplats "Västerviks sjukhus" på Östra Kyrkogatan är frekvent trafikerad och turtätheten varierar från halvtimmestrafik och uppåt. Under vardagar passerar drygt 80 bussar hållplatsen i vardera riktningen. I områdets västra del ligger "Tjustaskolans station" på Tjustabanen. Trafikeringen på Tjustaskolans station är idag mycket begränsad med få turer per dag. Västerviks station och Resecentrum ligger cirka 500 meter öster om sjukhuset. Sjukhuset bedöms ha en god kollektivtrafikförsörjning. Möjlighet att angöra den nya huvudentrén med buss tillskapas. Kopplingar mellan sjukhusets gångstråk och entrépunkter bör stärkas.

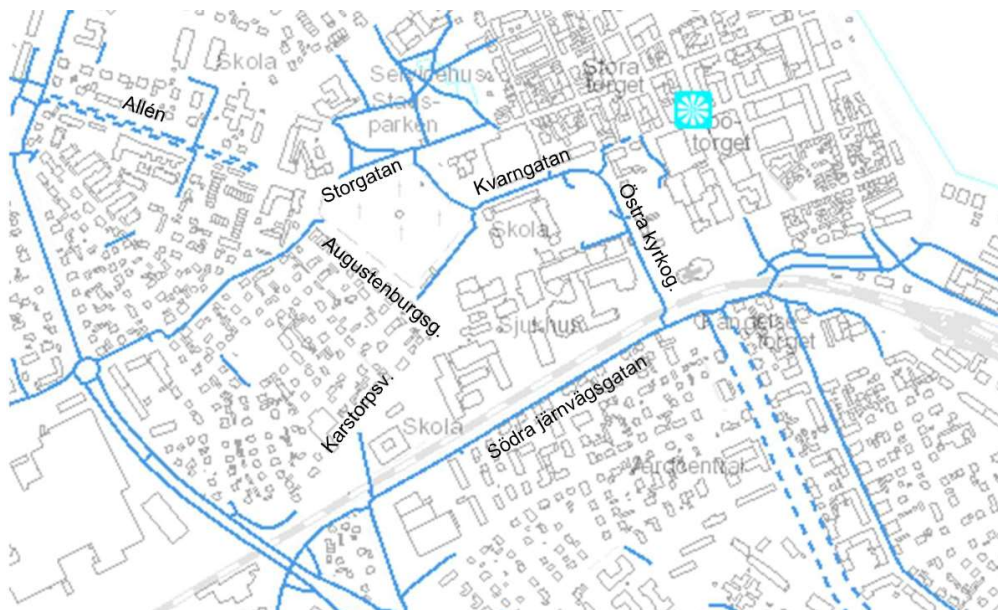
Regionen har som målsättning att öka resandet med kollektivtrafik och därmed möjliggöra mindre ytor för parkering, vilket bland annat gynnar ytor för grönstruktur och dagvattenhantering.

Gång- och cykeltrafik

Cykelvägnätet kring sjukhuset har stora brister och cyklister är sällan det prioriterade trafikslaget i korsningspunkter. Separering mellan gående och cyklister saknas och kombinerade gång- och cykelbanor är ofta smalare än rekommenderade mått. Belysning finns längs vissa sträckor men är inte heltäckande.

Övergångsställen och passager har generellt låg standard med till exempel smala eller inga mittrefuger, avsaknad av taktill information, är inte hastighetssäkrade och har ingen förstärkt belysning.

Figur 31: Befintliga cykelvägar kring sjukhusområdet. Västerviks kommun 2022.

Sjukhusområdet utgör en viktig målpunkt för gång- och cykeltrafikanter, både som arbetsplats och för besökare och patienter. Enligt genomförd resvaneundersökning är det en stor andel av personalen som tar sig till arbetet till fots eller med cykel, och cirka 70 % av personalen bor inom fem km från sjukhusområdet.

Genom den sydvästra delen av sjukhusområdet går ett gång- och cykelstråk som är av stor betydelse för att binda samman områdena norr och söder om sjukhusområdet. Stråket passerar järnvägen och följs av ett övergångsställe till den södra delen av Södra Järnväggsgatan där det finns en separerad gång- och cykelväg. I norr ansluter gång- och cykelvägen mot Holländaregatan där det finns trottoar på båda sidorna om vägen.

På östra sidan av Östra kyrkogatan finns trottoar och på den västra sidan om vägen finns en separerad gång- och cykelväg som sedan följer vidare längs med Kvarngatan. För att behålla och förhoppningsvis öka andelen cyklande till sjukhuset behöver gång- och cykelvägnätet vara så attraktivt som möjligt. Det bör satsas på förbättringar av gång- och cykelvägnätet för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten samt koppla till befintliga och nya busshållplatser. Cyklister (och gående) är känsliga för omvägar, därför bör gång- och cykelvägar vara gena och lättframkomliga. Nya vanor skapas enklast i samband med förändringar så förbättringsåtgärder genomförs med fördel i samband med etapputbyggnaderna för sjukhuset.

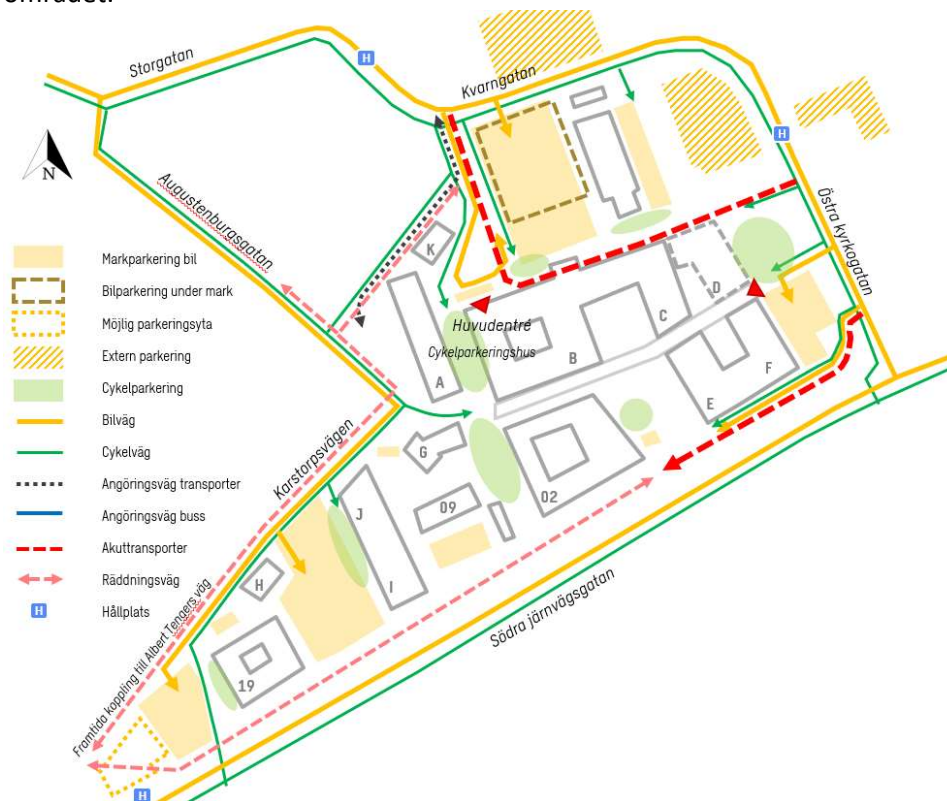
En ny koppling tillskapas utmed Storgatan/Kvarngatan med koppling till infarten mot nya huvudentrén. Augustenborgsgatan bedöms få en bättre trafiksituation för gående och cyklister då de tunga transporterna försvinner från gatan.

Planförslaget innebär även att man säkerställer en gång- och cykelförbindelse mellan Augustenborgsgatan och Kvarngatan.

En stor del av förbättringsåtgärderna berör kommunal mark men har direkt koppling till hållbart resande och i förlängningen behovet av parkeringsplatser.

Utryckningstrafik och akuta transporter

Infarten mot den nya huvudentrén kommer att belastas av flera olika trafikslag. Det är av stor vikt att framkomligheten för ambulans säkerställs. Olika trafikslag bör separeras och antalet konfliktpunkter minimeras. Akutmottagningen för privatpersoner kommer att ske från Kvarngatan. I händelse av att den primära angöringsvägen för ambulans-transporter från Östra Kyrkogatan blir blockerad, skapas alternativa kopplingar från Kvarngatan, Augustenborgsgatan och Albert Tegnerväg. Därmed säkerställs tillgängligheten och en god redundans uppnås. Dessa kopplingar bedöms också kunna användas som alternativa räddningsvägar. Detaljfrågor behöver studeras vid utformning av området.

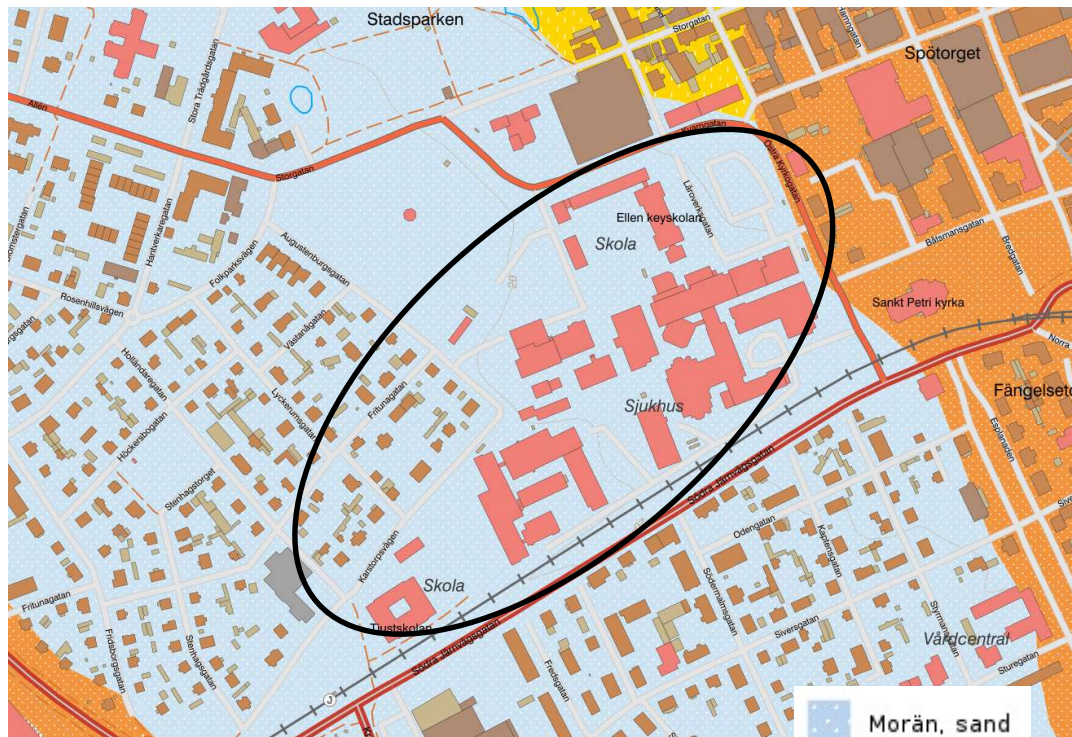
Figur 32: Principskiss som bland annat visar utryckning och angöring av akuttransporter. Sweco, 2022.

Järnväg

Prognosticerade trafikdata avseende spårtrafik har hämtats från Trafikverkets excellfil "Trafikuppgifter järnväg T22 och bullerprognos 2040" daterad 2020-04-13, som anger 14 turer per dag år 2040.

Geoteknik

Marken inom planområdet sluttar svagt från sydväst till nordost. Enligt SGU (Sveriges geologiska undersökning) består marken inom planområdet av sandig morän. Skattat jorddjup inom planområdet är mellan 5-30 meter enligt SGU:s jorddjupskarta.

Figur 33: Utdrag ur SGU:s kartvisare. Planområdets ungefärliga avgränsning markerat med svart oval form.

Särskild geoteknisk utredning får göras i samband med bygglov/ att nya byggnader ska uppföras.

Hälsa och säkerhet

Inga särskilt riskfyllda eller störande verksamheter (t ex tillståndspliktiga verksamheter) bedöms finnas i planområdets närhet.

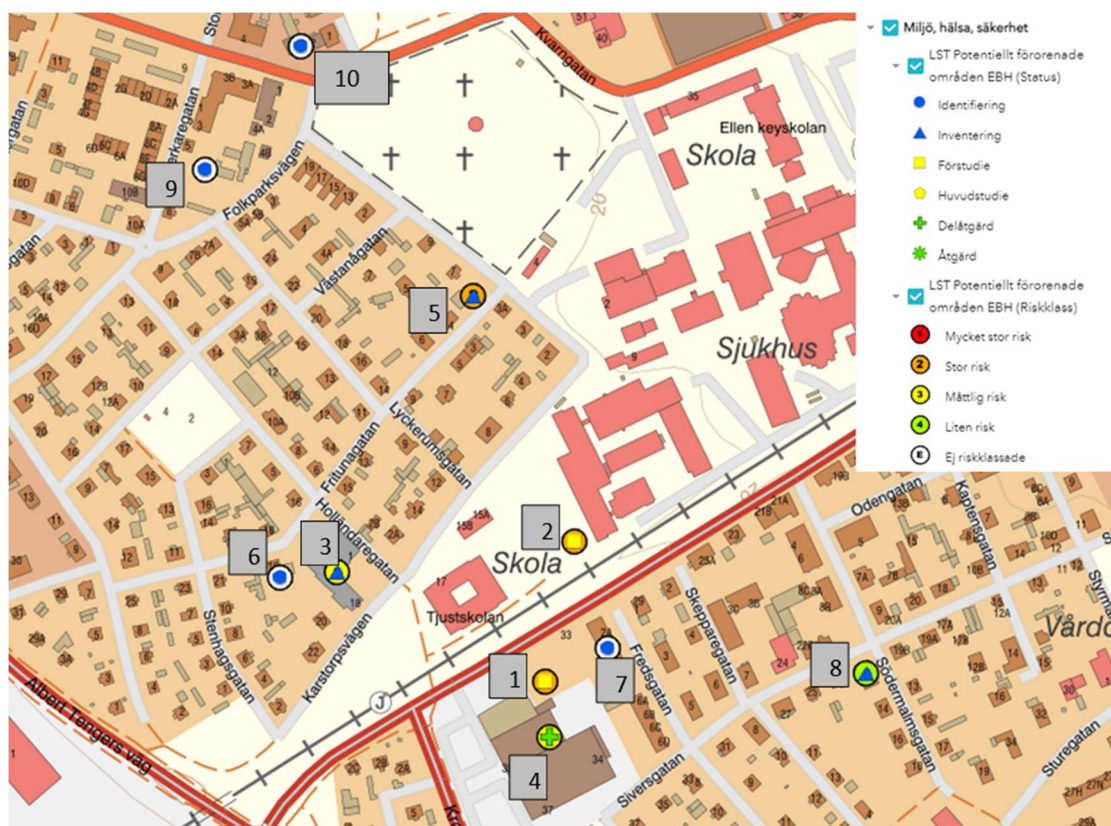
Ljus

Exploateringen kommer att medföra en ökad allmänbelysning, punktbelysning från skyltar och ljus från trafiken i området. I samband med projektering av grönstruktur/infrastruktur inom området är det viktigt att även frågan kring belysning och risken för ljusstörningar beaktas.

Förorenad mark, grundvatten, jord och markgas

Enligt Länsstyrelsens EBH-karta finns i anslutning till planområdet ett antal fastigheter med utpekade MIFO-objekt (misstänkta förorenade områden).

Figur 34: Misstänkta förorenade områden omkring sjukhusområdet, enligt Länsstyrelsens EBH-karta.

Verksamheter enligt EBH-register, Länsstyrelsen i Kalmar län; som närmast bedöms beröra det aktuella detaljplaneområdet:

1. Kemtvätt med lösningsmedel. Riskklass 2 – stor risk. Markundersökningar har påvisat betydande förorening av tetrakloreten. Förstudie genomförd (Västerviks kommun 2009).
2. Övrigt objekt i spridningsriktningen för objekt 1; branschklass 2, Riskklass 2. Förstudie genomförd, se föregående punkt. Påverkan av grundvatten genom spridningsplym med klorerade kolväten från objekt 1, hundratalet meter söderut, på andra sidan järnvägen
3. Kemtvätt med lösningsmedel. Riskklass 3./ Inventering genomförd.
4. Sågverk med dopping, plantskola. Riskklass 3./ Delåtgärd.
5. Plantskola. Riskklass 2./ Inventering genomförd.
6. Verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad
7. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad
8. Tillverkning av tvätt och rengöringsmedel. Riskklass 4./ Inventering genomförd.
9. Verkstadsindustri utan halogenerade lösningsmedel. Ej riskklassad/ identifierad.
10. Bilvårdsanläggning samt åkerier. Ej riskklassad/ identifierad.

Inför plansamrådet har en miljöteknisk undersökning genomförts av bsv arkitekter & ingenjörer ab. Undersökningen utgör ett led i utredningen avseende risk för negativ hälso- och miljöpåverkan från tidigare kemptvätt (hantering av tetrakloreten) på Skeppet 4, sydsydväst om sjukhusområdet. Nr 1 enligt kartan ovan. Utredningen består av porgasmätning/karakterisering av föroreningar i markgas och luftmätning/ kemisk luftanalys i inomhusmiljöer (strategiska mätpunkter i källare och kulvertar). Undersökningen avser i första hand klorerade kolväten och för inomhusluften även klorerade nedbrytningsprodukter. I mätpunkter inomhus med närhet till oljehantering har även oljeämnen kontrollerats.

I markgasen konstateras generellt låga värden för tetrakloreten - det ämne som förekommer mest i grundvattenanalyser från grundvattenrör i den västsydvästra delen av sjukhusområdet.

Ett viktigt undantag förekommer: Vid provpunkt L i markzonen (underkulvert) vid den södra delen av Hus 12 noteras avvikelser med hög halt tetrakloreten, men endast spårhalt trikloreten. (Provpunkten ligger i nära det grundvattenrör som uppvisar den högsta nivån klorerade kolväten.)

Resultaten från porgasmätningen indikerar hur en föroreningsplym av f.d. kemptvättmedel från den nedlagda verksamheten delvis transporterats via grundvatten, under spårområdet. Grundvattenriktningen antas vara mot nordnordost. Eventuell vidare spridning av tetrakloreten har inte konstaterats inom ramen av utredningens nät av prov-/mätpunkter. Kompletterande porgas-mätningar rekommenderas omkring och nedströms mätpunkt L.

Analysdata påvisar mycket låga till låga halter av klorerade kolväten i potentiellt exponerad inomhusluft. Även halt oljeämnen är relativt låg och medför inga behov av förebyggande skyddsåtgärder. Vid en jämförelse med kvalitetskrav för klorerade kolväten och oljeämnen i inomhusluft visar sig uppmätta halter, med stor betryggande marginal, klara samtliga mål- och riktvärden.

Mät punkt i källare i den södra delen av Hus 12 påvisar ingen mätbar halt tetrakloreten, trots närhet till provpunkt L, där undersökningen identifierat förorening i markgas.

Utredningen rekommenderar fortsatt utredning i två steg. I senare skede av detaljplaneprocessen genomförs fler inomhusmätningar i potentiellt exponerade lokaler i Hus 12, 16, 09, 13, kombinerat med ett tätare nät av provpunkter för porgasmätning. Syftet är att säkerställa att man även i andra lokaler endast finner obetydliga halter samt att få en bättre bild av föroreningsläget i misstänkt spridningsriktning för grundvatten. På längre sikt, då Hus 12 rivs (innan ny byggnad uppförs), genomförs lämpligen en omfattande miljöteknisk kartläggning i det misstänkta markområdet; provtagning-laboratorieanalyser av djupt liggande marklager samt grundvatten.

Radon

Någon mätning av markradonhalten har inte genomförts inom området inför plansamrådet. Detta ska göras inför bygglov. Om radonhalten inom området visar sig vara inom normalrisk intervallet eller inom högre intervallet kommer krav på radonskyddat alternativt radonsäkert byggande att krävas.

Buller

Helikopter

I samband med framtagandet av detaljplanen har Sweco UK Ldt (2022-10-06) utfört en bedömning gällande bullerpåverkan på de nya föreslagna byggnaderna i omgivningen till följd av den nya helikopterplattan som planeras att anläggas högst upp på byggnad B inom området.

I utredningen har användandet av helikopterplattan antagits vara begränsad och i utredningen har antalet helikopterrörelser beräknats till två gånger under dagtid (07:00-23:00) och två gånger under nattid (23:00-07:00). Utredningen har utgått från att helikopterplattan används vid enstaka tillfällen.

Baserat på de antaganden som gjorts i föreliggande PM och de konstruktioner som beskrivs i tabell 6 och 7 i PM:et bör inomhusnivåerna i de rum som är värst drabbade klara aktuella gränsvärden.

Väg- och spårtrafik

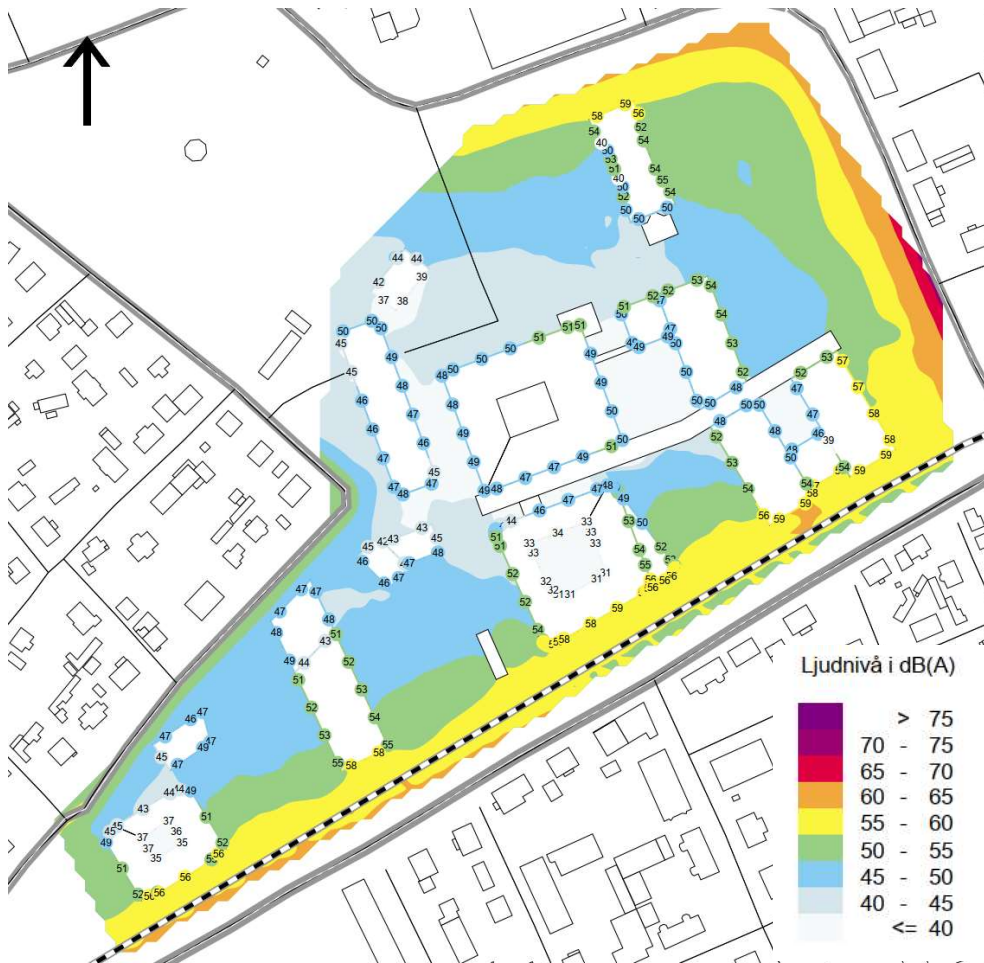
Sweco har 2022 genomfört en trafikbullerutredning för Västerviks sjukhusområde. Buller från väg- och spårtrafik har beräknats utifrån prognostiserade trafikflöden för år 2040. Tre olika etapper/scenarion har studerats med beräkningar. En sammanfattning från beräkningarna redovisas nedan.

Gällande planläggning så saknas tillämpbara riktvärden för sjukhus och vårdlokaler avseende buller från väg- eller spårtrafik. Till skillnad från exempelvis bostadsbebyggelse där Trafikbullerförordningen (SFS 2015:16 med ändringar) finns.

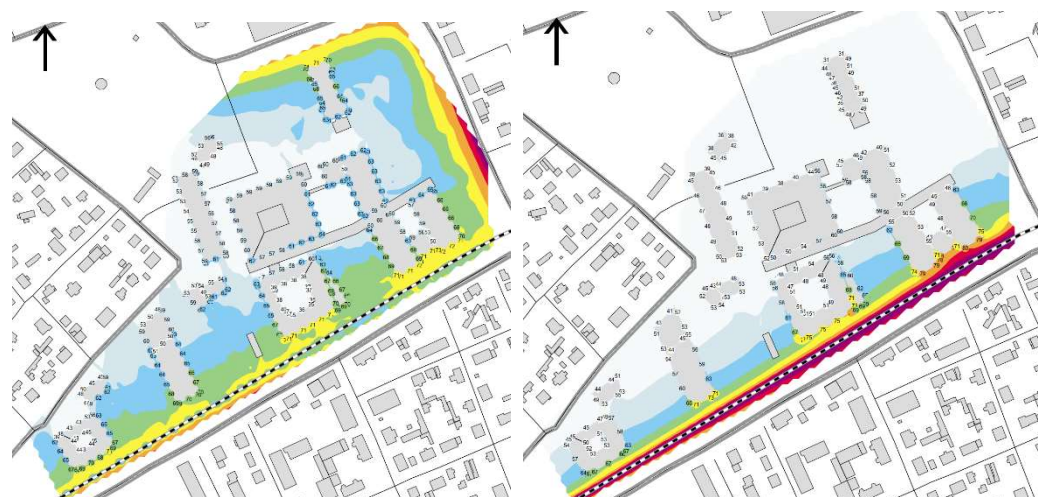
För vårdlokaler finns dock BBR-krav avseende invändig ljudnivå från trafik och andra yttre källor. Beräknade fasadnivåer i denna rapport kan användas för indikativa utredningar avseende fasadisolering samt vilka förutsättningar man har för att klara invändiga kravnivåer. Nedan ges exempel. Observera att detta bör detaljstuderas vid projektering då förutsättningarna kan ändras.

- För etapp 5 och 7 uppgår högsta fasadnivåer till 61 dBA (ekvivalent) och 74 dBA (max). Det gäller byggnadsfasader som vetter österut mot Östra Kyrkogatan. Utifrån översiktliga beräkningar där normala ytförhållanden antas kan detta innebära att fönsterpartier behöver ha klassning $Rw+C_{tr}$ 34 dB eller högre. Detta förutsätter att inga friskluftsventiler förekommer samt att ytterväggskonstruktionens reduktion är minst 10 dB högre än fönster.
- För etapp 10 uppgår högsta fasadnivåer till 59 dBA (ekvivalent) och 80 dBA (max). Det gäller byggnadsfasader som vetter söderut mot tågspår och Södra Järnväggsgatan. Utifrån översiktliga beräkningar där normala ytförhållanden antas kan detta innebära att fönsterpartier behöver ha klassning $Rw+C_{tr}$ 38 dB eller högre. Detta förutsätter att inga friskluftsventiler förekommer samt att ytterväggskonstruktionens reduktion är minst 10 dB högre än fönster.

Gällande uteplatsnivåer inom sjukhusområdet så är förutsättningarna goda att skapa vistelseytor utomhus som ej är särskilt exponerade av buller från trafik. Detta förutsätter att utevistelseytor planeras på blåa och vita områden inom sjukhusområdet enligt bilagor.

Figur 35: Ekvivalenta ljudnivåer från väg- och spårtrafik, etapp 10, prognosår 2040. Ljudnivå 1,5 meter över mark. Värden vid hus avser beräknat frifältsvärde vid fasad. Redovisade fasadnivåer avser högsta nivå per fasadsida och våningsplan.

Figur 36. Maximala ljudnivåer från vägtrafik till vänster och maximala ljudnivåer från spårtrafik till höger, etapp 10, prognos år 2040. Ljudnivå 1,5 meter över mark. Värden vid hus avser beräknat frifältsvärde vid fasad. Redovisad fasadnivå avser högsta nivå per fasadsida och våningsplan.

Farligt gods

Länsstyrelsen lämnar i sin skrift "Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods" (2016) följande rekommenderade skyddsavstånd för olika verksamheter intill primära leder:

- Intill primära transportleder för farligt gods ska det finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter.
- Inom 0-30 meter från transportled för farligt gods bör endast obemannad drivmedelsförsörjning, ytparkering, odling och djurhållning samt trafikanläggningar planeras.
- Inom zonen 40-75 meter från transportled för farligt gods kan kontor, verksamheter, industri m.m. placeras.
- Inom 75 – 150 meter från transportled för farligt gods kan bostäder, detaljhandel, vård, besöksanläggningar mm planeras.

På järnvägen förbi planområdet förekommer inga transporter med farligt gods. En utredning kring farligt godstransporter/riskutredning för att undersöka förändrade risknivåer i samband med detaljplanläggning av Västerviks sjukhusområde har genomförts under 2022 av Sweco Sverige AB. Riskutredningen är begränsad till risker förknippade med transport av farligt gods på del av Södra Järnvägsgatan, i närheten av fastigheten Läkaren 9 m fl. Andra eventuella riskkällor som kan påverka den totala riskbilden för området ingår inte i riskutredningen. Nedan följer en sammanfattning av utredningen.

Närmaste riskkälla utgör Södra Järnvägsgatan, primärled av farligt godstransporter, som befinner sig på ca 50 meters avstånd från planområdet.

Genomförd riskutredning för Västerviks sjukhus 2040 visar att risknivåerna är acceptabla inom planområdet (Läkaren 9 m. fl.), under de förutsättningar som beskrivits i rapporten. Risknivån för exploateringsområdet är under ALARP-området för både individ- och samhällsrisk och bedöms således vara acceptabel.

Både individ- och samhällsrisk har beräknats ligga på en acceptabel nivå, varvid inga riskreducerande åtgärder är nödvändiga.

Risker

En helikopterutredning med avseende på risker förknippade med den planerade helikopterplattan på hus B, har genomförts av Sweco Sverige AB, 2022-10-28. Utredningen följer planen som en bilaga och sammanfattas nedan.

Riskutredningen beskriver identifierade risker och eventuella åtgärder för att riskerna ska anses acceptabla. Analysen är begränsad till att enbart undersöka olycksrisker i helikopterplattans direkta närhet och avser endast olyckor som direkt kan komma att ha inverkan på helikopterflygplatsens säkerhet. Övrig säkerhetsbevisning mot Transportstyrelsens regelverk genomförs i ett senare skede. Vidare utgår analysen från det, av verksamhetsutövaren uppskattat antal rörelser, och typen av luftfartsverksamhet begränsas till att endast inbegripa ambulans- och sjuktransportuppdrag.

Maximalt antal rörelser (start och landning) per år har uppskattats till 125.

”Från och med maj 2008 har Luftfartsverket tagit fram särskilda föreskrifter (LFS 2008:25) för markbaserade helikopterflygplatser med färre än 125 landningar per år, avsedda för ambulanshelikopter.”

I utredningen görs antagandet att Västerviks helikoptertrafik understiger detta gränsvärde med ungefär hälften. Några andra uppgifter på hur många flygningar som kommer ske i Västervik finns inte.

Värdering av risk

Utifrån analysen av potentiella olycksscenarion kan det konstateras att ett flertal av dessa ligger inom det så kallade ALARP-området i riskmatrisen och är således inte att betrakta som acceptabla. Vid en sammanvägning av dessa påträffade olycksscenarion och den beräknade haverifrekvensen för den aktuella helikopterflygplatsen kan det konstateras att skadeavverkande åtgärder bör vidtas. Detta gäller som ovan nämnd primärt de olycksscenarion som är placerade inom det så kallade ALARP-området, men det kan även vara aktuellt att undersöka om skadeavverkande åtgärder kan vara rimliga även för de olycksscenarion som är placerade inom det acceptabla området. Skadeavverkande åtgärder ska vidtas i de fall då åtgärderna är rimliga utifrån en bedömning av åtgärdens skadeavverkande nytta och de kostnader som är förknippade med genomförandet av åtgärden

Riskreducerande åtgärder

Med bakgrund i den genomförda riskanalysen föreslås riskreducerande åtgärder:

- Helikopterflygplatsen utrustas med manuellt aktiverat släcksystem¹ i form av vattendysor på helikopterplattan samt manuell släckutrustning i form av flyttbart skumsläcksystem och pulverkula.
- Helikopterplattan konstrueras för både statiska och dynamiska laster för en hård landning av det största luftfartyg som plattan är avsedd för.
- Byggnaden förses med räddningshiss.
- Belysning till helikopterplattan förses med UPS eller avbrottsfri kraftförsörjning.
- Helikopterplattan förses med värmeslingor för att undvika isbildning under vintertid.
- Ett säkerhetsledningssystem för dokumenterade checklistor och uppföljning av identifierade brister på olika säkerhetssystem. Systemet ska även inbegripa träning och övning av personal.
- System för uppsamling och omhändertagande av bränsleläckage och släckvatten ska finnas. Förslagsvis perforerad platta med underliggande heltäckt platta och mellanliggande luftspalt för att leda bort bränslespill via rörsystem till tank. Den perforerade plattan fungerar även som flamfälla.
- Vid skadehändelse inom kringliggande verksamhet ska larmsignal upplysa den lokala räddningstjänsten/flygtrafikledning om att landning av helikopter är olämplig.
- Berörda verksamheter (verksamhetens säkerhetsorganisation etc.) ska meddelas via signal inför rörelse på helikopterflygplatsen.
- Enbart behörig personal får beträda plattan utan ledsagning.
- Vid dåligt flygväder får enbart luftfartyg prestandaklass 12 landa/starta från helikopterflygplatsen.
- Helikopterflygplatsen ska utrustas med åskledare, placerad på lämpligt ställe. Denna får dock inte utgöra hinder vid start/landning.

- Helikopterflygplatsen ska utrustas med ett fångstnät för att ta emot vid fall. Detta ska utföras så att det inte uppmuntrar till beträdande, exempelvis genom grövre maskningsstorlek.
- Helikopterflygplatsen ska utrustas med system för att hålla fåglar borta och motverka att fåglar bygger bo i flygplatsens direkta närhet. Exempelvis fågelskrämmor, signalpistol och lämpliga boplatser är förtäckta med nät eller försedda med piggas som avskräcker från bobygge.
- Taktäckning av tak på Hus 60 utförs i obrännbart material.
- Trapphus i Hus 60 utförs med utvändigt obrännbara material
- Helikopterplattans bärverk ska vara dimensionerat efter den trafik som den aktuella helikopterflygplatsen är dimensionerad efter, inklusive olyckslast.
- Insatsplan ska skapas enligt krav i Lag om skydd mot olyckor kap 2. 4§.

Förutsatt att dessa föreslagna skadeavverkande åtgärder vidtas förändras riskbilden mot helikopterflygplatsen. Detta bygger på att helikopterflygplatsens säkerhet utförs med sådan robusthet och förmåga att hantera oväntade negativa händelser att både konsekvensen av en olycka, och sannolikheten för att den sker reduceras genom tekniska och organisatoriska åtgärder.

Slutsats

Utifrån det hårda regelverk kring säkerhet som omgärdar flygtrafiken i Sverige och under förutsättning att identifierade åtgärder blir genomförda anses säkerheten kring den nya helikopterflygplatsen på hus B inom Västerviks Sjukhus vara acceptabel.

Räddningstjänstens tillgänglighet/ brandvattenförsörjning

För att säkerställa räddningstjänstens möjlighet att angöra området bör minst två av varandra oberoende räddningsvägar finnas. I det fall den normala vägen in till sjukhusområdet är blockerad ska en annan väg in vara möjlig. Detta skulle exempelvis kunna ske från väster och över den i planen utlagda naturmarken. Över detta område går idag en tillfällig byggväg. Delar av denna skulle i en framtid kunna nyttjas som räddningsväg in till sjukhusområdet.

Tillgängligheten för räddningstjänstens fordon medför krav på lokalgator och anslutningsgator. Utrustning för livräddning och brandsläckning ska inte behöva bäras längre än 50 m. Räddningstjänstens fordon ska kunna ta sig fram på lokalgator och anslutningsgator utan att hindras av parkerande fordon, snövallar, träd, lyktstolpar eller andra hinder. Rundkörning eller vändning ska vara möjlig genom väl tilltagna gatuhörn eller vändplatser.

Om räddningstjänsten ska utgöra den andra utrymningsvägen och byggnadens höjd kräver utrymning via höjdfordon ska en räddningsväg med uppställningsplatser för räddningstjänstens höjdfordon anordnas.

Utifrån att planförslaget medför byggnation av ett sjukhus med helikopterflygplats bör även en insatsplan arbetas fram mellan räddningstjänsten och verksamheten.

Räddningstjänstens insatstid till sjukhuset understiger 10 minuter.

Brandstationen i Västervik är bemannad med en styrka på 1+4 brandmän och det finns även en RiB-resurs(räddningspersonal i beredskap) på 1+2 som utgår från Västervik.

För att säkerställa möjligheten till effektiv brandsläckning ska ett utbyggt brandpostnät enligt VAV P 76, Vatten för brandsläckning samt VAV P83 Allmänna vattenledningsnät anordnas med erforderligt antal brandposter och med vattenflöden och tryck i enlighet med dessa. Se riktlinje för dimensionering av brandvattensystem.

Brandskyddet ska i övrigt utformas enligt gällande krav i samråd med räddningstjänsten.

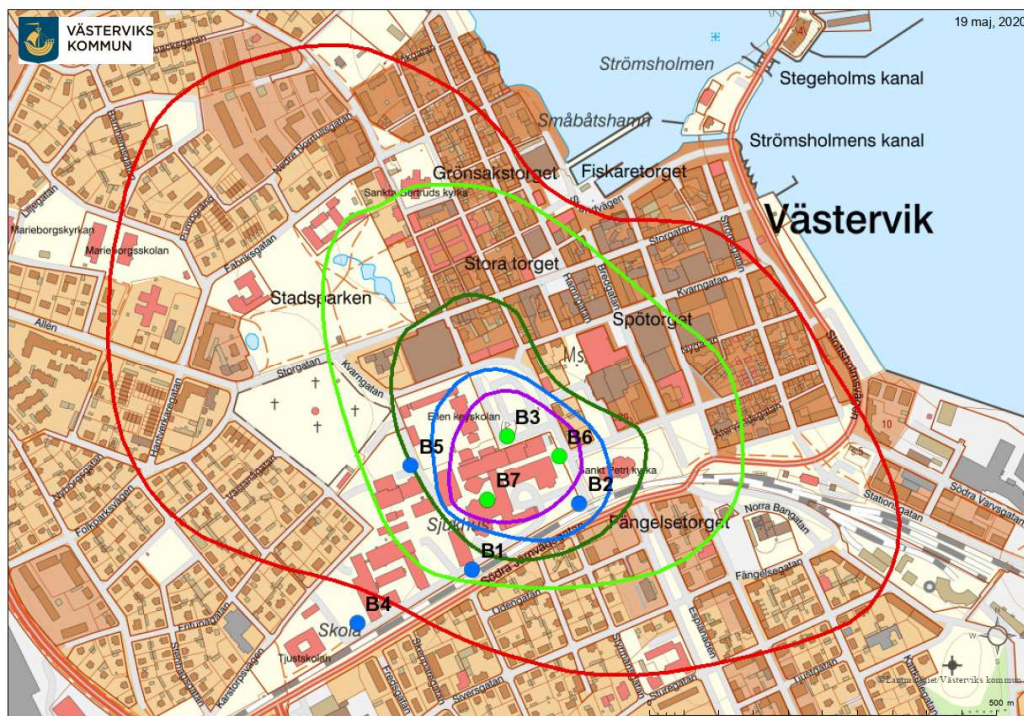
Krigsbranddamm

Inom området fanns tidigare en civilförsvarsanläggning i form av en underjordisk branddamm gjuten i cement. Dammen förvaltades av kommunen. I samband med byggnationen av Nya Psykiatribyggnaden har kommunen och regionen gemensamt kommit fram till att dammen ska rivas eftersom den ligger i vägen för den nya byggnationen. En planerad sprinklerdamm är tänkt att ersätta branddammen och därmed fylla två funktioner.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vattentäkt

Inom sjukhusområdet finns en reservvattentäkt för dricksvatten, med tre borrhål för vattenuttag (gröna punkter B3, B6 och B7). Blå punkter utgör borrhål för provtagning.

Figur 37. Reservvattentäkt för dricksvatten.

Regionen har tillstånd att nyttja vattentäkten för dricksvatten. Planförslaget påverkar inte möjligheterna att utnyttja befintlig reservvattentäkt.

Klimatanpassning

Högre temperaturer

Med ett förändrat klimat och fler varma dagar ökar risken för urbana värmeböljor i tätbyggda områden. Riskutsatta områden är de med hög byggdensitet, en stor andel hårdgjorda ytor samt få inslag av grönska och vatten, vilket skapar en hög kapacitet för värmelagring. Växter och träd är mycket viktiga element för att kyla/ dämpa värme i tätare bebyggelse och begränsar direkt solexponering av känsliga byggnader och minskar kylbehovet inomhus.

Området anses inte ligga i ett riskområde men de uppvuxna träd som inte berörs av planerade byggnader, gator eller andra anläggningar bör bevaras om så är möjligt. För varje nedtaget träd bör två nya planteras inom planområdet i enlighet med Västerviks kommun blå och grönstruktur. Öppen dagvattenhantering kan, tillsammans med gröna park- och naturytor, sänka temperaturen i området, och motverka värmeöar.

På plankartan säkerställs trädraderna utmed Östra Kyrkogatan, Kvarngatan samt i fastighetsgränsen mot Läroverksplan. Framtagna gestaltningsprinciper omfattas även av områdets grönstruktur.

Ökad nederbörd/ skyfall

Med ett förändrat klimat ökar årsmedelsnederbörden och skyfallen förväntas bli kraftigare och återkomma allt oftare. Detta riskerar leda till en ökning av överbelastade ledningssystem för dag- och avloppsvatten med flera översvämningar som följd och med ökad risk för brändning av avloppsvatten. I tätorter riskerar särskilt lågpunkter i stadsmiljö att ställas under vatten där dagvattensystemen är underdimensionerade och där det inte finns ytliga avrinningsmöjligheter.

Inom området finns goda möjligheter för omhändertagande av volymer enligt genomförda beräkningar i samband med framtagna dagvattenutredning av bsv arkitekter & ingenjörer ab.

Andelen gröna ytor och en medveten anpassning av markhöjder inom området påverkar även möjligheterna till ett bra omhändertagande av framtida skyfall.

Ras, skred, erosion

Området ligger inte inom ett riskområde för ras, skred eller erosion.

Höjda vattennivåer

Planområdet ligger på nivåer mellan 16-23 meter över havet och påverkas inte av framtida havsnivåhöjningar.

Vatten och avlopp

Området ingår i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Ny bebyggelse ska anslutas till det befintliga vatten- och avloppsnätet.

Västervik Miljö och Energi AB (VME) anvisar anslutningspunkt.

Dagvattenhantering

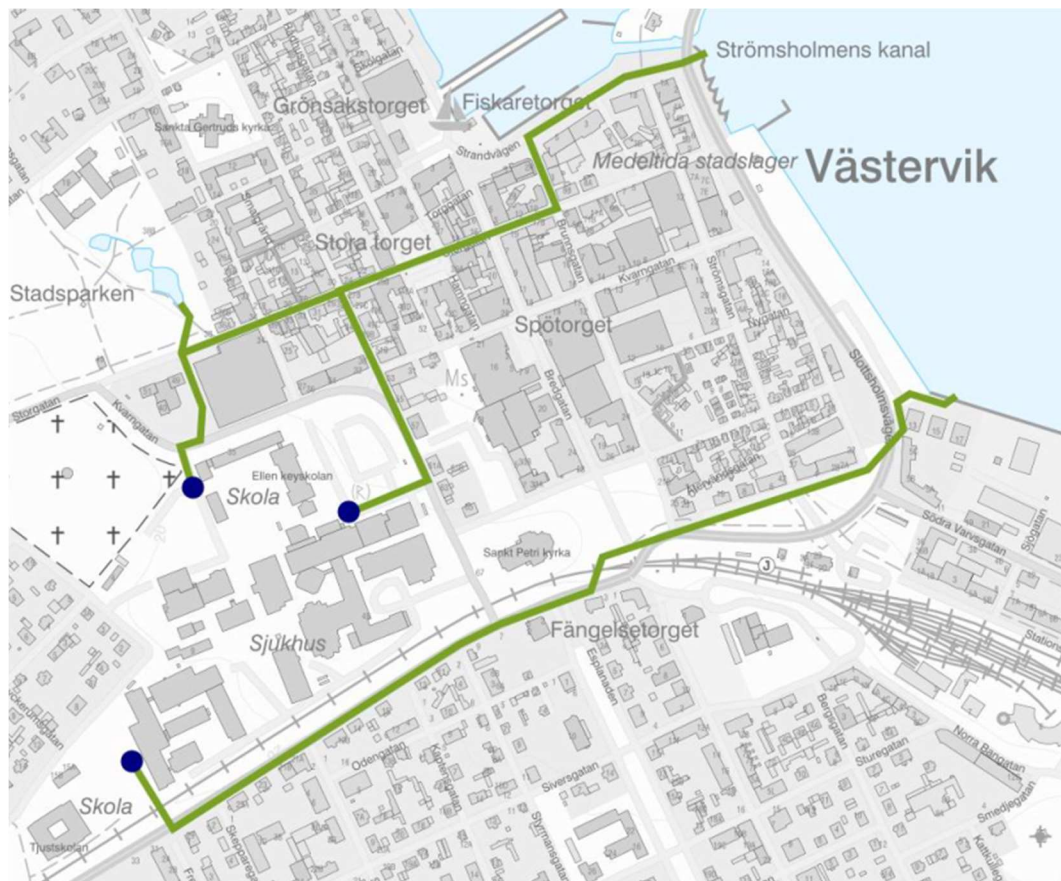
En dagvattenutredning har genomförts av bsv arkitekter & ingenjörer ab, 2022-10-26.

Nedan följer en sammanfattning av utredningen;

Utredningen visar att om föreslagna dagvattenlösningar och riktlinjer enligt utredningen följs, uppnås målsättningen att utjämna dagvattenflödet från området och att inte påverka aktuella miljö kvalitetsnormer för ytvatten. Efterhand rekommenderas mer detaljerade beräkningar av flöde och föroreningar, som underlag för miljöanpassade tekniska lösningar. Planerad byggnation sträcker sig decennier fram i tiden. Sannolikt finns då mer utprovade tekniker med miljösmyrt anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten.

Sjukhusområdet ligger relativt högt beläget i staden och påverkas inte av eventuella havsnivåhöjningar. Utredningen påvisar ett antal lågpunkter som kan drabbas negativt vid ett skyfall och där det föreligger behov av skyddsåtgärder. Vid detaljprojektering och höjdsättning inom sjukhusområdet ska hänsyn tas till befintliga skyfallsstråk och översvämningzoner. Beroende på tilltagande väderproblem till följd av klimatförändring ökar behovet att anlägga byggnader på ett sådant sätt att de inte översvämmas.

Det finns tre kända anslutningspunkter för dagvatten från sjukhusområdet. Dagvattnet från Ellen Keyskolan uppges vara anslutet till avloppsreningsverket, men kommunen planerar att koppla över detta till dagvattensystemet.

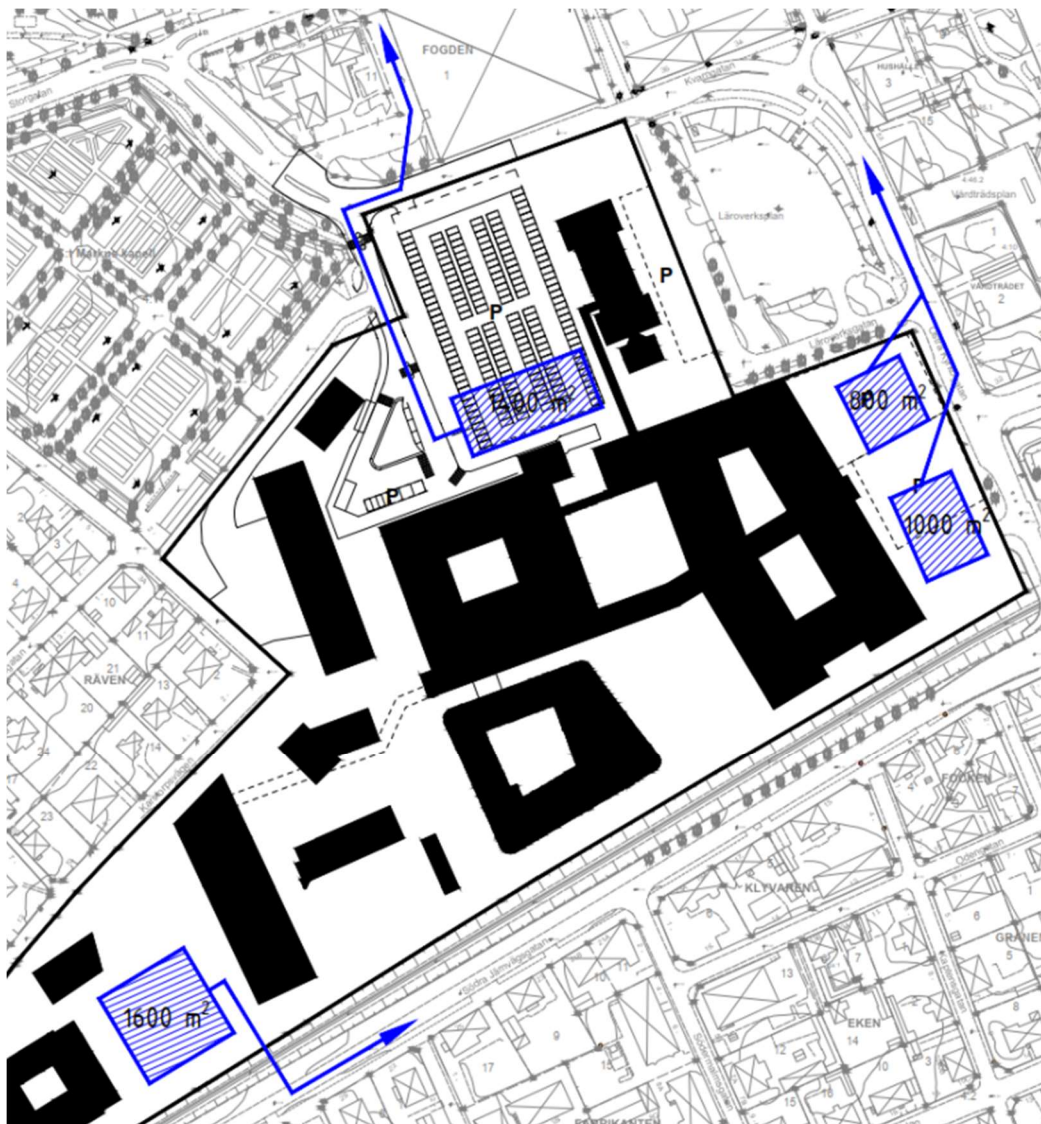

Figur 38: Kommunala dagvattenledningar från planområdet och till dess utlopp i havet. Anslutningspunkter markerade med blå punkter.

Sjukhusområdet ska genomgå flera rivnings- och ombyggnads/nybyggnadsetapper. Denna dagvattenutredning redovisar nuvarande situation samt förslag på lösningar för huvudetapperna 5, 6 och 10 enligt LOST. I rapporten framgår preliminära data för de volymer som behöver uppehållas samt föroreningsmängder som ska renas inom sjukhusområdet. Vid fortsatt detaljprojektering och utformning av platsvisa lösningar krävs förnyade beräkningar. Utredningen visar principer för lokalt omhändertagande av dagvatten samt klargör vilka markytor som behöver reserveras för dagvattenhantering i olika skeden av sjukhusområdets utveckling.

Det är rimligt att anta att ledningssystemet för sjukhusområdet idag är utformat för att klara ett tvåårsregn. Det samlade utflödet av dagvatten beräknas till 840 l/s (klimatfaktor 1,0). Utredningen föreslår en dimensionering som utgår ifrån 20-årsregn med klimatfaktor 1,4. Förändringen innebär ett ökat behov av att kunna omhänderta och fördröja upp till tre gångers vattenvolym.

Huvuddelen av dagvattnet föreslås ledas till rörmagasin under parkeringsplatser. Ett större underjordiskt magasin föreslås placeras väster om Ellen Keyskolan (i den öppna ytans södra del). Följande volymer behöver fördröjas; för etapp 5: 1200 m³, etapp 7: 1200 m³ och för etapp 10: 1300 m³ dagvatten. Dagvatten från parkeringsplatser och fordon leds till regnbäddar där dagvattnet fördröjs och renas. Reningskraven är höga då avrinning sker till havsviken Skeppsbrofjärden som historiskt sett varit hårt belastad av bl a kväveämnen och metaller, tidvis problem med övergödning mm.

Figur 39: Förslag på placering av dagvattenanläggningar under etapp 10 (avslutande utbyggnad enligt LOST).

Utöver dagvattenanläggningar under mark föreslår utredningen att regnbäddar anläggs i anslutning till parkeringsytor, där det är möjligt. Regnbäddar skapar ytterligare fördröjning, men framför allt en förbättrad rening.

Värme

Att minska förbrukningen av energi och hitta nya lösningar för en hållbar energiförsörjning blir allt viktigare. Nya fastigheter bör därför uppfylla höga krav på energieffektivitet och det är önskvärt att underlätta för framtida solkraftsinstallationer med avseende på bland annat takens utformning, placering och skuggning. En installation av solceller kräver dock utredning kopplat till eventuella konflikter med den planerade helikopterplattan.

Sjukhusets primära värmeförsörjning är Fjärrvärme, som levereras från Västerviks kommun. Inom sjukhusområdet finns en mottagningscentral för värme. Det produceras även reservvärme med hjälp av en oljepanna inom området, och här finns en fjärrkylcentral som försörjs via el.

El, tele, fiber

Inom området finns en reservkraftsbyggnad som i dagsläget är primär mottagningsstation för inkommande el. Även reservkraften för hela sjukhusnätet produceras inom området.

En ny primär mottagningsstation för inkommande el är planerad inom området. För mer information avseende ovan hänvisas till den tekniska strategiplanen.

Inom stora delar av sjukhusområdet har användningsbestämmelsen E (tekniska anläggningar) föreslagits. Detta för att säkerställa utrymme för de anläggningar som krävs för verksamhetens drift.

Avfall och återvinning

Området är anslutet till den kommunala avfallshanteringen.

Avfallsanläggningar ska utarbetas i samarbete med Västervik Miljö & Energi AB och riktlinjer för avfallshantering ska följas enligt "Handbok för avfallsutrymmen, Avfall Sverige".

PLANENS KONSEKVENSER

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Undersökningen syftar till att upptäcka eventuella risker och konflikter mellan önskemålen om exploatering och miljö, hälsa eller hushållning av naturresurser. Undersökningen ska utgöra underlag för kommunens beslut om en miljöbedömning ska utföras för detaljplanen. Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken (1998:808) ska kommunen göra en undersökning av behovet av en strategisk miljöbedömning när en detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras. Kommunen ska bedöma om någon enskild eller flera aspekter tillsammans kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bedöms planen inte medföra någon betydande miljöpåverkan hanteras miljöfrågorna inom ramen för detaljplanarbetet. För en plan som kan antas innebära betydande miljöpåverkans skall enligt 6 kap Miljöbalken (1998:808) en strategisk miljöbedömning göras.

Den sammanvägda bedömningen är att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap 6 § behövs. De kumulativa effekterna av planens genomförande innebär en påverkan som motiverar behov av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Nedan följer en sammanfattning av vad som framgår av till planen hörande miljökonsekvensbeskrivning samt avslutningsvis en samlad bedömning hämtad från detta dokument.

Nollalternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs, enligt MB 6 kap 11 § 3a, ett så kallat noll-alternativ. Nollalternativet ska vara en beskrivning av vilken utveckling som är trolig om det aktuella detaljplane-förslaget inte genomförs.

Idag innehåller planområdet främst byggnader för sjukhusets verksamhet (vård och kontor), men även skolverksamhet samt naturmark, park, gator samt parkeringar. I aktuellt fall utgör noll-alternativet planrådets troliga utveckling om planförslaget inte genomförs, vilket inte är samma sak som nuläget. Även nollalternativet bör ha sin utgångspunkt två-tre decennier framåt i tiden, in på 2050-talet. I nollalternativet är det synnerligen oklart på vilket sätt Västerviks sjukhus ska kunna fortsätta utvecklas inom befintligt område. Gällande detaljplan möjliggör att sjukhusområdet kan fortsätta att utvecklas men byggnaderna tillåts inte vara lika höga och ändamålsenliga som enligt planförslaget. Om planen inte ändras kommer alternativa lösningar för vårdlokaler att behöva tas fram. Några sådana lösningar finns inte framtagna eller undersökta. Verksamheten kommer kortsiktigt att behöva arbeta vidare i äldre och mindre ändamålsenliga lokaler.

Lokaliseringsalternativ

Sjukhusområdet i Västervik är etablerat på platsen sedan drygt 100 år och byggnader och anläggningar har under årens lopp succesivt anpassats till nya och förändrade behov. Regionen önskar att vårdverksamheten i så stor utsträckning som möjligt hålls samlad.

Av den anledningen togs beslut om att förlägga en större ny psykiatribyggnad (NYPS) inom sjukhusområdet. Byggnationen av detta miljard-projekt pågår för närvarande.

Detaljplanen för NYPS vann laga kraft 2020-04-02. I planbeskrivningen till denna plan framgår att;

Region Kalmar län har tagit fram en lokalstrategiplan för sjukhusområdet som beskriver hur bygnadsbeståndet inom sjukhusområdet på lång sikt ska kunna förnyas. I samband med framtagandet av planen har även alternativa lokaliseringar för ny sjukhusbyggnad utretts. Utredningen konkluderar att en lokalisering i aktuellt läge inom nuvarande sjukhusområde är den mest lämpade platsen utifrån sjukhusverksamhetens förutsättningar och behov idag och i framtiden.

Detaljplanen och bygglovets för NYPS måste ses som att man redan tagit ställning till att det inte är aktuellt med någon alternativ lokalisering för nytt sjukhusområde i Västervik. Denna fråga har därför inte utretts vidare i samband med nu aktuell detaljplan.

Genomförandepåverkan enligt MKB

Att bygga i befintliga miljöer innebär i de flesta fall någon form av påverkan för närboende och marken som tas i anspråk. Nedan belyses vilka olika effekter ett genomförande av detaljplanen kan få. Texten utgör en sammanfattning av vad som framkommer i till planen hörande miljökonsekvensbeskrivning.

Riksintresse för kulturmiljövården Västervik/bedömning påtaglig skada enligt Miljöbalken 3 kap, 6§

Planförslaget bedöms få konsekvenser för riksintresset. Planprocessen har av den anledningen, fram till samråd haft stort fokus på åtgärder inom området och utformning av nya byggnader med syfte att minimera en negativ påverkan på riksintresset (RIK H90 Västervik). Gestaltningen av området har fått en framträdande roll i planbeskrivningen och med föreslagna gestaltungsprinciper bedöms ett genomförande av planförslaget inte innebära någon påtaglig skada på riksintresset. Konsekvenserna går från stora till måttliga/rimliga i jämförelse med det mycket stora samhällsintresse som sjukhuset utgör.

Med en anpassad byggnadsutformning i modell, textur och färg och med grönstruktur uppnås en förmildrande effekt av delvis förändrade vyer och horisontlinjer från olika kritiska platser i Västerviks centrum. De högre byggnaderna ska upplevas så positivt som möjligt genom anpassade byggnadslösningar samt genom att stora delar av detaljplaneområdet avskärmas med buskvegetation och höga träd i alléer som positivt bäddar in Västerviks sjukhus.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med Miljöbalken år 1999. Miljö kvalitetsnormer kan innefatta föroreningsnivåer och störningsnivåer som inte får understigas eller överskridas. Normerna reglerar att människor och naturen/miljön inte utsätts för påtagliga olägenheter och syftar till att uppfylla de gemensamma kraven inom EU. Miljö kvalitetsnormerna omfattar utomhusluft, vattenförekomster, omgivningsbuller samt fisk- och mussel-vatten, där det sistnämnda inte är relevant för planområdet.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

En utveckling av Västerviks sjukhus bedöms inte inverka negativt för Miljö kvalitetsnormer MKN för vatten. Ytvattenrecipienten för dagvatten, den känsliga havsviken Skeppsbrofjärden, får ett bättre skydd än idag. Motivet är genomförandet av åtgärder enligt dagvattenreningen som ska vidtas vid en utbyggnation i enlighet med LOST och förslag till ny detaljplan för Västerviks sjukhusområde.

Miljö kvalitetsnormer för luft

Regeringen har fastställt miljö kvalitetsnormer för luftföroreningshalter i tätorter. Det finns miljö kvalitetsnormer för ämnena kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10/PM2,5), ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

En utveckling av Västerviks sjukhus, i enlighet med förslag till ny detaljplan, bedöms inte inverka negativt för gällande Miljö kvalitetsnormer MKN för luft.

Den trafikökning som följer av en successiv expansion av Västerviks sjukhusområde bedöms som värst generera måttliga halter luftföroreningar i luftmiljön inom Västerviks sjukhusområde, inklusive dess närmaste omgivning. Bedömningen grundas även på detaljplanens intentioner om en ökad satsning på grönstruktur.

Gränsvärdesnormer för gaserna kvävedioxid, svaveldioxid, koloxid, ozon, bensen och bens(a)-pyren (indikator för giftiga PAH:er) bedöms innehållas. I samtliga fall underskrids respektive MKN-värden (med marginal).

Även MKN-värden för inandningsbara partiklar (diameter under 10 samt 2,5 mikrometer) samt för föreskrivna metallerna bedöms innehållas, utan behov av fler kompensatoriska åtgärder än vad som framgår av aktuella handlingar till detaljplanen.

Miljö kvalitetsnormer för buller

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller omfattar buller från vägar, järnvägar, flygplatser och industriell verksamhet. Normen är en målsättningsnorm som medför att det ska eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Det är som regel kommunala tillsynsmyndigheter som ansvarar för att miljö kvalitetsnormer följs.

Normen gäller kommuner med mer än 100 000 invånare och omfattar omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Även i mindre och medelstora kommuner som t ex Västervik ska strävan vara att begränsa buller. Detta styrs bland annat av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och reglerna om egenkontroll, tillsyn och prövning. Generellt gäller en strävan att begränsa buller.

Samlad bedömning enligt MKB

Ny detaljplan för Västerviks sjukhusområde innebär många positiva möjligheter att mer miljömässigt nyttja marken för att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt för sjukhuset under närmaste tre decennier. I den långa arbetsprocessen för den nya detaljplanen, med framtagande av utredningar som ligger till grund för denna Miljökonsekvensbeskrivning, har ledorden varit att tillskapa en hållbar utveckling socialt-ekologiskt och ekonomiskt.

Detaljplanen med dess förslag till skyddsåtgärder och anpassningar utgör goda förutsättningar för Västerviks sjukhus att successivt växa i 10 definierade byggetapper, i enlighet med parallellt upprättad Lokalstrategiplan, LOST. Markytor som idag delvis bedöms vara bristfälligt nyttjade utifrån "miljömässiga glasögon" tillskapas nya användningsområden som trivsamma grönytor med biologisk mångfald och miljömässig dagvattenhantering. Stora resurser läggs ned på att skapa en trivsam utomhusmiljö, tillsammans med funktionella sjukhusbyggnader som uppfyller framtidens ökade krav på ökade takhöjder (ökade krav avseende ventilation) och plats för avancerad teknisk utrustning mm.

Detaljplanen utgör styrinstrument för att uppnå många positiva effekter jämfört med utformningen av dagens sjukhusområde. Betydande förbättringar uppnås för fyra av fem prioriterade miljöaspekter/ teman; främst för dagvatten-hantering (ökad rening innan utsläpp i känslig havsmiljö) samt en strategisk satsning på grönstruktur/ skapande av trivsamma utemiljöer och ökad biologisk mångfald. På trafikområdet uppnås förbättringar, genom uppdelning emellan privata fordon på väg till och från sjukhuset (bil- och gc-trafik), godstransporter samt utryckningsfordon/ ambulans mm. Strategier finns att möta en beräknad brist på parkeringsplatser inom detaljplaneområdet. Beträffande förorenad mark, risker kopplade till förorenat grundvatten och markgas, har miljöteknisk undersökning inom detaljplaneprocessen påvisat positiva resultat utifrån framtida krav på grundläggning för byggnation. (Negativ påverkan av klorerade kolväten i grundvattenplymen från tidigare kemptvätten närmast söder om järnvägen visar sig vara begränsad.)

Det mycket tunga samhällsintresset att ombesörja en högkvalitativ sjukvård med god tillgänglighet för Västerviksbor samt boende på andra platser i den norra delen av länet bedöms, utifrån flera avseenden, väga tyngre jämfört med den påverkan som berör stadsbilden (ett riksintresse för kulturmiljö). Inom detaljplanearbetet har stora ansträngningar lagts ned på arbete att identifiera kompensatoriska åtgärder som minimerar negativa effekter av höga byggnader; moderering av form, struktur och färg, i kombination med en förstärkt grönbarriär/ trädallé som efterhand tillåts omringa sjukhusområdet. Då många äldre byggnader inte bedöms kunna nyttjas för en funktionell modern sjukvård, medför detta att även objekt med högre kulturvärden rivs. Den viktigaste kulturhistoriska byggnaden Ellen Key-skolan samt Hus 09 med mycket höga kulturvärden bibehålls.

I MKB:n beskrivs en rad förebyggande skyddsåtgärder för att mildra negativa effekter till följd av rivning, mark- och grundläggningsarbeten samt byggnation. Det är viktigt att planera framtida entreprenadarbeten så att störning minimeras för närboende. Buller åtgärdas med avskärmningar med syfte att uppnå trivsamma uteplatser. Beträffande svenska miljö kvalitetsmål bedöms detaljplanens genomförande inte leda till mer än (som sämst) måttlig negativ påverkan - i flera avseende förväntas en positiv påverkan.

Sociala konsekvenser

Detaljplanen möjliggör en utveckling av sjukhusområdet med en ambition om att skapa ett mer tillgängligt och tryggt område. Utformningen av entréerna är av stor vikt för att skapa en välkomnande och trygg utformning. Detaljplanens genomförande medför att en av kommunens största arbetsgivare kan utvecklas och expandera, vilket kan medföra fler arbetsplatser i ett centralt läge av staden. Av stor vikt är även att gång- och cykelvägar kommer rustas upp för allmänheten. Ur trygghetssynpunkt är det positivt med mer liv och rörelser i området, vilket kan ske då tryggare gång- och cykelvägar tillskapas i området. Gamla läroverket (Ellen Key-byggnaden) förstärks som kulturmiljö och skyddas genom planbestämmelser.

En utveckling av området är en ansats att stärka verksamhetsområdets konkurrenskraft i ett regionalt perspektiv. Genom en utveckling av förutsättningarna för de kommersiella verksamheterna i området kan också fler arbetstillfällen tillskapas och fler kommuninvånare kan få arbete och därmed öka sitt ekonomiska oberoende, vilket gagnar det sociala och ekonomiska välbefinnandet såväl på individ- som på familjenivå.

Barnperspektivet

Barnperspektivet utgår från den vuxnes medvetenhet utifrån sin erfarenhet och förståelse och försöker återskapa barnets perspektiv. Vid planläggning blir det således viktigt att inkludera barnperspektivet i planeringen. Vid utformning av allmänna platser är det viktigt att åstadkomma en levande, öppen och barnsäker miljö. Det är utmaningen att ta ner storskaligheten och känslan av mänskliga och intima rum. Man bör fokusera på hur miljö upplevs i ögonhöjd för barn i alla åldrar samt för vuxna.

Region Kalmar län verksamhet ska vara känd, tillgänglig och anpassad för barn. Barnkonventionen innebär bland annat krav på ungas delaktighet, rätt till god hälsa och icke-diskriminering. För att tillgodose barnets rättigheter enligt barnkonventionen arbetar Region Kalmar län efter handlingsplanen Barnrätt – för varje barns hälsa.

Utemiljön ska vara lätt att nå för barn. Vid utformning av utemiljön inom sjukhusområdet ska barnperspektivet beaktas. Trygga och tillgängliga utomhusmiljöer tillskapas för barn och unga. Det är även av vikt att belysning är anpassad för barn samt att utomhusmiljöer tillskapas i bullerskyddade lägen.

Planförslaget medför att befintliga gång- och cykelstråk kommer rustas upp, vilket medför att trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter kommer öka.

Trygghet och jämställdhet

Områdes centrala läge i staden innebär att utbudet av service i närområdet är bra. Bilberoendet bör på sikt kunna minskas om man samtidigt jobbar med att hitta kollektiva lösningar för såväl anställda som vårdsökande och andra besökare. Närhet till kollektivtrafik och ett utbyggt gång- och cykelnätverk är faktorer som kan öka trygghet och jämställdhet. I arbetet med detaljplanen har Region Kalmar län uttalat en tydlig ambition att arbeta för att fler ska åka kollektivt och att behovet av parkeringsplatser ska minska.

I framtida arbete med områdets grönstruktur och infrastruktur i form av gångstråk inom sjukhusområdet bör särskild hänsyn tas till att området ska uppfattas tryggt och säkert att vistas i.

Det finns olika strategier för att uppnå jämställdhet. I Sverige är jämställdhetsintegrering den huvudsakliga strategin, som innebär att jämställdhet ska genomsyra hela verksamheten på alla nivåer, även där beslut fattas. Jämställdhetsintegrering kräver att man systematiskt synliggör och analyserar förhållanden och villkor för kvinnor och män. Varje fråga som berör individer ska prövas ur ett jämställdhetsperspektiv och konsekvenserna av hur förslag kan tänkas utfalla för kvinnor och män, flickor och pojkar ska analyseras.

Tillgänglighet

Kraven på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska tillgodoses enligt Plan och bygglagen. Sedan 1 januari 2015 är bristande tillgänglighet en diskrimineringsgrund enligt diskrimineringslagen. Om utemiljön inte uppfyller kraven på tomters tillgänglighet i plan- och bygglagstiftningen är det diskriminering mot personer med funktionsnedsättning. Vid nyanläggning av allmänna platser gäller Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader, ALM. I ALM ställs krav på tillgänglighet och användbarhet på allmänna platser och områden för andra anläggningar (ALM- BFS 2011:5). Hur kraven på tillgänglighet i detalj kommer att tillgodoses avgörs i samband med byggnads- och markprojektering och därmed i kommande bygglovsprövning.

Västerviks kommuns policy för funktionshinderfrågor ligger till grund för detaljplanen. Planen förutsätter att dess innehåll, såväl samtliga bebyggda ytor som utomhusmiljöer, anpassas för att uppfylla gällande lagar och regler rörande tillgänglighet, och att eventuella åtgärder för att uppfylla tillgänglighetskraven i första hand sker på den egna fastigheten.

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Plangenomförandet ska beskriva de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som erfordras för ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av detaljplanen. Det ska också framgå vilka konsekvenser dessa åtgärder får för fastighetsägarna och andra berörda.

Genomförandebeskrivningen har ingen egen självständig rättsverkan. Den förtydligar detaljplanens syfte och blir därigenom vägledande vid genomförandet av detaljplanen.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Planförfarande

Planprocessen handläggs med utökat förfarande enligt kap. 5 Plan- och Bygglagen (2010:900).

Tidplan

Planarbetet bedrivs enligt följande översiktliga tidplan:

Samråd	Kvartal 1-2, 2023
Granskning	Kvartal 3-4, 2023
Antagande	Kvartal 1, 2024
Laga kraft	Kvartal 1, 2024

Genomförandetid

Genomförandetiden är 180 månader (15 år) över hela planområdet och börjar gälla från den dagen planen får laga kraft.

Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad rätt att efter ansökan om bygglov få bygga i enlighet med planen.

Ansvarsfördelning, huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän platsmark inom planområdet. Kommunen ansvarar för och bekostar utbyggnad av allmän plats i form av gata och gång- och cykelväg.

Västerviks Miljö & Energi AB är huvudman för allmänna VA-anläggningar och upprättar anslutningspunkter för VA.

Region Kalmar län bekostar och bygger ut egen kvartersmark.

Avtal m.m.

Ett genomförandevalt ska tecknas mellan Västerviks Miljö & Energi AB och Region Kalmar län.

Avtalet ska reglera följande:

Regionens ansvar för dagvattenanläggningar inom kvartersmark.

Regionens kostnadsansvar för flytt av vatten- och avloppsledningar.

Ansvar för utförande och kostnader i samband med åtgärder vid ny anslutning mellan kvartersmark och gata.

Markreservat

Inom området har u-områden för kommunala VA-ledningar lagts ut. Både längs med hela sträckan utmed järnvägen och i ett läge som förbinder detta område med Karstorpsvägen.

FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

Fastighetsbildning

För att genomföra förändringar i fastighetsindelningen krävs en ansökan om lantmäteriförrättning. Lantmäterimyndigheten prövar åtgärdens lämplighet samt att den överensstämmer med detaljplanen vid förrättningen.

En fastighetsreglering kan innebära att en hel eller delar av en fastighet (mark) överförs till en annan. En avstyckning innebär att ett markområde från en fastighet avskiljs och bildar en ny egen fastighet.

- Fastighetsägare initierar nödvändiga fastighetsbildningar inom planområdet och svarar för samtliga fastighetsbildningskostnader.

En avsiktsförklaring har skrivits mellan Västerviks kommun och Region Kalmar län angående överlåtelse av fastigheten Västervik Läkaren 11 (Ellen Key skolan) till Regionen.

Ett genomförande av planförslaget innebär även att del av fastigheten Västervik 4:1 regleras till Regionens fastighet Läkaren 9 alternativt Läkaren 11. Utgör område mot Läroverksplan.

Del av Läkaren 9 regleras till kommunens fastighet Västervik 4:1. Utgör gatumark utmed Kvarngatan.

Ledningsrätt

Ledningsrätt har säkerställts i plankartan genom bestämmelsen u₁ (markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar). Det gäller ett område utmed hela järnvägen samt för ett område mellan denna sträcka och Karstorpsvägen.

TEKNISKA FRÅGOR

Teknisk försörjning

Planområdet ingår i allmänt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Området har tillgång till övrig teknisk försörjning. Teknisk försörjning inom kvartersmark planeras och bekostas av exploatören. Utformning av tekniska lösningar och anläggningar ska ske i dialog med Västervik Miljö & Energi AB. Dagvattenhantering inom allmän plats och kvartersmark ska ske enligt till planen hörande dagvattenutredning. Lokal fördröjning inom kvartersmark ska anläggas på de platser som på plankartan har bestämmelsen b₁. Ett genomförande av planförslaget kan innebära att VA-ledningar behöver flyttas. En sådan flytt bekostas av Region Kalmar län.

Buller

Några särskilda åtgärder med avseende på buller krävs inte.

Brandskydd

Brandposter och tillgång till brandvattenförsörjning säkerställs vid genomförandet av detaljplanen enligt kommunens riktlinjer.

Geoteknik

Planens genomförande kan kräva ytterligare detaljerade geotekniska utredningar i samband med nybyggnation.

Förorenad mark

Då Hus 12 rivs (innan ny byggnad uppförs), ska en omfattande miljöteknisk kartläggning genomföras; provtagning-laboratorieanalyser av djupt liggande marklager samt grundvatten. Se till planen hörande miljöteknisk utredning.

Radon

Inför bygglov ska mätning av markradonhalt genomföras. Om radonhalten inom området visar sig vara inom normalrisk intervallet eller inom högre intervallet kommer krav på radonskyddat alternativt radonsäkert byggande att krävas.

Gator, parkering

Inför granskningsutställning ska en projektering av korsningen Kvarngatan/Karstorpsvägen genomföras. Detta för att säkerställa att tillräckligt utrymme har getts för allmän platsmark.

Arkeologi

Strax nordöst om planområdet finns lämningar av en kolera- och pestkyrkogård ("Dölyckan") från 1700-talets början, omfattande ca 200 gravar. (L1955:6525). Förundersökning är utförd 2017. Även en övrig lämning – Fossil åker (L1955:6525), finns registrerad på parkeringsytan i direkt anslutning till planområdet. Markarbeten i närheten/anslutning till dessa fornlämningar ska föregås av samråd med Länsstyrelsen.

Tekniska utredningar

Region Kalmar län ansvarar för framtagande av eventuella kompletterande tekniska utredningar för planens genomförande.

EKONOMISKA FRÅGOR

Ett antagande av detaljplanen innebär rättigheter och skyldigheter att verkställa för Region Kalmar län. Vidare kan ställas krav på att allmän plats iordningställs av kommunen inom genomförandetiden.

Ändras eller upphävs detaljplanen under genomförandetiden har fastighetsägare rätt till ersättning för eventuell förlorad byggrätt som inte utnyttjas.

Plankostnadsavtal

Ett plankostnadsavtal finns tecknat mellan Västerviks kommun och Region Kalmar län.

Planavgift

Planavgift kommer ej tas ut då kostnadsfördelningen regleras i plankostnadsavtal.

Anslutningsavgifter

Västerviks miljö och energi tar ut avgift för anslutningar enligt vid varje tidpunkt gällande taxa.

Utredningar

Utredningar framtagna i denna detaljplan bekostas av Region Kalmar län.

Detaljerade undersökningar som kan krävas vid byggnation inom aktuellt planområde bekostas av berörd markägare.

Byggnation och rivning

Byggnation och eventuell rivning genomförs och bekostas av exploatören/fastighetsägaren.

Markföroreningar

Exploatörer svarar för sanering av eventuella markföroreningar inom deras fastighetsgräns. Detta enligt tillsynsmyndighetens krav. Om markföroreningar påträffas, till exempel vid schaktning, ska tillsynsmyndigheten (miljöförvaltningen) informeras enligt 10 kap 9 § Miljöbalken. Exploatören ska då utföra/komplettera markföroreningsundersökning och sanering om det behövs.

MEDVERKANDE

Detaljplanen är upprättad i samarbete mellan Atrio Arkitekter/ bsv arkitekter & ingenjörer ab genom Johan Lunde uppdragsledare (Atrio), Annacarin Holm planeringsarkitekt (bsv) och Sofie Syrén, planeringsarkitekt (bsv).

I planprocessen har tjänstepersoner på enheten för samhällsbyggnad, miljö- och byggnadskontoret samt Västervik Miljö & Energi medverkat.

Kommunstyrelsens förvaltning
Marcus Åberg
Planarkitekt